

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Okan KARAKOYUNLU

SPOR YAPAN VE YAPMAYAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BİREYCİLİK VE
KOLEKTİVİZM İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2020

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Okan KARAKOYUNLU

SPOR YAPAN VE YAPMAYAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BİREYCİLİK VE
KOLEKTİVİZM İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Danışman

Prof. Dr. Hasan ŞAHAN

Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2020

Akdeniz Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Okan KARAKOYUNLU'nun bu çalışması, jürimiz tarafından Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Dr.Öğretim Üyesi Ahmet ŞAHİN (İmza)

Üye (Danışmanı) : Prof.Dr. Hasan ŞAHAN (İmza)

Üye : Doç.Dr. Mehmet Emre ERYÜCEL (İmza)

Tez Başlığı: Spor Yapan ve Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Bireycilik ve Kolektivizm İlişkisinin İncelenmesi

Onay : Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi : 03/12/2020

Mezuniyet Tarihi :/....../20...

(İmza)
Prof. Dr. Suat KOLUKIRIK
Müdür

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “SPOR YAPAN VE YAPMAYAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BİREYCİLİK VE KOLEKTİVİZM İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ” adlı bu çalışmanın, akademik kural ve etik değerlere uygun bir biçimde tarafımda yazıldığını, yararlandığım bütün eserlerin kaynakçada gösterildiğini ve çalışma içerisinde bu eserlere atıf yapıldığını belirtir; bunu şerefimle doğrularım.

İmza

Adı SOYADI

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-SOYADI	OKAN KARAKOYUNLU
Öğrenci Numarası	20185233002
Enstitü Ana Bilim Dalı	SPOR YÖNETİCİLİĞİ A.B.D.
Programı	SPOR YÖNETİCİLİĞİ
Programın Türü	(X) Tezli Yüksek Lisans () Doktora
Danışmanın Unvanı, Adı-SOYADI	Prof.Dr.HASAN ŞAHAN
Tez Başlığı	SPOR YAPAN VE YAPMAYAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BİREYCİLİK VE KOLEKTİVİZM İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ
Turnitin Ödev Numarası	1469677734

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmasının a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana Bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 96 sayfalık kısmına ilişkin olarak,01/12/2020 tarihinde tarafımdan Turnitin adlı intihal tespit programından Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nda belirlenen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve ekte sunulan rapora göre, tezin/dönem projesinin benzerlik oranı; alıntılar hariç % 10

alıntılar dahil % 24 'tür.

Danışman tarafından uygun olan seçenek işaretlenmelidir:

(x) Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşmıyor ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylarım.

() Benzerlik oranları belirlenen limitleri aşıyor, ancak tez/dönem projesi danışmanı intihal yapılmadığı kanısında ise;

Yukarıda yer alan beyanın ve ekte sunulan Tez Çalışması Orijinallik Raporu'nun doğruluğunu onaylar ve Uygulama Esasları'nda öngörülen yüzdeler sınırlarının aşılmasına karşın, aşağıda belirtilen gerekçe ile intihal yapılmadığı kanısında olduğumu beyan ederim.

Gerekçe:

Benzerlik taraması yukarıda verilen ölçütlerin ışığı altında tarafımda yapılmıştır. İlgili tezin orijinallik raporunun uygun olduğunu beyan ederim.

09/12/2020

Prof.Dr.Hasan ŞAHAN

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ	iv
ÖZET	vi
SUMMARY	vii
ÖNSÖZ.....	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SPOR VE GENÇLİK KAVRAMLARI

1.1. Spor Nedir?	2
1.2. Sporun Tarihçesi	3
1.3. Sporun Sosyolojik Yönleri.....	5
1.4. Spor ve Bireycilik.....	6
1.5. Spor ve Kolektivizm.....	7
1.6. Sporun Psikolojik Yönleri	8
1.7. Gençlik Kavramı	12
1.7.1. Genç ve Gençlik.....	12
1.7.2. Gençlik Özellikleri.....	12
1.7.3. Üniversite Gençliği ve Spor Kavramı.....	14

İKİNCİ BÖLÜM

BİREYCİLİK VE KOLEKTİVİZM İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Bireycilik	16
2.2. Kolektivizm.....	18
2.3. Yatay-Dikey Bireycilik ve Kolektivizm.....	19
2.4. Bireycilik ve Kolektivizm Karşılaştırması	23
2.5. Bireycilik ve Kolektivizm ile Spor.....	26
2.6.1. Bireycilik ve Kolektivizm Çalışmaları.....	31
2.6.2. Kültürel Boyutlar ile Bireycilik ve Kolektivizm	31
2.6.3. Bireycilik – Kolektivizm ve Ekonomik Sonuçlar.....	32
2.6.4. Bireycilik ve Kolektivizm ile Sosyal Sermaye.....	34
2.9.5. Hofstede Bireycilik ve Kolektivizm	35

2.6.6. Globe'da Bireycilik-Kolektivizm.....	36
---	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL VE METOD

3.1. Araştırmanın Modeli	37
3.2. Araştırmanın Amacı	37
3.3. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	37
3.4. Araştırmanın Hipotezleri	37
3.5. Araştırmanın Grubu.....	38
3.6. Veri Toplama Araçları.....	38
3.6. Bireycilik ve Kolektivizm Ölçeği	38
3.7. Kişisel Bilgi Formu	39
3.8. Verilerin Toplanması.....	39
3.9. Verilerin Analizi.....	39

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE YORUMLARI

4.1. Bulgular	40
4.1.1. Tanımlayıcı istatistik.....	40
SONUÇ.....	61
KAYNAKÇA	71
Ek 1- Kişisel Bilgi Formu	87
Ek 2- Bireycilik ve Kolektivizm Ölçeği.....	88
ÖZGEÇMİŞ.....	89

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 4.1. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre dağılımları	40
Tablo 4.2. Katılımcıların fakülte değişkenine göre dağılımları	40
Tablo 4.3. Katılımcıların sınıf değişkenine göre dağılımları	40
Tablo 4.4. Katılımcıların Baba eğitim durumu değişkenine göre dağılımları	41
Tablo 4.5. Katılımcıların anne eğitim durumu değişkenine göre dağılımları	41
Tablo 4.6. Katılımcıların kardeş sayısı değişkenine göre dağılımları	41
Tablo 4.7. Katılımcıların aile gelir düzeyi değişkenine göre dağılımları	41
Tablo 4.8. Katılımcıların yerleşim yeri değişkenine göre dağılımları	42
Tablo 4.9. Katılımcıların yaş değişkenine göre dağılımları	42
Tablo 4.10. Katılımcıların spor yapma durumu değişkenine göre dağılımları	42
Tablo 4.11. Araştırma verilerinin dağılımlarına ilişkin çarpıklık ve basıklık değerleri	43
Tablo 4.12. Cinsiyet değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin t testi tablosu	43
Tablo 4.13. Eğitim/Fakülte değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin t testi tablosu	45
Tablo 4.14. Sınıf değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin Anova testi tablosu	46
Tablo 4.15. Baba eğitim düzeyi değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin Anova testi tablosu	48
Tablo 4.16. Anne eğitim düzeyi değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin Anova testi tablosu	50
Tablo 4.17. Kardeş sayısı değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin Anova testi tablosu	52
Tablo 4.18. Gelir düzeyi değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin Anova testi tablosu	54
Tablo 4.19. Yerleşim yeri değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin Anova testi tablosu	56
Tablo 4.20. Yaş değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin t testi tablosu	58
Tablo 4.21. Spor yapma durumu değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin t testi tablosu	59

Tablo 4. 22Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Katılımcıların Bireycilik ve Kolektivizm Düzeyleri.....	65
--	----

ÖZET

Bu araştırmanın amacı spor yapan ve yapmayan bireylerin bireycilik ve kolektivizm düzeylerinin incelenmesidir. Araştırma amacı kapsamında araştırmaya 114 kadın (Yaşort = $20.07 \pm 0,11$) ve 129 erkek (Yaşort = $20.80 \pm 0,17$) toplam 243 birey (Yaşort = $20,46 \pm 1,67$) katılmıştır. Araştırma amacı bağlamında araştırmaya hem spor yapan hem de spor yapmayan bireyler katılmıştır. Araştırma verileri araştırmacı tarafından yüz yüze uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından katılımcılara öncelikle araştırma hakkında bilgi verilmiş sonrasında ise gönüllü onam formu doldurtulmuştur. Araştırmaya katılan tüm katılımcılar araştırmaya gönüllü olarak katılım göstermişlerdir. Araştırma verilerinin toplanma sürecinde Kahveci (2017); Kahveci, H. ve Sever, M. (2016) tarafından geliştirilen “Bireycilik ve Kolektivizm Ölçeği” ve araştırmacı tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistik, Bağımsız Örneklerde t- test ve one way ANOVA testi kullanılmıştır. Bağımsız Örneklerde t-test ve ANOVA test; sporcuların demografik değişkenlerine göre bireycilik ve kolektivizm düzeyleri arasındaki farkı test etmek için kullanılmıştır. Analizler SPSS paket programında yapılmış olup araştırma kapsamından anlamlılık düzeyi $P<0.05$ olarak alınmıştır. Sonuç olarak araştırmanın ana amacını oluşturun spor yapma durumu değişkeni bağlamında araştırma sonuçları spor yapan katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerinin eleştiriye açıklık, eşsizlik, bireysel fayda ve rekabet, tüketimcilik ve paylaşımcılık düzeyleri spor yapmayan katılımcılara oranla daha fazla olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda özgürcülük, otorite ve gruba bağlılık düzeyleri açısından ise spor yapan ve yapmayan katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerinin istatistiksel olarak farklı olmadığı söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: Bireycilik, Kolektivizm, Spor

SUMMARY

EXAMINING THE RELATIONSHIP OF INDIVIDUALITY AND COLLECTION OF UNIVERSITY STUDENTS WHO PLAY SPORTS AND DO NOT DO

The aim of this research was to examine the levels of individualism and collectivism of individuals with regard to the status of playing. Sports or not. A total of 243 individuals ($M_{age} = 20.46 \pm 1.67$) were included in the research. The scale was applied face-to-face by the researcher. Firstly the participants were informed about the research and then the voluntary consent form was filled out. All participants voluntarily participated in the study. During the collection process of research data, "The Scale of Individualism and Collectivism in Young Individuals" developed by Kahveci (2017) ; Kahveci, H. ve Sever, M. (2016) and the "Personal Information Form" created by the researcher were used. In the analysis of the data obtained, the descriptive statistics, independent samples t-test and one way ANOVA test were used. T-test and ANOVA were used to test the differences between individualism and collectivism levels according to the demographic variables of the participants. The analysis was conducted using SPSS package program and the level of significance was set at 0.05. As a result, with regard to playing sports or not which constitutes the main objective of the research, the results of the research show that the individualism and collectivism levels of the participants engaged in sports are higher than those who do not, in openness to criticism, uniqueness, individual benefits and competitiveness, consumerism and sharing. At the same time, regarding the participants' status of playing sports, no statistical difference was determined in the levels of individualism and collectivism in terms of group dependency, and loyalty to authority and tradition.

Keywords: Individualism, Collectivism, Sports

ÖNSÖZ

Bana akademik bilgi ve tecrübeleriyle eğitim-öğretim hayatım boyunca özellikle lisans, yüksek lisans ve tez hazırlama döneminde desteklerini asla hiçbir zaman eksik etmeyen varoluşuyla gurur duyduğum sayın danışmanım Prof.Dr. Hasan ŞAHAN hocama, bu süreçte yaşamış olduğum bütün zorluklar ile çıkmazlarda yol göstericim ve manevi destekçim olan akademik birikim ve hayat tecrübelerini daima benimle paylaşan, hayatımda önemli bir büyüğüm olmasından dolayı onur duyduğum sayın Doç.Dr. Mehmet Emre ERYÜCEL hocama katkıları için teşekkür ederim.

Tez sürecimde akademik bilgi ve birikimleri ile bana yardımlarını eksik etmeyen Sayın Dr.Nazmi BAYKÖSE hocama, Arş.Gör.Doğukan Batur Alp GÜLŞEN hocama, Arş.Gör.Özgür ÖZDEMİR hocama ve benimde mensubu bulunduğum Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi camiasına çalışmama yapmış oldukları katkı için teşekkürlerimi sunarım.

Yaşamım boyunca her anımda benimle olan, hayatımda ki bütün zorluklara göğüs geren, eksikliklerini asla hissettirmeyen, üzerimde paha biçilmez emekleri olan canım babam Osman KARAKOYUNLU, annem Medine KARAKOYUNLU, abim Onur KARAKOYUNLU ve yengem Elif ALTINTAŞ KARAKOYUNLU'ya hayatımda oldukları için ve katkıları için sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

GİRİŞ

Her geçen yıl artan dünya nüfusu ve bunun getirmiş olduğu farklı toplumlar ve kültürel farklılıklar insanların iletişimi ile bir arada yaşamlarını sürdürebilmesi için sosyalleşme kavramı önem kazanmıştır. İnsanların taşımış olduğu özellikler ile birlikte birçok farklı kavramlar ortaya çıkmıştır. Bunlardan bazıları; Bireycilik ve Kolektivizm boyutu olmuştur.

Bireycilik ve kolektivizm ise son yıllarda kültürlerarası kavramlar arasında dikkat çekici ve üstlenilen kavramlardır. Ayrıca Bireycilik ve Kolektivizm kültürler arası araştırmalarda en sık çalışılan değişkenlerdir. Kültürel yönleriyle ele alınan bu kavramlar, yapılan çalışmalarla çeşitli bakış açıları ile değerlendirilmektedir. Literatürde bireycilik ve kolektivizm hakkında pek çok çalışma sunulmuş olsa da, birey ve kolektivist olan bireyler arasındaki farka ilişkin örnekler nedeniyle yoğun karmaşıklık ve eleştiriler ortaya çıkmıştır. Bu nedenle bireycilik ve kolektivizmin boyutları dikey bireycilik ve kolektivizm, yatay bireycilik ve kolektivizm olmak üzere dört tema altında bölünerek incelenir.

Bireycilik-kolektivizmin karşılıklı zıt özelliklerinin her birinin avantajları ve dezavantajları vardır, böylece farklı durumlarda, iki taraftan birinin veya diğerinin baskın kültür türünü tanımlar bunlar ise bireyci veya kolektivist olarak tanımlanır.

Bireyciliğin baskın olduğu yerlerde, insanlar arasındaki bağlar geçici ve zayıftır, her kişi kendisi için hareket eder aksine kolektivizm ise gruba, takıma olan güvene ve grup tarafından alınan kararlara, başka bir deyişle grup varlığına bağlılık üzerine odaklanır. Bireyci ve kolektivistlerin en önemli özellikleri başkaları ile olan ilişkilerini nasıl gördükleridir, bu bağlamda tarihsel açıdan uzun bir geçmişe sahip olan ve insanların hayatında önemli yer tutan Spor kişilerin etkileşim ve sosyalleşme yönünde önemli değere sahiptir.

İnsanlığın var oluşuyla beraber sosyalleşme isteği giderek önem kazanmıştır bu isteği en iyi karşılayan aracın spor olduğu düşünülmektedir. Spor dünyada farklı toplum ve kültürlerin bireylerini eşit şartların bulunduğu bir çatı altında bir araya toplayan en güçlü araçlardan birisidir.

Bireyler ve çalıştıkları kurumsal varlıklar arasındaki ilişkiler göz önünde bulundurulduğu zaman, hem bireysel hem de kolektivist bir varlık sosyal olarak bütünleşmiş varlıklardır ve spor ortamında hem bireysel hem de kolektivist varlıkların yönelimleri ortak bir noktada bütünleşebilmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SPOR VE GENÇLİK KAVRAMLARI

1.1. Spor Nedir?

Spor, fiziksel ve zihinsel gelişimin artmasını sağlayan aynı zamanda bireyin eğlenmesini amaçlayan hareketler bütünü olarak tanımlanabilir. Aslında spor kavramı, anlamları alıp götürme, kopartma olan Latince “disportare” veya “departare” kelime köklerinden türeyerek günümüze kadar gelmiştir (Alpman, 1972). “Spor” kelimesinin kullanılmaya başlanması 19. yüzyılı bulmuştur.

Spor, birçok bireyin düzenli olarak hayatının içinde olan ve yaşamı boyunca bireye iyi ruh hali, sağlıklı olma gibi olumlu etkiler sağlamaktadır (Yalçınkaya, 1993). Spor bireylerin fiziksel olarak gelişmesini sağlarken aynı zamanda da sosyal olarak iletişimini güçlendiren bir yapıdır. Sporun içerisinde rekabet ve belirli kurallar olması gerekmektedir. Sporun en çekici kısmı yarışmaya katılmak, kazanma veya kaybetme duygusunu yaşayabilmektir (Arıcı, 1998).

Sporun yapılmasında birçok amaç olabilmektedir. Birey sporu sağlık, eğlence, rekabet ortamı, reklam, meslek gibi birçok amaç için yapabilmektedir. Sporun oluşturan şey “insan”dır. İnsan aynı zamanda toplumun en temel yapı taşı olduğu için sporunda sadece birey üzerinde değil toplum üzerinde de etkileri olduğunu söylemek mümkündür. Spor, genç nesillerin daha sağlıklı ve sosyal yetişmesi için olsun toplumsal dayanışmayı arttırmak amacıyla olsun günümüzde son derece önemli bir yapıdır (Yetim, 2011).

Spor, genç nesillerin rekabet duygusunu yaşaması, kazanma ve kaybetme ile yeni deneyimler kazanması, müsabaka sırasında yaşadıkları ile spor ahlakını, adalet duygusunu öğrenmesini, fiziksel olarak daha sağlıklı ve düzenli bir yaşama sahip olmasını sağlamaktadır. Ayrıca spor, bilişsel gelişime destek sağlayarak bireyin ruh haline de olumlu katkılar sağlayabilmektedir (Arıcı, 1998). Bredemeier ve Shields (1994), sporla birlikte ahlaki değerlerin kazandırılmasının gençlik gelişimi ve spor hizmetleri açısından önemli olduğunu söylemişlerdir. Lemyre ve ark. (2002), takım sporu veya bireysel spor fark etmeksizin sporun bireyde akran statüsü, akran kabulü, hoşgörü, alçakgönüllülük gibi birçok ahlaki değerlerin gelişimini sağladığını belirtmişlerdir. Shields ve Bredemeier (1995) ise takım sporu ile ilgilenen sporcuların iş birliği içerisinde çalışmayı, çatışmalarda çözümler bulabilmeyi, kendini kontrol edebilmeyi ve daha birçok temel ahlaki özellikleri kazanmayı sağladığını söylemişlerdir.

Türk toplumu bağlamında sporun önemli bir yeri olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte spor alanında değişimler ve gelişmeler meydana gelmeye başlamıştır. Sporun daha çok insana ulaşması sağlanmaya çalışılmış birçok spor tesisi

kurulmuştur. Spor gün geçtikçe gelişmiş ve hem yapma anlamında hem de izleyici olma anlamına birçok gelişme kat edilmiştir (Yetim, 2000). Günümüzde takım sporu olsun bireysel spor olsun birçok spor dalı izlenme anlamında da birçok insan zevk veren ve eğlenmesini sağlayan büyük bir alan halini almıştır. Ülkemizde de futbol, voleybol ve basketbol gibi birçok takım sporu desteklenmiş ve birçok başarıya da imza atmıştır (Tanır, 2007).

1.2. Sporun Tarihçesi

İnsanlığın varoluşundan beri aslında insanlar yaşamını devam ettirebilmek için farklı formlarda sporu yaşantılarına dahil etmişlerdir. İlk çağlarda insanlar vahşi doğada hayatta kalabilmek için kaçmak ve kovalamak zorundaydılar. Dolaylı yollarla da olsa insanların hayatta kalabilmek için ‘koşma’sı gerekiyordu. Yine aynı dönemde insanın beslenebilmesi için vahşi hayvanları öldürmesi gerekliydi ve taş, mızrak, ok gibi aletler kullanarak bunu yapıyordu. Bunlar da tarihte ilk olabilecek gülle atma, cirit atma veya ok atma aktiviteleriydi (Saltuk, 1997). İnsanın iç güdülerinden biri olan ailesini, sevdiklerini koruma güdüsüyle insanlar dövüşmeyi öğrendiler. Böylelikle güreş, boks gibi dövüş sporlarının ve birçok spor dalının başlangıcının çok eskiye dayandığı söylenebilir (Saltuk, 1997).

Sporun rekabet içeren ve belirli kurallar çerçevesinde yapıldığı asıl spor hareketlerine M.Ö. 2000 yıllarında Girit Medeniyetinde başladığı tahmin edilmektedir. Bundan 1000 yıl sonrasında Yunanlılarda spor hareketliliklerine rastlanmıştır. Ancak sporu halk içine yayılması biraz daha zaman almış ve M.Ö. 4 ve 5. yüzyıllarında spor ancak yayılmaya başlamıştır (Evren, 1994). Spor müsabakalarının organize bir şekilde yapılması ilk Sümer Uygarlığında görülmüştür (Evren, 1994). Spor müsabakalarının resmi olarak kazanan ve kaybedenlerin kaydedildiği Yunanistan’da olimpiyat oyunları olarak da ifade edilebilen oyunlara M.Ö. 776’da yapıldığı tespit edilmiştir (Evren, 1994). Yunan döneminden kalan eserler spora ne kadar önem verildiğini destekler durumdadır.

Tarih boyunca spor Yunanlıların haricinde Eski Mısırdaki firavunlar, üst kesimlerdeki insanlar ok atma ile güç gösterisi yaparlardı. Ayrıca genç kızlar ya da erkekler akrobatik yeteneklerini sergilemek adına boğalarla karşı karşıya bırakılırlardı (Tayga, 1990).

Spor Rönesans dönemine kadar din ile ilişkili, gösteriş ile ilişkili, hayatta kalma çabası ile ilişkili olmuştur (Saltuk,1995). Rönesans dönemi ile birlikte spor bir beden aracı olarak görülmeye başlandı ve uyum, estetik veya zarif hareketlere önem verilmeye başlanmıştır (Saltuk,1995).

18. ve 19. Yüzyıllarda spor daha da genişlemiş ve birçok farklı spor dalları gelişmiştir. Bu dönem aynı zamanda sanayi devrimini de içeren bir dönem olduğundan dolayı bir kusursuzluk arayışı vardı. En iyi olma, en üst seviyeye ulaşma tutkusu ‘rekor’ kavramının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Dünyadaki ve toplumlardaki değişme gelişmeler sporu etkilemekte ve 20. Yüzyıl ile beraberinde laiklik, uzmanlaşma, yönetim, ölçme ve değerlendirmeyi de beraberinde getirmekte olduğu söylenebilir. Bu gelişmeler bugün ki spor kavramının oluşmasını, değişmesini sağlamıştır.

Türkiye’de sporun tarihsel gelişimi Türk tarihinin gelişimiyle beraber ilerlemiş ve Türk spor tarihi üç farklı dönemde incelenmiştir. 1923’e kadar olan dönem yani Cumhuriyet ilanına kadar olan dönem incelendiğinde, Türklerin vücut şekline ve spora büyük önem verdiği söylenebilir. Türk boylarında mevsimlerin durumuna göre şenlikler düzenlenir ve burada güreş sporu ön planda olduğu görülmektedir. Güreşin yanı sıra bu şenlikler binicilik, okçuluk, cirit atma gibi birçok sporu da içerisinde bulduğu söylenebilir (Ayyıldız, 1974).

Osmanlı döneminde de padişahlar sarayda ve saraya yakın çevrelerde spor faaliyetleri düzenledikleri tarihi belgelerde gözlemlenmiştir. Aynı zamanda şehzadelerin bazıları binicilik, okçuluk, cirit atma, kılıç kullanma gibi birçok sporla eğitilmişlerdir. Şehzadeleri bizzat bulunduğu illerdeki sporcuların eğittiği ve yetiştirdiği gözlemlenmiştir. Ayrıca sporun önemini gösteren bir diğer gözlemlenen durum ise Osmanlı İmparatorluğunda otuz ilde stadyum bulunması ve bunlara düzenli olarak bakılması gösterilebilir. Osmanlı döneminde 17.yüzyılda sporun en güzel devrini yaşadığını söylemek mümkün çünkü 2.Mahmut zamanında spor ve müzik akademisi kurulmuş ve varlığını sürdürebilmiştir (Tayga, 1990).

Cumhuriyet döneminde tüm zorluklara, savaşlara, yokluğa rağmen spor arka plana atılmamış ve Türkiye Cumhuriyeti spora önemli bir pay ayırmıştır. O dönemde gerçekleşecek olan Paris’teki Olimpiyat Oyunları için sporcuların en iyi biçimde hazırlanması ve sporcuların katılması sağlanmıştır. Ayrıca halka cirit atma, güreş ve nişan alma gibi sporlar özendirilmeye çalışarak sporcu sayısını arttırmaya çalışmışlardır (Keten, 1993). Türkiye’nin ilk spor teşkilatı olan TİCİ (Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı) kurularak bu cemiyete yöneticiler atanmıştır. Önemli olan sporu herkese ulaştırabilmek olduğu ve atletizm, futbol ve güreş gibi spor birlikleri desteklenerek millet olarak sporun önemi ve kıymeti aşılarmaya çalışılmıştır (Tayga,1990). Atatürk sporda bilimin desteğinin olması gerektiği söyleyerek sporun öneminin üzerinde durmuş ve spora yeni bir görüş kazandırmıştır. Ayrıca Atatürk her daim sporu, sporcuyu desteklemiş ve sporda, sporcuda ahlakın ne kadar önemli olduğunu vurgulamak için “Ben sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlaklısını severim” sözlerini dile getirmiştir. Türklerde

spor geçmiş bir hayli eskidir ancak spora gereken önem Cumhuriyet ilanından sonra ancak verilebilmiştir. Burada Atatürk'ün büyük bir rolü ve desteği vardır.

Günümüzde spor devlet tarafından destek görmeye devam etmekte birçok ilde tesisler yapılmakta olduğu söylenebilir. Birçok branş federasyonları tarafından ve Gençlik Spor Bakanlığı tarafından yönetilmekte ve desteklenmektedir. Ayrıca sadece kulüpler değil okullarda da birçok çocuk ve genç spora yönlendirilmekte ve okullara gerekli destekler yapılmaya çalışılmaktadır.

1.3. Sporun Sosyolojik Yönleri

Toplumbilimi olarak da bilinen sosyoloji, toplum ve insan kavramları üzerinde çalışan bir bilim dalıdır. Sosyoloji, toplum, toplumsal kurum, toplumlar arası etkileşimler, toplumsal sınıflaşma, insan, normlar ve değerler gibi birçok alanla ilgilenmektedir. Ülkemize sosyoloji bilimi Ziya Gökalp sayesinde gelmiş ve birçok düşünür sosyolojinin gelişimine destek olmuştur (Zabun, 2013). Bu sayede günümüzde de sosyoloji eğitim, spor gibi birçok alanda yer edinmiş ve birçok işleve sahip olmuştur.

Spor; ekonomik, kültürel ve sosyal unsurların insanların fiziki ya da zihinsel sağlığını geliştirmesini, benliğini oluşturmalarını, beceri ve yeteneklerini geliştirmesini, çevreye adaptasyonunun artırmalarını kolaylaştırmasını, toplumsal ya da uluslararası düzeyde barışın sağlanmasını, kişinin rekabet etme, heyecan duyma, müsabakalara katılma ve müsabakalarda üstünlük kazanmak amacıyla yaptığı etkinliklerin toplamıdır (Yetim, 2000). Ayrıca spor, insanların sosyal etkileşim halindeyken kendine olumlu gelişmeler sağlamasına, sağlıklı olmasına yardım eden bir olgudur (Erkal, 1982).

Spor, insanın ve toplumun oluşturduğu bir olgudur. Spor için aynı zamanda bir temeli olan, birçok insanı ilgilendiren ve etkileyen, belirli kuralları ve yapısı olan bir toplumsal kurumdur diyebiliriz (Demirbolat,1988). Spor birçok kurumu beraberinde etkilemekte ve özellikle toplumun yapı taşı olan aile, ekonomi ve eğitim gibi kurumlar ile beraber sürekli etkileşim halinde olduğu söylenebilir. Sporcuların her biri bir aileden gelmekte ve sporun kendisi de bir eğitim olduğundan dolayı sporun aile ve eğitimle yakından ilişkili olduğu söylenebilir. Ayrıca profesyonel sporcular medya araçları ile sporu ve branşlarını tanıtabiliyor ve daha çok insana ulaşmasını sağlayarak daha çok yapılmasını veya o branşın daha çok sporcuya sahip olarak ülkede daha başarılı hale gelmesini sağladığı da söylenebilir. Spor; sosyal medya, televizyon ve radyo gibi birçok alanda insanların karşısına çıkmakta ve bir reklam, kazanç aracı olarak kullanılabilmektedir. Bu durumda, ekonomik anlamda bazı kurumlara getirileri olduğunu ve sporun kalkınması ve yayılmasına destek olduğu söylenebilir.

Sporun uluslararası bir yapı olması turizm, kültür gibi yapıları da etkilemektedir. Uluslararası yarışmalar aracılığıyla ülkemizin coğrafi konumu, kültürü tanıtılabilme imkânı olabilmekte ve yarışmaların ülkemizde olması durumunda ekonomik anlamda ve turizm anlamında spor ülkemize olumlu katkılar sağlayabilmektedir. Uluslararası yarışmalar gibi büyük yarışlarda milli takımlarımızın varlığı sayesinde spor toplumu bir arada tutmakta ve ortak heyecanı, sevinci, üzüntüyü paylaşmamıza vesile olmaktadır. Bu sayede ülkede kültür, ortak değerler, örf, adetler ve vatan sevgisi gibi kavramlar ön plana çıktığı söylenebilir. Erdemli (1996), toplum olan her yerde spor ve spora ait etkinliklerin bulunabileceğini ifade ederek spor ve toplumun aslında iç içe kavramlar olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca spor toplumu sadece kendi içerisinde değil başka toplumları, ülkeleri de bir araya getiren ve birbirine yaklaştıran bir yapı olduğu söylenebilir.

1.4. Spor ve Bireycilik

Bireycilik, bireyin kendisi odaklı şeyleri algılaması, kişisel çıkarlarını önde tutması, kurum veya gruplarla ilişkisini kolektif hedeflerine tercih ettiği durum olarak tanımlanabilmektedir. Bireyci bireyler genellikle kurumsal ilgiye veya toplu meselelere katılmayı ya da katkıda bulunmayı pek tercih etmemektedirler. Bu bireyler kendilerini herhangi bir grubun üyesi olarak görmek istemezler ve bu durum kendi kendilerine bağlı olma arzularından kaynaklandığı söylenebilir. (Triandes, 2001). Endüstrisi gelişmiş olan toplumlarda (batı toplumları gibi) bireyciliğin daha etkin olduğunu söylenebilir (Hofstede ve McCree, 2004). Bireycilik, bireyin özgürlüğünün genişlediği ve toplumda yer alan karmaşıklığın daha yüksek düzeyde olduğu durumlarda meydana gelebilmektedir (Triandis, 2000). Bireyciliğin artması aynı zamanda bireyin gelir düzeyi ile de ilişkilidir yani bireyin geliri arttıkça bireyciliğin de arttığını söylemek mümkündür (Hofstede, 2006). Hofstede'e göre (1984) bireycilik kolektivizm gibi kültürün bir parçasıdır. Bireycilikte birey "ben" odaklı olduğundan dolayı ben merkezli bir benlik kavramı geliştirmesi olağandır. Kolektivizm bunun aksine sosyal merkezli bir benlik kavramı gelişmesi ile ilgili olmaktadır (Williams, 2003; Triandis, 2001). Ben merkezci kişi kendine güveni, rekabeti, belirsizliği, hedonizmi ve grup içerisinde duygusal mesafeyi ön plana çıkartmaktadır (Triandis, 2001; Triandis ve Suh, 2002). Spor bağlamında performans için gerekli olan bazı özellikler bireycilik içerisinde yer aldığı söylenebilir. Bir sporcunun benlik saygısı düzeyinin yüksek olması, özgüvenli olması, rekabet içerisinde olması, bir grup içerisinde yer alması ve yer aldığı grupta belirli bir mesafe çizmesi gerekmekte olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, sporun içerisinde bireycilik ile karşılaşmanın mümkün olduğu söylenebilir.

Singelis ve ark. (1995) bireyciliği bireysel düzeyde yatay bireycilik ve dikey bireycilik olmak üzere iki temel boyutu olduğunu ifade etmişlerdir. Yatay bireycilikte bireyler avantaj sahibi olmak istemekte ve farklı olmak istekleri vardır (Chirkov ve ark., 2003). Bu bireyler toplumdaki statülere sahip olmak isterler ve bu statüdekilere oldukça önem vermektedirler (Triandis, 1995). Dikey bireycilik, özellikle başkalarıyla doğrudan mücadele yoluyla ün ve statü kazanma ve kişinin kişisel amaçlarına ulaşmak için kendini kanıtlamayı içermektedir (Chirkov ve ark, 2003). Dikey topluluklardaki bireylerin farklı bir hiyerarşik yapıları vardır; bu nedenle, bu toplumdaki eşitsizliğe katlanmak zorundadırlar (Triandis, 1995).

1.5. Spor ve Kolektivizm

Kolektivizm, bireyler arası ilişkilerin basit olması veya çoklu olması ile ilgilenen ve bireylerin karşılıklı ilişkilere sahip olan bireyler olarak tanımlanabilir. Kolektivizm, ortak değerlere, normlara veya ortak amaçlara, taahhütlere dayanabilmektedir (Etzioni, 1968; Agger, 1969). Kolektivizm kavramına baktığımızda spor alanında aslında etkilerine sıkça rastlayabiliriz. Sporun takım veya bireysel olması kolektivizmin etkilerini farklılaştırmaktadır. Takım sporu yapan sporcularda amaçların ortak olması, çoklu ilişkilerin yer alması bağlamında kolektivizmin alanının daha geniş olduğunu söylemek mümkün olabilir. Ortak amaçlara dayalı ilişkiler, karşılıklı olarak yararlı sonuçlara yol açabilmektedir (Oyserman, Coon, ve Kimmelmeier, 2002).

Kolektivizm aynı zamanda kültür ile de ilişkilendirilebilmektedir. Kolektivist kültürlerde bireylerin birbirleriyle ilişkili olmasından dolayı toplumun hedeflerine destek vermeleri ve normlarının ona göre gelişmesi ve birbirlerine ihtiyaç duydukları inancı yer almaktadır (Mills ve Clark, 1982). Bu inanç, kolektif grubun amaçlarının kişisel amaçlara tercih edilmesi gerektiğini de vurgulamaktadır (Van Dyne, Vandewalle, Kostova, Latham ve Cummings, 2000). Schwartz (1990) kolektif toplumların ortak çabalarla elde edilmesi gereken yaygın kolektif ihtiyaç ve yükümlülüklerle sahip olduklarından bahsetmektedir. Kolektif davranışlar incelendiğinde, kolektif davranışların çok yönlü olduğunu, kolektif davranışların değişken olduğu ve kolektif davranışların geçici olduğunu söylemek mümkündür. Kolektif davranışlar sadece toplumsal hareketlilikleri ya da ilişkileri değil aynı zamanda bireysel davranışları, insan davranış biçimleri içinde geçerli olmaktadır (Aguirre ve Quarantelli, 1983). Örneğin, bir spor müsabakasında taraftar, sporcu, antrenör gibi birçok insan bir araya gelmektedir. Spor sayesinde birçok insan bir araya gelerek ortak bir amaç için orada bulunmaktadır ve bunun için destek vermektedirler. Kolektivizmin yoğun olduğu yer takımdan çok aslında taraftar gruplarının yer aldığı kısımlar olmaktadır. Taraftar grubundaki

insanlarda ortak bir amaç olmasına rağmen etkileşim azdır. Kolektivite bu noktada sosyal grup kavramından ayrılmaktadır.

Bireylerin topluluk halinde bir arada kalmaya zorlanması ya da zorunda bırakılması durumunda kişiler arası ilişkiler baskıcı ilişkilere dönüşebilir ya da baskıcı ilişkilerle karşı karşıya kalılabilmektedir. Bir toplum refah içerisinde, kendilerini o topluma ya da gruba özdeşleşmiş hissedebiliyorsa işleyiş bireysellikten çok kolektivizme yakın olabilir ve böylelikle bireysel eğilimlerden dolayı soyutlanma, kırmızı çizgiler ve limitler yer almayacaktır (Takahashi, Ohara, Antonucci ve Akiyama, 2002).

Kolektivizmi daha iyi anlamlandırabilmek için araştırmacılar kolektivizmi iki sınıfa ayırmaktadırlar; yatay kolektivizm, dikey kolektivizm. Yatay kolektivizm, kişinin içinde bulunduğu toplulukta diğerleri ile kendini eşit hissetmesi, ilişkilerine ve arkadaşlarına ulaşmak için çaba sarf etmesi olarak tanımlanabilmektedir (Chirkov ve ark., 2003). Yatay kolektivizmde yardımseverlik önemli bir husustur. Bunun yanı sıra Schwartz (1994) ve Triandis (1995) dini emirlerin yatay kolektivizm içerisinde bulunduğunu öne sürmektedirler. Dikey kolektivizmde ise kişinin bulunduğu grupta kendini grubun bir parçası olarak görmesi ve gruptaki üyelerin heterojen bir dağılıma sahip olduğu kültür türü olarak tanımlanabilir. Dikey kolektivizmde herkes birbirine bağlıdır ancak grup içindeki kişiler birbirinden farklıdır ve eşit değildir. Burada saygınlık önemlidir. Grup içerisinde hiyerarşik bir ilişki mevcuttur (Chirkov ve diğerleri, 2003).

Kolektivizmi spor bağlamında anlamlandıracak olursak; kolektivizmde yer alan sınıflardan dikey kolektivizmin örneklerini birçok takım sporunda görebilmekteyiz. Takımlarda bir hiyerarşi söz konusudur. Ayrıca takım genellikle heterojen bir dağılıma sahip olabilmektedir. Takımda yer alan her bir birey kendini o gruba ait hissetmektedir ve her bir bireyin farklılıkları mevcuttur. Her takımın bir yöneticisi, antrenörü gibi üst mecralar mevcuttur. Her sporcu hem takımdan hem kendinden sorumludur. Ayrıca takımda bulunduğu konum (saygınlığı) takım için önemlidir.

1.6. Sporun Psikolojik Yönleri

Spor, bireylerin ya da sporcularda farklı psikolojik dinamikleri etkilemektedir. Bu psikolojik dinamikler son derece geniş ve kapsamlıdır. Grup ya da bireysel olarak yapılan spor veya egzersiz aktivitelerinin benzer etkileri olduğu gibi birbirinden ayrılan farklı yönleri olduğu da söylenebilir. Sporun veya egzersizin psikolojik etkilerine ilişkin literatür son derece geniştir. Bu bağlamda bakıldığında sporun bireyler üzerinde odaklanma, özgüven, ruh hali (mood), stres, kaygı, takım çalışması gibi psikolojik dinamikler üzerinde etkili olduğu birçok bilim insanı

tarafından yapılan araştırmalarla ortaya konmuştur (Silva ve Stevens, 2002; Moran, 2004; Küçük ve Koç, 2004).

Sporun psikolojik etkilerine ilişkin literatür incelendiğinde göze ilk çarpan kavramlardan bir tanesi ruh halidir. Sporun ruh haline etkisine ilişkin ilgili literatürde birçok araştırma yer almaktadır. Bu araştırmalardan biri olan Lane ve Terry (2000)'nin araştırmasında belirttiği üzere ruh halini “doğada geçici, yoğunluğu ve süresinde değişen ve genellikle birden fazla duygu içeren bir dizi duygu” olarak tanımlamışlardır. Bu ruh halinin kümülatif bir kavramı temsil ettiği, günlük olaylara bir dizi duygusal tepkinin gelecekteki olaylar tarafından kademeli veya aniden değişene kadar yerinde kalan bir zihniyet oluşturmak için birleştiği bir kavramdır. Ayrıca, duyguların sonuçlarının çoğunlukla davranışsal olduğu, ruh halinin sonuçlarının ise çoğunlukla bilişsel olduğu ileri sürülmektedir (Ekman ve Davidson, 1994). Ruh hali kavramına olan ilgi spor alanında son on yılda artış göstermeye başlamıştır. Bundan dolayı, sporcuların ruh hallerinin yarışma sırasındaki performansları arasındaki ilişkiyi anlamaya odaklanan spor psikolojisi çalışmalarının sayısı da giderek artmaktadır (Brandt ve ark., 2016; Jacobson ve Matthaeus, 2014; Zandi ve Rad, 2013). Daha önce yapılmış olan çalışmalar duyguların performansı öngördüğünü göstermiştir (Lane ve ark., 2012). Lane ve diğ. (2016a) kötü performansı önlemek için en büyük zorluğun hoş olmayan duyguların yoğunluğunu azaltmak olduğunu bulmuştur. Bu duyguların arasında sporcunun ruh haline artan ilgiyi gördü ve çeşitli spor ve rekabetçi seviyedeki sporcularda da incelenmiştir (Harris ve diğerleri, 2015; Killer ve diğerleri, 2015). Ruh hali, altı durumdan oluşan bir yapı olarak işlenmiştir ve ölçülmüştür: gerilim, depresyon, öfke, karışıklık, canlılık ve yorgunluk. Ruh halleri sıklıkla geçicidir ve yoğunluğa ve süreye göre değişebilmektedir (Lane ve Terry, 2000). Çalışmalar, daha hoş ruh hallerinin (yüksek canlılık ve düşük yorgunluk, gerginlik, depresyon, öfke) spor müsabakalarında daha iyi performansla ilişkili olduğunu göstermektedir (Brandt ve ark., 2016; Terry ve Lane, 2000; Zandi ve Rad, 2013). Gerçekten de kanıtlar, olumsuz ruh hallerinin müsabakaları kaybeden sporcularda daha yaygın olduğu inancını güçlendirirken, olumlu ruh halleri daha iyi performanslar için idealdir. Zandi ve Rad (2103), karışıklık, canlılık, gerginlik, yorgunluk ve öfke bileşenlerinde kazanan ve kaybeden sporcular arasındaki ruh hali profillerinde farklılıklar bulmuştur.

Uyku, ruh hali (Lastella ve ark., 2014) ve spor performansı (Sargent ve diğerleri, 2014) ile doğrudan ilişkilidir. Son zamanlarda çalışmalar uyku kalitesi, ruh hali ve spor performansı arasındaki ilişkiyi güçlendirmiştir (Harris ve ark., 2015; Killer ve ark., 2015; Lahart ve ark., 2013; Lastella ve ark., 2015; Thun ve ark., 2015). Araştırmalar, homeostatik, nöroendokrin ve bağışıklık regülasyon etkisinin yanı sıra daha iyi uyku kalitesinin, sporcunun daha iyi fiziksel

ve duygusal iyileşmesine katkıda bulunan önemli bir unsur olduğunu göstermektedir (Kölling ve ark., 2015).

Lastella ve ark. (2015) beş bireysel spor ve dört takım sporu dahil olmak üzere birçok branştan sporcuların uyku / uyanıklık döngüleri gözlemlemiştir. Günde ideal saatten az uyuyan sporcuların (8 saatten az) spor performanslarını olumsuz etkilediği bulunmuştur. Chen ve arkadaşlarına (2014) göre biyolojik ve psikososyal koşullar, günlük aktiviteler ve alışkanlıklar uyku süresini etkileyebilecek faktörlerdir. Bununla birlikte uyku, duygusal sağlık ve spor performansı arasındaki ilişkiyi doğrulayan birçok araştırma vardır (Fullagar ve ark., 2015).

Sporun psikolojik dinamiklerinden bir diğeri de dikkat kavramıdır. Dikkatin sporcuların performanslarındaki etkileri hakkında birçok çalışma yapılmıştır. Dikkat, fikir süreçlerini kontrol etmek, bir göreve konsantre olmak ve sporda etkili bir performans göstermek için temel unsurlardan biridir (Nideffer ve Segal, 2001). Dikkat, insan veri işleme sisteminin temel bir bileşenidir. İnsanlar ilgili tüm bilgileri bir kerede işleyemedikleri için, insan kapasitesi sınırlı bir sistem olarak tanımlanmaktadır. Bu sınırlı kapasitede bir işlemciye bilgi sağlanmasına dikkat edilmelidir (Dewey, Brawley ve Allard, 1989). Dikkat, iç-dış veya geniş-dar olabilir. Sporcular içe doğru odaklandıklarında (yani düşünceler, duygular, fiziksel duyular), iç odakları olduğu söylenmektedir. Kendileri dışındaki çevreye (yani hava koşulları, saha koşulları, hakem vb) odaklanan sporcular dış odakları olduğu söylenebilir. Genişlik açısından, geniş bir odak noktası, sporcuların aynı anda birçok şeye dikkat etmesidir (örn. bir rakibin hizalamasını incelemek), ancak belirli bir noktaya odaklanmak (örneğin, bir vurucunun vurmak istediği nokta) dar bir dikkat gerektirmektedir. Müsabakalar sırasında, sporcular genellikle performanslarını istedikleri düzeyde gösterebilmek için bu boyutlar arasında geçiş yapmaya meyillidirler (Nideffer ve Sagal, 2006). Bir performans sırasında herhangi bir noktada, sporcular bir dizi potansiyel dikkat dağıtıcı ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Sporcunun odağı hem iç hem de dış olabileceği gibi dikkat dağıtıcılar da vardır (Avustralya Spor Komisyonu, 2008). Dış dikkat dağıtıcılar görsel veya işitsel olabilir ve diğer rakipleri, seyircileri ve medyayı içerebilir. İç dikkat dağıtıcı unsurları ise olumsuz kendi kendine konuşma, yorgunluk ve duygusal uyarılmayı içerebilir. Kişinin düşüncelerindeki ve duygularındaki bir değişiklik fizyolojik değişikliklere de yol açabilir. Örneğin, önemli bir oyunda yarışan bir atlet artan kas gerginliği ve artan kaygı geliştirebilir, bu da aşırı dar bir odağa ve ilgili çevresel ipuçlarını tanımlayamamasına neden olur. Sporcuların düşüncelerini ve duygularını yönetmelerine etkili bir şekilde yardımcı olmak, dikkat kontrolü tekrar kazanmalarını sağlayabilir (Nideffer ve Sagal, 2006).

Bir sporcunun müsabaka ya da antrenman ortamında bulunabilmesi ve performans gösterebilmesi için kendine ait bir güveni olmalıdır. Spor psikolojisinin içerisinde bu durum özgüven kavramı ile açıklanmaktadır. Özgüven, bir sporcunun her durumda, uygulamada veya oyunda iyi performans gösterebileceğine olan inancını ifade etmektedir. Özgüven, geçmiş performansların, eğitimin ve hazırlığın temel değerlendirmesinden elde edilebilmektedir. Yetkinlik veya beceri ustalığı büyüdükçe, özgüveniniz orantılı olarak güçlenmektedir. Sporcuların yüksek düzeyde özgüven geliştirebilmeleri için, yüksek beklentiler gibi güvenlerini artıran ve zayıflatan faktörlerin farkında olmaları gerekmektedir (Woodman ve ark., 2010).

Özgüven, önemi ve diğer zihinsel becerilerle ilişkisi nedeniyle temel bir zihinsel oyun becerisidir. Harvey Dorfman (2005) özgüveni, kişinin spordaki geçmiş başarısı gibi somut kaynaklara dayanan bir zihniyet olarak tanımlamaktadır. Sporcular aşağıdaki üç kaynaktan bir veya daha fazlasından özgüven kazanırlar: uygulamadan, diğer insanların söyledikleri veya yaptıkları, anlık geçmiş performanstan kaynaklandığını söylemektedir. Birçok sporcu, özgüveninin geçmiş başarılarından geldiğini, sporlarında iyi veya olumlu deneyimler oynadığını düşünmektedir. Özgüven, gerçekleştirdiğiniz göreve göre de değişmektedir (Woodman ve ark., 2010). Örneğin, beyzbol oyuncularısıabetlerine çok güvenebilirler, ancak savunma oyunlarına daha az güvenebilirler. Bu durumda şüphe, kararsızlık ve olumsuz düşünceler meydana çıkabilmektedir. Sporcular performanslarından önce veya performans sırasında şüphe duyarlarsa, bu düşük özgüven anlamına gelmektedir (Hatzigeorgiadis ve ark., 2011). Bir müdahale, şüpheleri çürütmek ve olumlu / kendine güvenen bir inanç sistemini aşılmasıdır. Özgüveni arttırmak için bir başka müdahale, bir sporcunun kendinden emin hissetmek için tüm nedenlerinden emin olarak özgüveni geliştiren sporculara yardım etmektir. Bu, sporcuların güven seviyelerini kontrol etmelerini ve güvenleri ile proaktif olmalarını gerektirir (Hatzigeorgiadis ve ark., 2011).

Bireyin belirli bir faaliyet veya durum sırasında hissettiği özgüven, performans başarıları spor güvenine en büyük katkıyı sağlayan unsurdur. Özgüven içerisinde birçok faktör özgüvenin artması ya da azalmasında rol oynamaktadır. Beceri öğrenimi, kademeli olarak ilerleyen ve bir sonrakine geçmeden önce her adımda ustalaşmanıza izin veren bir dizi görev halinde düzenlenmelidir. Kişisel başarı özgüven yaratırken, tekrarlanan kişisel başarısızlık azalmaktadır. Sözlü ikna, etrafımızdakilerin tutum ve davranışlarını değiştirmeye çalışmak için bir araçtır ve bu onların özgüvenlerini değiştirmeyi içermektedir. Sporda, antrenörler genellikle sporcuları, ilerideki mücadelenin yetenekleri dahilinde olduğuna ikna ederek güveni artırmaya çalışmaktadırlar. Görüntü deneyimleri, sporcularla, akıllarında başarılı performansla sahip çok duyuşal görüntüleri yeniden yaratanlarla ilgilidir. Bu tür zihinsel temsiller yaratarak, belirli bir

göreve veya koşullara hâkim olmak çok daha olası olabilmektedir. Fizyolojik durumlar, kas gerginliği, çarpıntı ve midede kelekler gibi olgularla güven duygusunu azaltabilir. Rekabetle ilişkili bedensel duyuların, performansı kolaylaştırıcı olarak algılanması gerekir ve bu, "beş nefes tekniği" ve "düşünce durdurma" gibi uygun stres yönetimi müdahalelerinin uygulanmasıyla gerçekleştirilebilir. Duygusal durumlar nihai özgüven kaynağıdır ve heyecan ve kaygı gibi rekabetle ilişkili duyguları nasıl kontrol ettiğinizle ilgilidir. Çoğu zaman, vesileyle önemi kendinden şüphe yaratır, bu yüzden sporcuların düşüncelerin ve duygularını kontrol etmesi önemlidir (Branden, 2011).

1.7. Gençlik Kavramı

1.7.1. Genç ve Gençlik

Kavram olarak gençlik farklı süreçlerde ve farklı kültürlerde farklı anlamlarda kullanılmıştır. Bu farklılıklar, kültürlerin ve toplumların sosyo-ekonomik durumlarına göre belirlenmektedir. Örnek olarak, gelişme açısından geride kalmış toplumlarda gençlik işçi ve askeri birey olarak görülürken, bunun aksine gelişmişlik gösteren toplumlarda ise gençliğe geleceğine yön veren olarak görülmesi nedeni ile iyi eğitim alması gereken bir öge olarak görülmektedir. Geleneksel toplumlar gençler için yatırım yapma ihtiyacına olumlu bakmazken, gençlerin daima korunması ve toplumsal bir potansiyel olması için olumlu politikalar üretme gereksinimi de duymazlar, aksine modern toplumlar gençleri toplumlarının kalıcılığı ve ileriye yönelik gelişimi için önemli bir öge olarak görüldüğü için gençlik merkezli politikalara oldukça önem göstermektedirler. Lüküslü (2009)'ye göre "genç tanımını alan birey, yaşamda, büyümede, gelişmede yeterince ilerleme gösterememiş olan, başlangıç seviyesine yakın olan, yaşanan bir eylemde az pratik ya da az tecrübe sahibi olan kişidir" (Lüküslü, 2009, s. 22).

Akbal (2008), Yaşamın önemli bir parçası olan gençlik kavramını sosyolojik açıdan ele almıştır. Akbal'a göre, "kavramsal olarak genç sosyolojide üç farklı yönde kullanılmaktadır. Birincisi, yaşam sürecindeki, bebeklik dönemini ilk başından itibaren yetişkinlik eşiğinden gençlik dönemine kadar olan evreleri kapsar; İkincisi ise, 10-20 yaş aralığında ki çocuk olma döneminden yetişkinlik dönemine geçiş ile ilgili kuram ve araştırmaları göstermek için ergenlik karşısı tercih edilmiş bir kavram olarak; son olarak üçüncü kavram da endüstriyel kent toplumunda yetişmiş olmanın getirdiği iddia edilen duygusal ve toplumsal sorunları anlatmak için kullanılan kavramdır" (Akbal, 2008, s. 58).

1.7.2. Gençlik Özellikleri

Delikanlılık ve ergenlik şeklinde nitelendirilen gençlik döneminde hızlı büyüme, benliğin tam gelişmemiş olması ve toplum içinde ki konumun tam olarak kesinleşmemiş

olması, aileye bağımlılığın devam etmesi, grup formlarından etkilenmeye devam edilmesi vb. gibi sebeplerle hızlı bir dönem olduğunu belirtmektedir. Aileye bağımlılıktan kopma, toplumsal yerini bulmak, kimliğini kabul etme ve bir mesleğe yönelme çabasının ortaya çıktığı 8-10 yıllık bir süreçtir (Öztürk, 1990: 76).

Gençlik sürecinin diğer önem arz eden boyutu ise toplumsallaşma boyutudur. Bilindiği üzere toplumsallaşma ilköğrenim çağı ile başlamaktadır. Bunun ardından arkadaş ve arkadaş grupları halinde devam eder. Bunun haricinde toplumsallaşma sürecinde diğer önemli kavramlar ise aile ve çevredir. Genç bireyin toplumsallaşmasında arkadaş ilişkileri önemli yer tutar. Yörükoğlu (1998), genç bireyin belirli bir zamandan sonra evden uzaklaşma gereksinimi duyduğunu, ailenin fikirlerinden, eleştirilerinden ve kendilerine karışmalarından dolayı dışarıya yöneldiğini belirtmektedir. Genç arkadaş topluluklarında kendini kabul ettirmeye benimsetmeye ve benlik saygısını kazanmak için çaba gösterir. Arkadaşlar ise genç bireye kendi kişiliğini yansıtan ayna konumuna geçerek, genç bireyin kendi kişiliğini tanımasına yardımcı olur. Bunun için genç birey toplumsal becerilerini daha fazla geliştirir, insanlar ile ikili ilişki bağlamında iyi ilişkiler kurar ve farklı türlerde ki etkinliklere katılarak yeteneklerini göstererek kabul görme eğilimi gösterir (Yörükoğlu, 1998).

Bireyin gençlik sürecinde ki gelişmeleri üzerinde biyolojik, psikolojik ve sosyal faktörlerin etkisi oldukça fazladır. Söz konusu olan üç faktör birbirinden ayrı olarak düşünülemez. Herhangi bir faktörde ortaya çıkabilecek olan değişme diğer bir faktörü otomatik olarak etkileyecektir. Örneğin, genç birey ergenlik sürecindeki gelişmeleri üzerinde kalıtımın etkisi söz konusu olabilir ya da ekonomik olarak gelişmiş olan bir ülkede iyi beslenmeye paralel olarak ergenin eriştiği uzun boy oranı yükselmiştir. Sosyal yapı psikolojik ve biyolojik gelişmeleri geciktirici veya yükseltici rol alabilir. Maffesoli (1996)'ye göre genç birey, kişisel olarak bir gruba ya da "kabile" ye ait olmak arzusuyla, moda ve sabitlenmiş kültür gibi olgulara uygun bir tavır sergilemektedir (Maffesoli, 1996, s.64-65'den akt. Yoğurtcu, 2012, s. 1336). Bunun da temel sebebi Yörükoğlu (1998)'na göre genç bireyin bu süreçte kendi kafasına göre hareket etmek istediğini, bağımsızlık elde etmeye çaba sarf ettiği, ebeveyninin bir kopyası-bir uzantısı- olmakla yetinmediğini, kendi dini inanç ve davranışlarına bağımsız olarak sahip olma isteğinin oldukça güçlü olmasıdır (Yörükoğlu, 1998, s. 313; Yaman, 2012, s.6).

Türkiye'de genç kavramının ve gençlik gruplarının içinde bulunduğu durum, ülkenin sanayileşme, kentleşme, sosyo-kültürel ve dünya olan bakış açısı yönüden oldukça karmaşıktır. Türkiye'de bulunan genç grupların temel niteliklerini ve gelişimsel özelliklerini; hem geleneksel olarak, sanayi öncesi toplumsal yapıdan hem de modern olarak, sanayileşme konusunda gelişim göstermiş olan toplum yapısından entgre etmiştir. Bu sebepten dolayı

gençliğin bulunduğu durumu; gelişmiş ülkelerin toplumsal-ekonomik yapısal özelliklerinin yansıtmasının yanında bu yapı, içinde az gelişmiş, geleneksel ülkelerin temel özelliklerini içinde bulundurmaktadır.

Buna göre Türkiye’de belli bir statü ve mesleki roller edinebilmek için üniversite eğitimi yapmak zorunda olan gençler, eğitimini tamamladıktan sonra da işsizlikle karşı karşıya kalma ihtimali yüksektir ya da gencin kurguladığı yaşam standartlarının çok altında yaşama ihtimali fazladır. Amaçları ve idealleri olan genç; Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde; kurguladığı ideallerini ve hayallerini unutmak zorunda kalarak, yalnızca bazı temel ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmak zorunda kalmaktadır. Bu nedenlerden dolayı Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde yaşayan genç, yaşadığı, maddi ve manevi tatminsizliklerden ve popüler kültür etkilerinden dolayı umutsuz, mutsuz ve karamsar bir ruh halinde içinde yaşamını sürdürmektedir (Şentuna, 2009, s.16).

1.7.3. Üniversite Gençliği ve Spor Kavramı

Genel olarak genç bireyler biyolojik, psikolojik ve toplumsal ilerlemelerle çocukluk evresinden ergenliğe geçiş dönemini yaşarlar. Kişinin kendi kararlarını verebilecek seviyede özgürleşmesi, toplumsal yeterlilik kazanması, karşı cins ve farklı kişiler ile anlaşılabilir bir iletişim kurması anlamına gelmektedir. Üniversiteli genç bireylerin statü ve konum kazanma isteği, genç bireyin anne baba kısıtlamasından kaçıp özgür bir birey olmak arzusunun en fazla görüldüğü dönemlerdir. Grup bağlamında da ilişkilerini çok değerli olduğu bu süreçte genö arkadaşlarının kabul görmesi ve önemsemesi kişinin sergilediği olaylarda etkilidir. Bu nedenle etradında ki genç bireylerin tutum ve davranışlarını dikkate alır, karşı cinsine duygusal alaka gösterir ve bazı zamanlar kendisini duygusal çatışmalar içinde bulur (M.E.G.S.B Yayınları,1989).

Beden eğitimi ve spor, bireyin kendini tanımasına ve ifade edebilmesine, toplum içersindeki yerini alabilmesine önemli ölçüde yardımcı olur. Bireyleri ve toplumu eğitebilmek için eğitimin içinde spor katkı önemli sağlarken asıl hedef haliyle yapılmaktadır. Beden eğitimi ve spor fiziki ve ruhsal yönlerimize etki eder. Zihinsel olarak ise tamamen bilinçli, gözü açık ve toplumda saygın hissedecek şekilde disiplinli, bireyler olabilmemizi sağlar. Toplumsal açıdan bakılırsa koşullara ve yasalara uyum gösteren, karşısında ki kişilere saygılı olan, güzel olan şeyleri onaylayan, güzel eylemleri kabul eden, başarıya engel olan etmenler ile mücadele edebilen, sağlık ve bilinç konusunda farkındalığı yüksek bir toplum olmayı sağlayabilir. Eğitim faaliyetlerinde fiziksel, ruhsal, zihinsel ve sosyal gelişme boyutları birbirleriyle dayanışma içindedir (Yıldırım, 1999).

Üniversite eğitimi alan genç bireyler yaşadıkları gençlik çağında oluşan bedensel değişim sürecini kendi isteği doğrultusunda tamamlayabilme sürecindedir. Bu süreçteki bazı belirleyici etkiye sahip olan etmenler kişileri gelişim sürecinin gerektirdiği gelişim durumu benlik kavramıyla karşı karşıya bırakmaktadır. Kavram olarak benlik kişinin kendisini algılayıp tanımlamaya ikili ilişkilerine ait algılarını, çevresindeki nesnelere ait algıları ve bu nesneler karşı sergilenen değerleri kapsamaktadır. Bu süreçte kendini tanıyabilmesi ve yeterlilik ile kapasitesinin farkına varabilmesi için boş zamanlarını aktivite ile geçirmesi kaçınılmazdır. Bu aktivitelere en uygun olarak spor etkinlikleri ve rekreasyonel etkinlikler olmuştur. . Türkiye’de bulunan, üniversite eğitimi alan genç bireylerin büyük çoğunluğu boş kalan zamanlarını genellikle, kitap, gazete, dergi okuyarak, tiyatro ve sinemaya giderek, televizyon izleyerek, radyo dinleyerek, kahvehaneye giderek, spor müsabakalarını izleyere ya da spor etkinlikleri yaparak geçirmiştir fakat yapılan çalışmalarda, spor yapan, spor ile faal bir şekilde ilgilenmekte olan üniversite eğitimi alan bireylerin oranının az olduğu gözlemlenmiştir.(Gökmen, 1985).

İKİNCİ BÖLÜM

BİREYCİLİK VE KOLEKTİVİZM İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Bireycilik

Bireycilik, tanım açısından kolay olmayan bir kavramdır. Bireycilik tarihsel süreç içerisinde felsefi ve dini olarak içerik açısından ele alındığında birbirinden farklı şekilde ulaşabilecek birden fazla anlama sahiptir. Lukes’a (1995) göre bireycilik, komünizm ve sosyalizm gibi kavramlar XIX. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Bireycilik, bireysel özerklikten eşitliğe kadar birçok geniş ve farklı dayanaklara sahip olmuştur.

Bireycilik, araştırmacıların bireyci ve kolektif toplumlardaki insanların psikolojik refahını karşılaştırarak en çok ilgi gören kültür boyutudur. Bireyciler öncelikle kendilerine ve yakın aile bireylerine odaklı olanlar olarak tanımlanan bireyci toplumlar, seçim özgürlüğü, bireyselleşme ve kendini tatmin etme gibi değerlerle ilişkilendirilebilir. Kolektif toplumlar, güçlü akrabalık bağları ile tanımlanır ve görev, yükümlülük ve karşılıklı bağımlılık üzerine odaklanan değerlere sahiptir (Kirmayer vd. 2017; Bhugra 2005; Hofstede 2001). Bazı bireysel değerler artan refahla bağlantılı olsa da (örneğin kişisel kontrol, benlik saygısı), yüksek bireycilik düzeyleri genellikle ruh sağlığına zararlı bulunmuştur (Eckersley 2006).

Uluslararası araştırmalar, bireyci toplumlarda yaşayan insanların psikolojik sıkıntılar yaşama ve kolektivist toplumlara kıyasla memnuniyetsizlik, yabancılaşma ve yalnızlık duygularını ifade etme olasılığının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu fark, kolektif toplumlarda var olan ve bireylerin stresle daha iyi başa çıkabilmesini sağlayan, bireyler arası dayanışma ve sosyal iletişimin sağladığı desteğe bağlanmıştır (Triandis ve ark. 1988).

Hofstede’nin (1984) “bireycilik ve kolektivizm” boyutu, söz konusu toplum içerisinde, birey ve topluluklar arasındaki ilişkilerle ilgilidir. Örneğin, kurtlar gibi bazı hayvanlar sürüler halinde topluca yaşarken, kaplanlar gibi hayvanların tek başlarına yaşadıkları görülmektedir. Aynı şekilde, insanlar da topluluklar halinde yaşayan canlılar sınıfına girecektir. Fakat buradaki toplu halde yaşama eğiliminin derecesi, toplumlar arasında farklılık göstermektedir. Farklı insan toplulukları incelendiğinde, aile dediğimiz ve günlük hayatımızı doğrudan etkileyen yapılanma biçimlerinde farklılıklar görülebilmektedir. Bazı insanlar sadece anne, baba ve çocuktan oluşan çekirdek aileler şeklinde oluşurken bazı insanlar geniş aileler şeklinde, bazı insanlar ise aşiret gibi birçok akrabayı içeren çok daha büyük aileler şeklinde yaşayabilmektedir. Bireycilik ve kolektivizm boyutu, bahsettiğimiz bu birlikte yaşama davranışlarıyla ilgili olduğu kadar, kişisellik gibi bazı diğer toplumsal normlardan da kaynaklanmaktadır. Örneğin, batı tarzında bir kişilik kavramının, Çin geleneklerinde kesinlikle

yer bulamadığını görürüz. Sonuç olarak, bazı kültürler için bireycilik çok değerli ve kutsal kabul edilirken, bazı toplumlarda yabancılaşmanın bir ifadesidir (Hofstede, 1984).

Triandis (1989, 2001) tarafından geliştirilen bireycilik ve kolektivizmin yapısı hem kültürel hem de bireysel farklılıkları tanımlamak için kullanılmaktadır. Triandis ve ark. (Triandis ve ark. 1985; Triandis 1989, 2001, 2018) bireysellik ve kolektivizm terimlerinin en başta kültürleri ve toplumları tasvir etmek için kullanmışlardır. Daha sonrasında ise idiosentrizm ve allocentrizm terimlerinin de bireysel farklılıkları karakterize etmek için kullanılabileceğini öne sürmüşlerdir. Bununla birlikte, literatürde bireysellik ve kolektivizm terimlerini bireyin özelliklerine göre kullanma eğilimi vardır. Belirli kültürlerde (bireyci veya kolektivist), bazı özelliklerin farklı düzeylerine sahip kişiler olabileceği belgelenmiştir (Triandis ve ark. 1985; Triandis 1989, 2018). Ancak, bireyci kültürlerde daha çok bireyselliği ön planda tutan bireylerle karşılaşıırken kolektivist kültürlerde daha kolektivist bireylerle karşılaşmamız daha olası bir durumdur (Triandis 2001).

Bireyci kültür ile kolektivist kültür arasındaki ayrım, bireyin ya da benliğin kolektifle, özellikle de iç grupla olan ilişkisinde yatmaktadır. Bireyci toplumlarda, bireylerin sadece kendilerine ve yakın ailelerine ilgi göstermesi beklenmektedir (Hofstede, 2001). Kolektivist toplumlarda, bunun aksine, bireyler gruplara sıkı sıkıya bağlı kalmakta ve grubun çıkarlarının kendi çıkarları üzerinde hâkim olmasına izin vermektedir (Hofstede, 2001).

Bireysellik, kolektivizmden daha çok bireyin gruba karşı yükümlülükleri ile ilgili değil, kişisel haklar ve hedeflerle ilgilidir. Kolektivizm, tam tersine, grup üyeliğini ve bireylerin gruplara karşı sadakatini, grup içi dayanışmayı vurgulamaktadır.

Kolektivistlerin öz disiplin, sosyal düzen, uygunluk, sosyal tanıma, ebeveynleri ve yaşlıları onurlandırmak, alçakgönüllülük, kamusal imajı koruma, geleneğin değeri ve yaşam olaylarının kabulü de dahil olmak üzere normlara ve değerlere daha fazla dikkat ettikleri düşünülmektedir. Triandis ve diğ. (1993) kolektivizmin kaynak kıtlığı, geniş aile, kooperatif tarımsal faaliyetlerle ilişkili olduğunu ileri sürmüşlerdir. Kolektivizm, grup içi / grup dışı ayrımları güçlendirerek patojen savunma mekanizması olarak da kullanılabilmektedir (Fincher, Thornhill, Murray ve Shaller, 2008). Bunun aksine bireyciler, özgürlük, eşitlik, heyecan verici bir yaşam ve zevk gibi kavramlarla daha çok ilişkilendirilmiştir. Bireycilikle ilişkilendirilen bireylerin yaşam koşulları arasında; refah, sosyal ve coğrafi hareketlilik, kültürel karmaşıklık, şehircilik, modern kitle iletişim araçları, bireysel arayışlar gerektiren iş yaratma ve yeni teknolojilerin ve fikirlerin yayılması gibi kavramlar yer almaktadır (Triandis ve diğerleri, 1993).

2.2. Kolektivizm

Kolektivizm, grup üyelerinin bağlı ve karşılıklı olarak birbirlerine yükümlü oldukları ve üyelerin kişisel hedefler yerine grup içi hedeflere öncelik verdiği kültürel bir değer yönelimidir (Van Hooft & De Jong, 2009). Kolektif ya da sosyal yönelimli kişilerin bireycilere veya öz-yönelimli kişilere kıyasla toplumsal değerlere daha fazla önem verdiği varsayılmaktadır (Fischer vd., 2009). Dahası, Van Hooft ve De Jong (2009) kolektivizmin öznel norm ve niyet arasındaki ilişkiyi olumlu bir şekilde ılımlı hale getiren "yüksek kolektivizm koşullarında daha güçlü olduğu" öne sürülmüştür.

Kolektivizm "bireylerin grup hedeflerine karşı genel bir yönelime sahip olma derecesini, grup normlarının kabul edilmesinde grubun ve üyelerinin refahı için bir endişeyi ve grup bağlamlarında iş birliğine olan eğilimi yansıtır" (Dierdorff, Bell, & Belohlav, 2011). Bu görüşe göre kolektivizm, grupların yenilikçi davranışlarıyla ilgili mantıksal ve verimli bir yapı olarak ele alınmaktadır (Erez & Nouri, 2010; Yang, Zhou, & Zhang, 2015).

Kolektivizmin grupların yenilikçi davranışlarla ilgili olumlu bir ilişkisi olduğu ileri sürülmüş olsa da kolektivizm ile grupların yenilikçi davranışları arasındaki ilişkiyle ilgili bulgular tutarsızdır (Erez & Nouri, 2010; Goncalo & Staw, 2006; Ng, 2003; Yao, Wang, Dang, & Wang, 2012). Örneğin, bazı akademisyenler kolektivizmin grupların yenilikçi davranışlar sergilemelerine yardımcı olan farklı bakış açıları edinmelerini ve asimile etmelerini kolaylaştırdığını ileri süremektedir (Erez & Nouri, 2010). Ancak bazı araştırmacılar kolektivizmin grupların macera duygusunu zayıflattığını ve yenilikçi davranışları üzerinde olumsuz bir etki uyguladığını savunurlar (Goncalo & Staw, 2006; Ng, 2003; Yao ve ark., 2012). Bu bulgular, akademisyenlerin kolektivizm ile grupların yenilikçi davranışları arasındaki basit ilişkiyi sorgulamasına yol açmaktadır (Erez & Nouri, 2010; Gelfand & McCusker, 2002). Açıklayıcı mekanizmaları ve kolektivizmin grupların yenilikçi davranışlarıyla ilgili olduğu sınır koşullarını araştıran daha fazla çalışma gerekli olduğunu göstermektedir (Erez & Nouri, 2010; Gelfand & McCusker, 2002).

Kolektivizm grupların yenilikçi davranışlarıyla nasıl ilişkili olduğunu açıklamak için motivasyonel perspektif yöntemi ele alınmıştır (Le, 2015). Örneğin, Le (2015) kolektivizm-yaratıcılık ilişkisinde bir arabulucu olarak prososyal motivasyonu ele almıştır. Kolektivizm-yenilikçi davranışın müdahale mekanizması kısmen motivasyonel perspektif yoluyla açıklığa kavuşturulmuş olsa da bu çalışmalar gruplar arasındaki görecelilik temalı süreç mekanizmasını gözden kaçırmıştır. Bazı bilim adamları kolektivizm ve sosyal kimlik arasındaki ilişkiyi bireysel farklılıklar açısından ele almışlardır (Yuki, 2003). Kolektivizm, bir grupta özdeşleşmelerini teşvik ederek bireyleri etkileyebilmektedir. Bu nedenle, grup tanımlaması

bireylerin yenilikçi davranışlarını doğrudan geliştiren önemli bir psikolojik faktör olarak kabul edilmiştir (Dollinger, Clancy Dollinger, & Centeno, 2005; Janssen & Huang, 2008; Tang, Shang, Naumann, & Zedtwitz, 2014). Hem kolektivizm hem de grup tanımlama tutarlı psikolojik sınırlara sahiptir ve kolektivizm bireylerin grup tanımlamasının temel kaynaklarından biridir (Gundlach, Zivnуска, & Stoner, 2006).

Bireycilik ve kolektivizm insanların birbirine bağımlı benliğe mi bağımsız benliğe mi yoksa kolektif yönelimlere göre mi bireyciliğe değer verip vermediğinin açıklanmaya çalışıldığı en yaygın kültürel boyuttur (Hofstede, 2001; Markus & Kitayama, 1991). Evrimsel bir bakış açısıyla, kolektivizm, "anti-psikopatoloji" işlevine hizmet ederek, insanlara sosyal bağ için daha fazla fırsat sağlayan, sosyal uyum ve kolektif sosyal normları bireyselliğe tercih ederek kronik yaşam stresi gibi çevresel patojenlere maruz kalma riskini azaltan bir çevresel veya zihinsel bir ortam yaratmaya çalışılmasıdır (Chiao & Blizinsky, 2010). Kolektif toplumlarda yaşayan insanlar anksiyete ve depresyon gibi olumsuz etkilerin daha düşük olduğu raporlanmıştır (Kessler & Ustun, 2008). Benzer şekilde, Inglehart, Foa, Peterson ve Welzel (2008) mutluluğun kolektivist yönelimlerle (örn. grup içi dayanışma, dindarlık ve ulusal gurur) ilişkili olduğunu bulmuşlardır.

Örneğin Doğu Asya ülkeleri, Çin gibi ülkeler kolektivist olduğu gibi genellikle prototipik kolektivizm kültürleri olarak, otorite, ulus, toplum ve uyum gibi kavramlara öncelik vermektedirler (Hofstede, 2001; Triandis, 1994). Çin'in diğer ülkelere kıyasla olumsuz etkilerin yaygın olma durumu daha düşük olduğu bulunmuştur (Parker, Gladstone, & Chee, 2001). & Eisenbruch, 2005).

2.3. Yatay-Dikey Bireycilik ve Kolektivizm

Bireycilik ve kolektivizm, kültürel grupların bağımsız ve özerk bir benliğe veya grubun uyumuna göre göreceli değeri yansıtan iki geniş boyuttur (Triandis ve Gelfand, 1998; Triandis, 2001, 2004). Bireyci toplumlarda, insanlar kendi hedeflerine öncelik vermelerini ve başkalarını değerlendirirken bağlamsal faktörlere daha az güvenmelerini sağlayan kültürel bir çerçevede yer almaktadırlar. Buna karşılık, kolektif toplumlarda, insanlar grup düzeyindeki hedeflere öncelik verir ve başkalarını değerlendirirken durumsal faktörlere daha fazla önem verdiği öne sürülmüştür (örneğin, Hofstede, 1980; Markus ve Kitayama, 1991; Triandis, 1995; Kitayama ve ark., 2009).

Bireycilik ve kolektivizm kavramları toplumların farklı kültürel yapılarına dayanarak eşitliğe (yani yataylığa) ya da hiyerarşiye (yani dikeyliğe) ne ölçüde değer verildiğini görebilmek için genişletildi (Singelis ve ark., 1995; Triandis, 1995; Triandis ve Gelfand, 1998).

Özellikle, yatay bireyci toplumlarda bireyler daha bağımsız ve kendilerini diğerlerine eşit statüde görmekte olmaları muhtemeldir. Buna karşılık, dikey bireyci toplumlarda rekabetin ve ilerlemenin önemini vurgulama olasılığı ise daha yüksektir. Yatay kolektif ortamlardaki bireyler kendilerini başkalarıyla eşit ve birbirine bağımlı olarak görürken, dikey kolektif toplumlarda otoriteye saygıyı önemli bir değer olarak görme olasılıkları daha yüksektir (Shavitt ve ark., 2006, 2011). Bu dört aşamalı tipoloji, kültürler içinde ve kültürler arasındaki sosyal düzenlemeler ve etkileşimler açısından önemli farklılıklar ortaya çıkarmıştır (Sivadas vd., 2008). Daha da önemlisi, giderek büyüyen bir kanıt grubu, kültürel gruplar içinde kişisel kültürel eğilimlerde de kayda değer farklılıklar olduğunu ve farklı boyutların aynı bağlamda bir arada var olabileceğini göstermektedir (Yeşil ve ark., 2005; Taras ve ark., 2016; Triandis, 1993).

Ayrıca, bireyselliğin ve kolektivizmin farklı ortamlardaki kişisel kültürel eğilimlerini ölçen 83 çalışmanın meta analizi, rekabetin önemi açıklandığında Amerikan ve Japonlar arasındaki bireyciliğin onaylanmasındaki farklılıkların ortadan kalktığını göstermiştir (Oyserman ve ark., 2002). Bu, Amerikalıların ve Japonların dikeylikle ilgili değerleri onayladıklarında farklılık yaşamayacaklarını göstermektedir (Shavitt ve ark., 2006). Buna bağlı olarak, Oyserman ve arkadaşları (2002) Güney Korelilerin Kolektivizm ölçülerinde Amerikalılara göre daha yüksek puanlar elde ettiğini, ancak sadece "başkalarıyla ilgili" öğelerin dahil edildiğinde bu puanlara ulaşılabilirdiğini göstermiştir. Son olarak, Green ve arkadaşları (2005) 20 farklı ülkeden 2.533 kişiden oluşan bir örnekleme bireylerin yatay/dikey bireysel ve kolektivist değerleri onaylama durumlarını araştırdı. Ülkeler yaygın bir boyutla karakterize edilirken, incelenen tüm ülkelerde yatay/dikey bireycilik ve kolektivizmde de önemli farklılıklar olduğu sonucuna vardılar.

Bu bağlamda, toplumlar arasındaki farklılıkların yanı sıra, kültürel gruplar içindeki kültürel eğilimlerdeki değişimleri de göz önünde bulundurmanın önemi vurgulanmıştır. Özellikle, bireylerin kültürel değerleri ne ölçüde destekledikleri veya reddettikleri kişilik özelliklerine veya mizaç yönelimlerine bağlı olarak değişebildiği öne sürülmüştür (Leung ve Cohen, 2011).

Singelis ve arkadaşları (1995), yatay yönelimin bireyler arasındaki statü benzerliğine değer verme olasılığının daha yüksek olacağını ve dikey yönelim eşitsizliği ve hiyerarşiyi daha fazla kabul edebileceği öne sürerek dikey ve yatay bireycilik ile kolektivizmi birbirinden ayırmaktadır. İngiltere'de doğan ve Amerikan Devrimi'nden önce İngiliz Amerikan sömürgelerine göç eden Thomas Paine (1737-1809), tüm bireylerin ortak bir insanlığı paylaştığı inancına dayanan "duygusal" veya "ahlaki" bir bireysellik türüne insanları teşvik etmeye

çalışmıştır. Bu bireycilik türü, eşitsizliğe göreceli olarak tahammülsüz olma anlamında yatay olmaktadır. Daha dikey olarak yönlendirilmiş bir “neoliberal bireycilik” daha sonra ABD’de ortaya çıkmıştır ve küresel olarak yayılmıştır (Spicker 2013; Fevre 2016).

Literatür, bireycilik ve kolektivizmin üç temel kavramsallaştırmasından oluşur. Hofstede’ye (2001) dayanarak en eski yaklaşım bireyciliğin ve kolektivizmin bir sürekliliğin zıt kutupları olarak modellemiş ve büyük ölçekli uluslararası karşılaştırmalar için sıklıkla kullanılan bir seçenek haline gelmiştir (Taras ve ark., 2010). Bireycilik, kendi içine gömülmüş özerk bir kişi olarak kendine doğru bir yönelim iken kolektivizm, bireyin kimliğinin ait olduğu daha geniş bir topluma veya gruba dahil edildiği bir durumdur. Kolektivizm, özellikle bu grupla etkileşim ve tanınma için güçlü bir istek içermektedir (Hofstede, 2001). Daha yeni bir yaklaşım, bireyciliği ve kolektivizmi ayrı ayrı ve sadece düşük korelasyonlu boyutlar olarak ele almaktadır ve aynı zamanda hem yüksek bireycilik hem de kolektivizm ile karakterize edilen kişiliklere izin vermektedir (Taras, Roney ve Steel, 2009). Bu bakış açısını genişleten başka bir yaklaşım, bireyciliği ve kolektivizmi dikey ve yatay alt boyutlara ayırarak tanımlamaktadır (Singelis, Triandis, Bhawuk ve Gelfand, 1995).

Hofstede (2001) tarafından önerilen tüm boyutlardan, bireycilik ve kolektivizm boyutu, diğer kültürel boyut modelleri ile karşılaştırıldığında en fazla ölçülen boyutun bireycilik ve kolektivizm olduğunu öne sürmüşlerdir (Kirkman, Lowe ve Gibson, 2006; Taras ve ark., 2009). Bu ortaya çıkan bireycilik ve kolektivizmin olası modellerinin tanımlanmasıyla sonuçlanmıştır (Fernández, Paez ve González, 2005; Oyserman, Coon ve Kimmelmeier, 2002). Ancak bugüne kadar kararlı kalan tek bir modelin tanımlanması mümkün olmamıştır. Örneğin, ölçüm yöntemindeki ve sosyal bağlamındaki değişimlerle uğraşırken Singelis, Triandis, Bhawuk ve Gelfand (1995) ve Triandis ve Gelfand (1998) sonuçlardaki bu farklılığın yeterli güvenilirlik elde etmek için çok geniş bir yapıyı ölçmeye çalıştıkları gerçeğinden kaynaklandığını öne sürmektedir. Farklı yöntemler ve numuneler yoluyla varyasyonları açıklayacak alt boyutların belirtilmesi de gerektiği düşünülmektedir. (Taras ve ark., 2014). Farklı sosyalleşme örüntülerinin, kaynakların ve sosyal yapıların dağılımının teorik bir analizi sonucunda Triandis (1995), sosyal bir yapı içinde eşitliğe karşı hiyerarşiye değer verme eğiliminin, bireyciliğin alt türlerini ayırt etmede daha iyi bir analiz ekseni olarak hizmet ettiğini öne sürmektedir. Ve böylece kolektivizm, iki tür bireyciliğin ve iki tür kolektivizmin tanımlanmasına izin veren yatay-dikey bir altboyuta yol açmaktadır.

Dikey-yatay altboyut, kültürde toplumu organize etmenin bir yolu olarak hiyerarşilere veya eşitliğe nasıl değer verildiğini ifade etmektedir. Dikey kültürlerde, hiyerarşilerin doğal olduğu varsayılır, bu nedenle hiyerarşinin üst sınırlarını işgal edenlerin alt kesimdekilerden

daha fazla güce ve ayrıcalığa sahip olması normaldir. Bununla birlikte, yatay bir kültüre dahil bir insanlar, topluluklarının arasında eşitliğin bir gerçek olduğunu varsayarlar, bu nedenle kaynakların ve gücün eşit olarak dağıtılması gerektiğine inanırlar (Triandis, 2001).

Bu iki boyut aynı kültür içinde etkileşime girebilmektedir ve bundan dolayı dört bağımsız boyut tanımlanabilmektedir. Yatay bireycilikte, insanlar kendilerini özerk ve benzersiz olarak algılamaktadırlar. Ancak toplumlarının diğer üyeleriyle statü farklılıkları olmadan, kendi kurallarına ve kişisel değerlerine uygun hareket etmektedirler. Dikey bireycilikte, insanlar kendi kurallarına uygun hareket etmekte ve gruplarında veya toplumlarında en iyisi olmak istemektedirler. Bireyler kendilerini özerk olarak görürler. Ayrıca rekabet edebilirliğe değer verilmekte ve rekabet sosyal etkileşimlerde doğal bir dinamik olarak kabul edilmektedir. Bu durum da arzu edilen ve saygı duyulan bireylerin sosyal hiyerarşilerinde farklılaşmalara yol açmaktadır. Yatay kolektivismde insanlar kendi grupları ya da toplulukları ile bir olurlar, son derece bağımlıdırlar. Ancak kendilerini benzer olarak algılarla ve toplumsal eşitliği temel olarak almaktadırlar. Son olarak, dikey kolektivismde insanlar bir grubun parçası olduklarının farkındadırlar. Fakat aynı zamanda grup üyeleri arasında değer verilmesi ve saygı duyulması gereken farklı durumlar da vardır. Kolektif öncelik olduğu için, bireyler hiyerarşinin en üst noktalarındaki insanları tanır ve grupları veya toplulukları için feda etmeye istekli bireyler oldukları varsayılmaktadır (Triandis, 2001; Triandis ve ark., 1993; Renzhi, Shuqiao, Abela, Leibovitch ve Mingfan, 2013; Darwish ve Huber, 2003; Gouveia, Clemente ve Espinosa, 2003).

Bireycilik ve kolektivizimin iki altboyutu ayırt edilmiş ve dikey ve yatay bileşenler olarak ayrılmıştır (Singelis, Triandis, Bhawuk ve Gelfand, 1995; Triandis, 1995, 1999). Yatay bireyciler, statüde başkalarına eşit görülen özerk bir benliğe değer verirken, dikey bireyciler, aynı zamanda özerk bir benliği teyit eder ve eşit derecede diğerlerinden farklı olarak görürler. Statü ve rekabet dikey bireyciliğin önemli yönleridir. Yatay kolektivistler, benliği, statüsünde benzer olarak görülen başkalarının benliklerine bağımlı olarak görmektedirler. Bu doğrultuda eşitlik beklenir ve uygulanır. Dikey kolektivistler aynı şekilde benliği de grubun ayrılmaz bir parçası olarak görürken, grup içindeki eşitsizliği beklemektedirler. Bu yönelimde hizmet ve fedakârlık önemlidir. Bu nedenle hem dikey kolektivistler hem de yatay kolektivistler kendilerini bir grubun parçası olarak görme eğilimindedirler, ancak ilki kolektif içindeki eşitsizlikleri kabul ederken, ikincisi eşitliğe daha fazla önem vermektedir. Buna karşılık hem dikey hem de yatay bireyler özerklik kavrama odaklanırlar, ancak ilki statü eşitsizliklerini kabul ederken, ikincisi eşitliğe daha fazla vurgu yapmaktadır (çapraz başvuru Chiou, 2001; Cukur ve diğerleri, 2004; Neuliep 2012; Triandis, 1995, 1996).

2.4. Bireycilik ve Kolektivizm Karşılaştırması

Bireycilik ve kolektivizm kültürlerarası araştırmalarda en sık incelenen değişkenlerdir. İlk araştırmaların çoğu, bireyci toplum üyelerini esas olarak benliğin ve yakın ailenin iyiliği ile ilgilenen ve çok az beklentisi olan kişiler olarak nitelendirilmişlerdir (Hofstede 1980, 2001, 2019; Hofstede ve McCrae 2004). Kolektivist kültürlerin üyeleri ise, geniş sadakat de dahil olmak üzere çok sadakat bekleyen güçlü gruplardan oluşmaktadır. Bireycilik ve kolektivizm, çok çeşitli disiplinlerde birçok çalışmanın odak noktası olan kültürel bir yapıdır. Triandis'e (1990) göre bireycilik ve kolektivizm, ekonomik kalkınmanın çeşitli yönlerinin (Adelman & Morris, 1967), ahlaki görüşlerin (Shweder, 1982) ve dini davranışların (Bakan, 1966) analizinde kullanılmıştır. Psikoloji ve antropoloji, bireycilik ve kolektivizmin kültürler arası çalışmalarının en sık yürütüldüğü alanları temsil etmektedir (örneğin, Bond, 1988; Fiske, 1990; Gudykunst, Ting-Toomey, & Chua, 1988; Hofstede, 1980; Schwartz, 1990; Smith & Bond, 1993; Triandis, 1995).

Bireycilik ve kolektivizm, kişiliklerinin belirli özelliklerinin yanı sıra kişiler arası ve gruplar arası davranışların belirli yönleri ne kadar dikkatlerini ortaya çıkaran dünya görüşlerini oluşturmaktadır (Georgas, 1989; Kagitcibasi, 1987; Triandis, 1987). Bireycilik ve kolektiflik hedeflerinin bireysel hedeflere boyun eğdirmesi olarak tanımlanırken, kolektivizm bunun tam tersini, yani bir kolektifin hedeflerine boyun eğmesini içermektedir (Hui & Triandis, 1986; Kim, Hunter, & Yoon, 1996). Toplamlar, bireyleri arasında hâkim olan değer yönelimlerine göre bireyci veya kolektif olarak belirlenebilirler (Hui & Triandis, 1986). Ancak belirli bir toplumda bireysel farklılıklar baskın yönelime bağlı olabilmektedir. Dion (1993) tarafından bu yapıları kültürel düzeyde belirlemek için sosyal bireycilik ve toplumsal kolektivizm terimleri öne sürülürken, psikolojik bireycilik ve psikolojik kolektivizm terimleri bu yapılara bireysel düzeyde atıfta bulunmak için kullanılmıştır.

Kolektivizm ve bireycilik kültürel bir sendrom olarak çok yönlü kavramsallaştırılmış ve belirli bir tema etrafında paylaşılan tutum, değer ve inançların bir modelini temsil eder (Hui, 1988; Triandis, 1996). Bu çok boyutlu kavramsallaştırma, araştırmacıların bu iki yapıyı çeşitli alanlarda ölçmelerine yol açmıştır (Bond, 1988; Hofstede & Bond, 1984; Kluckhohn & Strodtbeck, 1961; Schwartz, 1994; Schwartz & Bilsky, 1987).

Literatürde bireyci yönelimin birtakım özelliklerinden bahsedilmiştir. Bireyciler kendilerini kolektiflerden bağımsız olarak algırlarlar, kendi tercihlerine, ihtiyaçlarına, haklarına öncelik verirler, başkalarının hedeflerine ulaşmak yerine sonal hedeflere ulaşmak için motive edilirler kendi inançları, değerleri ve tutumları tarafından yönlendirilirler, başkalarıyla temas kurmanın avantaj ve dezavantajlarının rasyonel analizlerine odaklanırlar ve "Ben" odaklı

düşünürler. (Hui & Triandis, 1986; Leung & Bond, 1984). Öte yandan Kolektivizm, kendilerini bir veya daha fazla kolektifin parçası olarak gören, bu kolektiflerin dayattığı sosyal normlar, yükümlülükler ve görevler tarafından yönlendirilme olasılığı daha yüksek olan ve kolektif çıkarlar için kişisel çıkarlardan fedakârlık yapmaya hazır olan yakın bağlantılı bireylerden oluşan bir toplumsal modeldir. Buna ek olarak, kolektivizmciler bu kolektiflerin üyeleriyle olan bağlılıklarını vurgularlar (Bontempo & Rivero, 1992; Leung & Bond, 1984; Triandis ve ark. 1986; Hofstede, 1980).

Bireyci ve kolektif kültürlerle atıfta bulunulması, belirli bir toplumun üyelerinin tek tip bireysel veya kolektif olduğu izlenimini verir. Ancak son zamanlarda birtakım araştırmacılar bireycilik ve kolektivizmin tek bir boyutun kutupsal zıtlıkları yerine çok boyutlu yapılar olma olasılığının yüksek olduğunu belirtmiştir (Kagitcibasi & Berry, 1989; Kagitcibasi, 1990; Kashima, 1987; Sinha & Tripathi, 1994). Ampirik olarak ölçüldüğünde, bu eğilimler birbiriyle ilgisiz görünür; diğer bir deyişle, insanlar her ikide de yüksek, her ikide de düşük, ya da biri yüksek ve diğer düşük olabilir. Buna göre araştırmacılar hem bireyci hem de kolektif eğilimlerin bireyler ve kültürler içinde bir arada var olduğunu vurgulamışlardır. (Ho & Chiu, 1994; Triandis, 1995).

Araştırmacılar bireysellik ve kolektivizmi farklı şekillerde kavramsallaştırmış ve değerlendirmiştir. Markus ve Kitayama (1991, 2010) bireyin algısına atıfta bulunmak için bağımsız ve birbirine bağımlı öz-bağımlı terimlerini kullanır. Özerklik, temel düzeydeki başkaları ile bir bağlam içine gömülüdür. Triandis ve Singelis ve meslektaşları (Triandis 1995, 1996; Triandis ve Gelfand 1998; Singelis ve ark. 1995) bireyciliği ve kolektivizmi, Markus ve Kitayama tarafından kullanılan bağımsızlık ve karşılıklı bağımlılık kendi kendini ifade eden terimlerden daha geniş terimler olarak kavramsallaştırır ve dikey ve yatay boyutları eklemiştir. Bu nedenle ölçekleri 4 altboyuta sahiptir: Yatay Bireycilik, Dikey Bireycilik, Yatay Kolektivizm ve Dikey Kolektivizm. Kolektivizm, benliği kolektifin bir parçası olarak görmeyi içermektedir; Dikey Kolektivizm'de eşitsizlik kabul edilebilirken, Yatay Kolektivizm 'de ise eşitlik vurgulanmaktadır. Bireycilik benliği özerk görmeyi içerir, eşitsizlik Dikey Bireycilik 'da kabul edilir ve eşitlik Yatay Bireycilik 'de beklenti olur. Paquet ve Kline (2009) yaygın olarak kullanılan üç bireycilik ve kolektivizm ölçüsünü değerlendirmiş ve Triandis (1996) ölçeklerinin bu yapıların en iyi ölçümleri olduğunu bulmuşlardır.

Kolektivist kültürlerde, bireyler kendilerini benzersiz ve diğerlerinden farklı ve farklı kılan özellikleri vurgulamak yerine kendilerini bir grubun (örneğin, aile, ülke, eyalet, okul) üyeleri olarak düşünürler. Bu kültürlerde bireyler, kendi hedefleri pahasına bile olsa, kendi gruplarının hedeflerine daha fazla önem verirler. Davranışları kişisel tutumlardan ziyade grup

normlarına göre belirlenir. Hatta toplumlarının sosyal yapısını etkilememek ve başkalarıyla sosyal bağları korumak için kendileri için tamamen yararlı olmayan sosyal ilişkilere sahip olma eğilimindedirler. Bu kültürlerde ilişkiler, değişim teorisi açısından değil, toplumsallık açısından incelenir. Bireyselci uçta bulunan kültürlerde, bireysel özellikler, grup özelliklerinden daha fazla önceliklendirilir (ör. Beceriler veya bir kişinin karakteri); öncelik, grubun kendi hedeflerine göre belirlenir; davranış sosyal normlardan ziyade kişinin kendi tutum ve inançlarına göre belirlenir.

Meksika'da bireyciliği ve kolektivizmi ölçmek için az sayıda çalışma yapılmıştır. İşkodriani ve Gibbons (1995), Meksikalı katılımcılarda Amerika Birleşik Devletleri'nden katılımcılara göre daha yüksek bir kolektivizm düzeyi rapor etmiştir. Hofstede (2001) tarafından yapılan çalışmalar Meksika'yı, ABD, Almanya ve Japonya gibi ülkelere kıyasla kolektivizme, bireysellikten daha yakın bir kültür, ancak Venezuela'dan daha az kolektivist olarak tanımlamıştır. Bu veriler bireysellik ve kolektivizmi incelemek için referans oluştursa da Oyserman ve ark. (2002), Meksika kültürünü ABD ile benzer bireysellik düzeylerine yerleştirerek zıt kanıtlar göstermektedir. Bu çalışmalar, bireyciliği ve kolektivizmi aynı süreklilikteki karşıtlar olarak görse de bu varsayım kullanılan araç, belirli sosyodemografik özellikler ve analiz düzeyi (grup veya birey) gibi faktörlere bağlı olabilmektedir (Taras ve ark., 2014).

Bireyci bireyler bencildir, diğer bireylerle zayıf ilişkilere sahiptir, grup amaçlarına göre bireysel amaçlara öncelik verir ve herkesin yalnızca kendi ailesine bakmaktan sorumlu olduğu varsayılır. Bunun aksine, kolektivist bir toplumdaki bireyler, güçlü ve uyumlu grupların günlük faaliyetleri sırasında onları koruyacağına inanmaktadırlar ve grubun amaçlarını bireysel amaçlara vurgu yaparlar. Ng ve Soutar'ın (2007) belirttiği gibi, kültür mutlaka ulusal sınırlara karşılık gelmez. Aslında, bireyler kişisel özelliklerini, iletişim tarzlarını ve tercihlerini farklı durumlarda hem bireysel hem de kolektivist bilişsel yapılardan seçici olarak geliştirebilirler (Harry Charalambos Triandis, 1995). Dolayısıyla, bireyci veya kolektivist bir toplumdaki herkesin bireyci veya kolektivist olduğunu varsaymak çok doğru olmayabilir. Diğer bir deyişle, coğrafi konumdan bağımsız olarak, bireyler kendi kişisel değerlerini korurlar. Bazı bireyler grubun önemini vurgulayabilir (kolektivizm), bazıları da bireyin önemini vurgulayabilirler (bireycilik). Ayrıca cinsiyet, bireylerin bireysel ve kolektivistik yönelimleri üzerinde bir etkisi olabilen başka bir faktördür. Çoğu toplumda, erkeklerin kadınlardan daha fazla seçeneği vardır ve bu nedenle daha fazla bireyci eğilimlere sahiptir. Buna ek olarak, kadınlar erkeklere göre çocuklarının ihtiyaçlarına daha çok duyarlı hissederler ve kadınlar için daha kolektif eğilimler sonuçlar elde edilir. Genel olarak, kadınlar daha kolektivist, erkekler ise daha bireyci gibi

görünürler (Daab, 1991; Ho & Chiu, 1994; Lykes, 1985; Triandis, 1995). Örneğin, Chodorow (1978) ailede baş bakıcı olarak kadınların rolü kız ve oğulları kişisel kimlik duygusu gelişimi arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Kadınlar tarafından birincil ebeveynlik bir "benlik duygusu yüzeysel teşvik halindedir, kızlar için ile sürekli" iken, erkekler daha bağımsız ve farklı bir benlik duygusu geliştirmeye teşvik edilmiştir (Chodorow, 1978). Ayrıca, Bardwick (1980) kadınlar için kendini mahkûm baskın modu ya bağımlı ya da birbirine bağlı bir mod olduğunu ileri sürdü, her ikisi de ilişkiler bağlamında tanımlanan kendini içerir. Eski bir psikolojik yönün yanı sıra ekonomik bağımlılık gibi geleneksel toplumlarda olduğu gibi içerir, ikinci tip ayrı ama ilgili "benlik duygusu" içerir.

2.5. Bireycilik ve Kolektivizm ile Spor

Spor kimliği ile spor katılımı arasındaki ilişkide herhangi bir kültürel farklılığı açıklayabilecek teorik çerçeve bireycilik ve kolektivizm teorisidir (Triandis, 1995). Triandis (1995), bireycilik ve kolektivizm kavramlarının, iki farklı kültürde spor kimliğini ve spor katılımını araştırmak için içgörü sağlayabileceğini ileri sürmektedir. Örneğin, Çin gibi kolektif bir toplumda, gerçek gruplar davranış analizi birimleridir ve bireyler grupların iç içe geçmiş bileşenleridir. Kollektivist bir toplumdaki bireyler, kolektifin iradesine karşı çıkmadan, genellikle kolektifin beklediği her şeye uymaktadırlar. Kollektivist ilkelere göre, bu bireyler gerekenleri yapmaktan hoşlanırlar ve kişisel hedefler veya kişisel avantajlar kararlarında veya davranışlarında önemli bir rol oynamazlar. Kollektivist bir çerçevede Çinli bireylerin yaşadıkları toplumdan spora katılımı ilgili farklı mesajlar alabilmelerini ve spor kimliğinin spora katılım üzerindeki etkilerinin farklı olabileceğini beklemek mümkündür.

Kolektif bir toplumdan bireylerin aksine, Amerika Birleşik Devletleri gibi bireysel bir toplumdan bireyler özerktir ve kolektif gruplarının hedefleriyle tutarsız kişisel hedefleri olabilir. Birey ve grup arasında çatışma olduğunda, bireysel bir hedefin kolektif hedefi geçersiz kılma eğilimi doğaldır. Bu nedenle, Triandis (1995), bireycilerin spor kimliğinin spor katılımı üzerindeki etkisi ile ilgili deneyimlerini doğu halkından farklı yorumlayabileceğini ileri sürmektedir.

Spor, farklı milletlerden ve farklı kültürlerden seyircilerin katıldığı önemli spor etkinlikleriyle küresel ve oldukça rekabetçi bir iştir. Spor etkinlikleri yöneticilerinin, başarılı bir pazarlama stratejisi geliştirmek için bu farklı bireyleri etkinliğe katılmaya neyin motive ettiğini anlamaları önemlidir (Funk, 2008). Bununla birlikte, farklı kültürlerden spor seyircilerinin motivasyonu hakkında bilgi nispeten sınırlıdır. Bu çalışma Geert Hofstede (2001)

tarafından geliştirilen kültürel boyutlardan biri olan bireycilik ve kolektivismi göz önünde bulundurarak spor seyircisi motivasyonunun anlaşılmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Küçük grup araştırmalarında uygulanan kolektivism perspektifini benimsemek, genç sporcuların belirli spor gruplarına katılma tercihlerini ve takım arkadaşlarıyla nasıl etkileşimde bulunduklarını keşfetmelerine yardımcı olabilir. Spora dahil olma tercihleri göz önüne alındığında, kolektivism ya spor gruplarına ya da bireysel düzeyde spora katılımı ile ilgili kararlara rehberlik edebilir. Gerçekten de sporun grup ortamlarına sahip potansiyelini belirlerken, takım sporu ve bireysel spor karşılaştırmasına karşı önemli bir husus göz önünde bulundurulmalıdır. Takım sporu ve bireysel spor arasındaki ayrım büyük ölçüde yapısal karşılıklı bağımlılık tarafından belirlenir. Takım sporu ile ilgili olarak, takım arkadaşları arasında hem antrenman hem de rekabette sürekli bir etkileşim vardır ve performans ağırlıklı olarak kişilerarası etkileşimlere dayanmaktadır (Williams & Widmeyer, 1991). Buna karşılık, bireysel spor birlikte antrenman yapan ve toplam takım performansına katkıda bulunabilecek sporculardan oluşmaktadır. Ancak sporcular bireysel olarak ve sık sık takım arkadaşlarına karşı yarışmak durumunda da kalmaktadır (Evans, Eys, & Bruner, 2012). Bu ayrıma dayanarak bu spor türlerinin aksine, erken dönem spor araştırmalarında hâkim olan varsayımlar, grup etkilerinin sadece takım üyelerinin rekabet sırasında etkileşime geçtiğinde var olduğu ve bu nedenle takım sporları için daha önemli olduğu şeklindedir (Carron & Chelladurai, 1981). Takım üyesi performansını doğrudan etkileme fırsatlarının azalması ve uyumun artmasının bireysel spordaki üretken rekabeti azaltabileceği olasılığı olma ihtimali olduğu öne sürülmüştür (örneğin Carron & Chelladurai, 1981; Landers & Lueschen, 1974). Bu erken çıkarımlara dayanarak, takım sporu bireysel spora göre arzularını tatmin etmek için ideal bir ortam ve kolektif odaklı bireyler sağlayacaktır. Bu beklenti, sosyal ilişkiler üzerine yapılan araştırmaların takım sporu çalışmalarının hâkim olduğu eğilimden açıkça görülmektedir.

Sosyal bağımlılık teorisini bir rehber olarak kullanan Evans ve ark. (2012) yapısal bağımlılık biçimlerinin bireysel sporu farklı şekillerde şekillendirmek için nasıl etkileşebileceğini değerlendirmiştir. Bireysel spor sporcularının ortaya çıkan takım yapılarını (örneğin normlar ve roller) ve özellikle takım puanlarının kullanımı ve takım arkadaşlarıyla etkileşimi gerektiren rekabet ortamlarını göz önüne alındığında karşılıklı bağımlılık yapıları ortaya çıkarılabilir. Gerçekten de elit bireysel spor sporcuları takım arkadaşlarını motivasyon, sosyal kolaylaştırma, sosyal karşılaştırma ve takım çalışmasının birincil kaynakları olarak ele almaktadırlar (Evans vd., 2013). Bu nedenle, "takım" sporu veya "bireysel" sporun ikilemli kategorizasyonu, belirli bireysel spor ortamlarının karşılıklı bağımlılıklar içermeleri için fırsat spektrumunu göz ardı etmektedir (Evans ve ark., 2012). Bu bağlamda tüm bireysel spor

ortamları karşılaştırılabilir olduğu anlamı çıkarılabilir. Atletizm genellikle bireysel bir spor olarak algılanırken, 4 × 100 metre bayrak yarışında yarışan sporcular, 100 metrelik bir koşucununkine kıyasla, müsabakalarının birbirine bağlı doğası nedeniyle kendilerini bir ‘takım’ olarak düşünebilirler.

Küçük gruplarla devam eden deneyimler ve tercihleri temel alan ikinci bir bakış açısı, kolektivizmi, bireylerin küçük gruplar içinde nasıl işlediğini anlamak için en uygun şekilde ele almaktadır. Takım sporlarında yapılan çalışmalar, kolektif odaklı ekip üyelerinin iş birliğine yatkın olduğunu ortaya koymaktadır (Cox, Lobel, & McLeod, 1991). Bu durum, uygun grup işleyişi için gereklidir (LePine, Hanson, Borman, & Motowidlo, 2000). Buna ek olarak, kolektif yönelimli üyeler daha duygusal, bilgilendirici ve değerlendirme desteği sağlarken, aynı zamanda artan ekip çalışması davranışları gösterme eğiliminde oldukları da öne sürülmüştür (Drach-Zahavy, 2004; Jackson ve ark., 2006). Benzer şekilde, kolektif yönelimli bireyler kimliklerini grup üyeliğine dayandırmakta ve karşılıklı bağımlılık için büyük bir değer olduğunu düşünmektedirler (Dierdorff, Bell, & Belohlav, 2011). Organizasyon psikolojisinden elde edilen bu bulgulara dayanarak ve spor ortamına yapılan bireyci davranışlara benzerlikleri ile uyum içinde, kolektif odaklı sporcuların takım ortamlarını öne süren ve değerli sosyal deneyimler sağlayan spor fırsatlarına da değer vermeleri, aramaları ve bunlara uymaları daha uygun olacağı öne sürülmüştür (Weinberg & McDermott, 2002).

Bireycilik ve kolektivizm “bireylerin gruplara ne derece dahil edildiklerini” açıklamakla ilgilenmektedir (Geert Hofstede ve Gert Jan Hofstede,). Bireyci kültürlerde, bireyler arasındaki bağlar çok sağlam değildir. Herkes kendilerine veya yakın aile ve arkadaşları ile ilgilenmektedir. İnsanların bireysel değerleri vardır ve diğerlerinden ayrılması önemlidir. Bu nedenle, ‘ben’ yönelimlidirler ve bireysel karar grup kararlarından daha önemlidir. Kolektivist kültürlerde herkes kimliğin dayandığı bir sosyal gruba veya ağa aittir. Bu nedenle, uyumu korumak önemlidir ve güçlü bir “yönelim” vardır (De Mooij, 2004). Örgütlere karşı tutum da iki farklı kültür arasında çok farklıdır. Kolektivist kültürlerde üyelik ya da bir kuruluşa ait ya da bir topluma ait olanlar idealdir ve kuruluşların bireylerin özel yaşamı üzerinde büyük etkisi olduğu söylenebilir. Bireyselci kültürlerde liderlik, bireysel inisiyatif ve başarıya daha büyük önem verilmekte ve örgütlerle katılmak isteyenler oldukça dikkatli seçilmektedir. Özel yaşam ve kişisel görüş hakkı da çok önemlidir. Dahası, kolektivist kültürlerdeki dostluklar önceden istikrarlı sosyal ilişkiler tarafından belirlenir. Ancak prestij de önemlidir. Bireyselci kültürlerde, özel arkadaşlıklara daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır (Hofstede, 1980b).

Bireycilik ve kolektivizm “belki de toplumların farklılık gösterdiği en önemli yollardan biridir” ve birçok kültürlerarası çalışma, farklı kültürleri karşılaştırmak için bireycilik ve

kolektivizmi kullanmıştır (Sun ve ark., 2004). Genellikle, bu çalışmalar batılı bireyci ülkelerin oldukça kolektivist olma eğilimi gösteren Asya veya Latin Amerika ülkeleriyle karşılaştırılmasına odaklanmaktadır (De Mooij, 2004; Heine ve Lehman, 1997; Hofstede, 1980b; Hsieh ve ark., 2011).

Triandis (1989, 2001) tarafından geliştirilen bireycilik ve kolektivizmin yapısı hem kültürel hem de bireysel farklılıkları tanımlamak için kullanılmaktadır. Triandis ve ark. (Triandis ve ark. 1985; Triandis 1989, 2001, 2018) bireysellik ve kolektivizm terimlerinin en başta kültürleri ve toplumları tasvir etmek için kullanılmasını ayrıca idiocentrism ve allocentrism terimlerinin bireysel farklılıkları karakterize etmek için kullanılması gerektiğini öne sürmektedir. Bununla birlikte, literatürde bireysellik ve kolektivizm terimlerini bireyin özelliklerine göre kullanma eğilimi vardır. Belirli kültürlerde (bireyci veya kolektivist), bu özelliklerin farklı seviyelerine sahip kişiler olabileceği belgelenmiştir (Triandis ve ark. 1985; Triandis 1989, 2018). Ancak, bireyci kültürlerde daha bireysel bireyler ve kolektivist kültürlerde daha kolektivist kişiler olması daha olasıdır (Triandis 2001).

Hem bireycilik hem de kolektivizmin dikey ve yatay olmak üzere iki biçimi vardır. Dikey kolektivizm, kendini kolektifin bir parçası olarak algılamayı ve grup içindeki eşitsizlikleri kabul etmeyi ifade eder. Yatay kolektivizm, kendini herkesin eşit olduğu bir grubun parçası olarak algılamayı ifade eder. Dikey bireycilik, bireyin grup üyelerinin özerkliğini ve eşitsizliğini vurgular. Yatay bireycilik, bireyin özerkliğini de vurgular, ancak grup üyelerinin eşitliğini varsayar (Singelis ve diğerleri 1995; Triandis 1995, 2018; Brewer ve Chen 2007; Zarzycka ve diğerleri 2016).

Bireysellik veya kolektivizm ile yeniden dağıtım ve eşitsizlik arasındaki ilişkiler teorik olarak belirsizdir. Kültürün çoğu yönü gibi, bireysellik ve kolektivizm karmaşık ve çok yönlüdür. Bireycilik öz yönelim, değişime açıklık ve kişisel başarıya ve “öne çıkmaya” önem verirken, kolektivizm güvenlik, uygunluk, gelenek, kolektif eylem ve grup çıkarlarının içselleştirilmesi ile ilişkilidir (Triandis 1995; Cukur ve ark. 2004).

Ayrıca yerleşik biliş yaklaşımı, çok kültürlü olsun ya da olmasın tüm bireylerin bir kültürel zihniyetten diğerine geçebileceğini savunarak kültürel etkiyi tanımlamak için daha geniş bir perspektif ele almıştır. Bu yaklaşım, toplumların, kolektivizme karşı bireyciliğe olan vurgularında farklılık gösterse de hepsinin hem bireyselci hem de kolektivistik ilkeleri kapsadıkları varsayımına dayanmaktadır. Bu durumda tüm toplumların hem grubun çıkarlarına (grubun hayatta kalmasını sağlamak, grubun hedeflerine doğru çaba göstermek ve bireyler arasındaki ilişkileri düzenlemek) hem de bireylerin kişisel çıkarlarına (özgür seçim ve benzersizlik) önem verdiği söylenebilir (Oyserman, 2017; Schwartz, 1999; Triandis, 1995).

Bireyciliğe karşı kolektivizme özgü ilkeler bu nedenle sosyal yapılara dayanır ve genellikle günlük durumlarda erişilebilirdir (Oyserman, 2017). Sonuç olarak, tüm bireyler farklı boyutlara rağmen hem bireysel hem de kolektivist ilkelere maruz kalabilmektedirler (Mourey, Oyserman ve Yoon, 2013; Oyserman, 2016, 2017; Oyserman ve Sorensen, 2009).

Yerleşik biliş yaklaşımı, kültürel zihniyeti, hedefler (neden harekete geçecek), içerik (ben ve dünya hakkında zihinsel bilgi) ve prosedürler (nasıl düşünüleceği ve hareket edileceği) ile ilgilenmektedir (Mourey ve diğerleri, 2013; Oyserman, 2011; Oyserman, Sorensen, Reber ve Chen, 2009). Bireyselci zihniyet, özerklik, ayrılık ve ayırım ile ilgili içerik, hedefler ve prosedürlerden oluşurken, kolektivistik zihniyet birbirine bağımlılık, bağlantı ve asimilasyonla ilgili içerik, hedefler ve prosedürlerden oluşur. Böylece, örneğin, bireyci bir zihniyet, öz-yönelim ve özgür seçim hedeflerini, yenilik ve özgünlüğün değerini vurgulayan kelimeler ve anlatılar gibi içerikleri (geleneksel çözümler ve normlara bağlılık) içerebilirler ve bağımsız nesnelere (nesneler arasındaki ilişkilere karşı) odaklanmaya yol açan prosedürler içerebilmektedirler.

Bireysellik ve kolektivizm, son yirmi otuz yıldır kültürlerarası araştırmalardaki en önemli ifadelerden biri olmuştur (Oyserman ve Lee 2008). Hofstede'ye (1991) göre, “bireysellik, bireyler arasındaki bağların güçlü olmadığı toplumlarla ilgilidir ve herkesin kendine ve yakın ailesine bakması beklenmektedir”. Öte yandan kolektivizm, “doğumdan itibaren insanların güçlü ve uyumlu gruplara adapte edildiği, insanların yaşamları boyunca sorgulamayan sadakat karşılığında onları korumaya devam ettikleri toplumlarla ilgilidir”. Hofstede'nin (1980) bireysellik ve kolektivizmin kültürel varyasyonun en önemli boyutlarından biri olarak kuran anıtsal çalışmasından beri yapı birkaç değişikliğe uğramıştır. Her şeyden önce, bir kültürün özelliklerini tanımlamak için kullanılmasının yanı sıra, bireycilik ve kolektivizm de bir kişinin aynı kültürel grubun diğer üyelerinden farklı olduğu kişilik özellikleri olarak kabul edilmektedir (Realo 2003). Birçok araştırmacı, kültürel ve bireysel değerlerin kavramsal ve metodolojik olarak farklı kabul edilmesi gerektiğini savunmaktadır (örneğin, Hofstede 2004; Smith ve Schwartz 1997; Trommsdorff ve ark. 2004). Her ne kadar bireycilik ve kolektivizm yapısı çok düzeyli analizler için kullanılabilse de bireysel değerlerin mutlaka grupların ve toplumların değerlerine toplanmadığı unutulmamalıdır (Dakhli 2009; Trommsdorff ve ark. 2004). İkinci olarak, bireycilik ve kolektivizm her zaman Hofstede'nin (1980) iddia ettiği gibi tek boyutlu bir faktörün iki karşıt kutbu olarak değil, aynı zamanda özellikle bireysel düzeyde iki bağımsız faktör olarak da düşünülebilmelidir (Realo ve ark. 2002; Trommsdorff ve ark. 2004). Son olarak, bireycilik ve kolektivizm ne monolitik ne de üniterdir, ancak kendilerini

çoğunlukla belirli bir sosyal ilişkiler alanında veya belirli bir hedef grupla ilişkilerde gösteren farklı alt boyutlara sahip çok yönlü yapılardır (Realo ve ark. 2002).

2.6.1. Bireycilik ve Kolektivizm Çalışmaları

2.6.2. Kültürel Boyutlar ile Bireycilik ve Kolektivizm

Kültürel değerler ve normlar, fiziksel ve sosyal çevrelerin belirli bir grup tarafından anlaşılma biçimini temsil eder (Triandis, 2001). Kültürler arasında ayırt edici en belirgin değer boyutu, birey ve kolektif arasındaki ilişkinin görüşüdür. Toplumsal ya da kültürel düzeyde, bu boyut, bireyleri, kolektif veya bireyci kültürlerden, bireylerin grubun ayrılmaz bir parçası olarak gören ve grubun hedeflerine doğru paylaşarak ve çabalayarak yaşamda anlam bulmalarını bekleyen, yaşamda kendi yolunu seçmeye teşvik edilen bağımsız varlıklar olarak gören bireyci veya özerk kültürleri birbirinden ayırır (Hofstede, 1980; Schwartz, 1999; Triandis, 1995).

Hofstede (1980), kültür genelinde uluslar arasındaki farklılıkların evrensel boyutları boyunca ölçülebileceğini savunan kültürün “boyut paradigmasını” ortaya koymaktadır. Hofstede (1980, 1991) farklı ülkelerdeki IBM çalışanlarının röportajlarından elde edilen verileri kullanılmıştır. Sorular “Sizin için ne kadar önemli ...” şeklindedir. Ekolojik faktör analizi kullanarak, bireycilik ve kolektivizm, güç mesafesi, erkeklik-kadınlık, belirsizlikten kaçınma ve uzun vadeli kısa vadeli yönelim gibi kültürel boyutları belirler.

Hem Hofstede hem de Globe bireycilik ve kolektivizm boyutunu tanımlamaktadır ve bu muhtemelen en önemli kültürlerarası varyasyon kaynağı olarak işaret edilmiştir (Heine 2007). Hofstede’nin verilerine göre, bireysellik esas olarak kişisel yaşam için zaman tanıyan bir işe değer verme, kendi yaklaşımınızı işe uyarlama özgürlüğü ve kişisel başarı duygusu sağlayan zorlu çalışmalarla ilişkilidir. İyi fiziksel çalışma koşullarına ve eğitime değer vermekle bireysellik olumsuz ilişkilidir. Bireycilik-kolektivizm, işyeri örgütlerinden ziyade aileler hakkındaki sorulara dayanmaktadır; kolektivizm, ailede sadakat ve bağlılık ile ilişkilidir (Brewer ve Venaik (2011).

Bireycilik ile çok sayıda korelasyon tanımlanmıştır. Örneğin, bireyci kültürler başarıyı daha çok yeteneğe, kolektivist kültürler ise başarıyı daha çok çabaya bağlar (Salili, 1996). Kolektivist kültürler grup içi dayanışmanın korunmasına değer verir ve böylece geleneğe daha fazla önem vermekte ve bireyci kültürler daha piyasa odaklı ve statükodan sapmalara toleranslı olabilmektedir (Cukur ve ark. 2004; Gorodnikenko ve Roland 2011). Kolektivist toplumlar, grup içi ve grup dışı üyeler arasında daha fazla ayrım yapar ve grup içi üyelere gruptan daha fazla güvenirlir. Bireyci toplumlar grup içi / grup dışı ayırımına daha az önem verdiği için

bireycilik genelleştirilmiş güven veya kişinin kişisel olarak bilmediği diğer insanlara olan güven ve evrenselci yasal koruma ile daha güçlü bir şekilde ilişkilidir (van Hoorn 2015). Ayrıca “kapalı ilişkilerin güvenliği dışında fırsatların bireysel arayışlarını” kolaylaştırmak için güçlü hukukun üstünlüğü yadsınamaz (Yamagishi 2017).

Bireycilik ve kolektivizm kültürel ve bireysel düzeyde tanımlanabilir. Bireycilik ve kolektivizmin kültürel tanımları, aynı dili ve aynı zamanda ve yerde yaşayan insanların paylaştığı sosyo-kültürel, coğrafi ve tarihsel arka planı, yani normları, sosyal beklentileri ve değerleri dikkate almaktadır (Hofstede, 1980; Hui & Triandis, 1986; Triandis, 1995). Bireysel kültürlerde, bireylerin grup hedefleri üzerindeki hedeflerine vurgu yapılır. Sosyal davranış, belki de başka tür hedeflerin pahasına olmak üzere kişisel hedefler tarafından yönlendirilir. Bir birey terfi eder, çünkü her insan benzersiz bir donanıma sahip ve farklı bir potansiyele sahiptir. Bunun aksine, kolektivist kültürler grubun bir birey üzerindeki önemini vurgular. Bir kolektivistin değerleri ve inançları grup içi değerlerle tutarlıdır ve bu inançları yansıtmaktadır. Çoğu kolektivist kültür sosyal karşılıklık, yükümlülük, bağımlılık, itaat ve uyuma değer verir. Kültürel bir tutumun bir örneği GLOBE (Küresel Liderlik ve Örgütsel Davranış Etkinliği Araştırma Programı) projesidir (House ve ark., 2004). Katılımcı sayısı 17.300'dür. Bunlar, 62 kültürden oluşan 951 iş organizasyonundan (çeşitli branşlardan: finansal hizmetler, catering işletmeleri ve telekomünikasyon hizmetleri) yöneticilerdi. Proje, sosyo-kültürel olguları iki düzeyde analiz etmeyi amaçladı: gerçek yaşam seviyesi (uygulamalar) ve idealler seviyesi (değerler). Kolektivizm burada iki şekilde bulunmuştur: kurumsal ve grup içi ili ilgili, aile ile ilgili. Uygulama ve değerler düzeyinde en düşük kurumsal kolektivizm göstergeleri, Doğu Avrupa ülkelerinde ve Polonya'daki diğerleri arasında belirtilmiştir. Oysa ki bu ülkelerde aile ile ilgili kolektivizm göstergeleri yüksek olduğu bulunmuştu. Kültürel yaklaşıma ilgi, özellikle siyasi ve sosyo-kültürel dönüşüm dönemlerinde artmaktadır.

2.6.3. Bireycilik – Kolektivizm ve Ekonomik Sonuçlar

Bireysellik ve kolektivizm kavramları Hofstede'nin analizinden önce gelir ve uzun süredir ekonomik kurumların ve büyümenin potansiyel olarak önemli belirleyicileri olarak kabul edilmektedir (Weber 1930). Diğerleri, bireyciliğin girişimciliği doğrudan ve mülkiyet hakları ve hukukun üstünlüğü gibi kurumların geliştirilmesi yoluyla teşvik edebileceğini göstermiştir. Kolektivist toplumlarda sosyal ilişkilere ve kolektif çıkarlara bağlılık, kayırmacılık ve yolsuzluğa yol açabilir veya değişim için ortak sayısını azaltarak verimliliği azaltabilir (Tanzi 1994). Ancak kolektivizm, kolektif eylem sorunlarına çözüm getirmeyi kolaylaştırırsa büyümeyi destekleyebilir (Arrow 1971; Coleman 1990). Diğer taraftan, pazar

değişimi prososyal veya işbirlikçi davranış normlarına zarar verirse ekonomik gelişme bireyciliğe yol açabilir. Bireycilik ve kolektivizm ve bunun ekonomik kalkınma ile bağlantıları hakkındaki literatürün daha kapsamlı bir özetini sunmaktadır.

Bireycilik aynı zamanda dağıtım tercihlerini ve politikalarını da etkileyebilir. Bireyci toplumların daha az yeniden dağıtım tercih ettikleri ve daha büyük eşitsizliğe tahammül ettikleri geleneksel bilgelik ne açık ne de kesin bir görüştür. Singelis ve diğ. (1995, s.240) yatay ve dikey bireycilik ve kolektivizm arasında ayırım yapmaktadır.

Dikey kolektivizm, benliğin bir kollektif parçası (veya bir yönü) olarak algılanmasını ve kollektif içindeki eşitsizliklerin kabul edilmesini içerir. Yatay kolektivizm, benliği kollektifin bir parçası olarak algılamayı, ancak kollektifin tüm üyelerini aynı şekilde görmeyi içerir; böylece eşitlik vurgulanır. Dikey bireycilik, özerk bir birey kavramını ve eşitsizliğin kabulünü içerir. Yatay bireycilik, özerk bir birey kavramını ve eşitliğe vurgu içerir.

Spicker (2013) ve Fevre (2016) bireyci felsefenin tarihini ve bireyciliğin (ve eşitlikle ilişkisinin) şekillendirdiği politika ve kurumlarla nasıl birlikte evrimleştiğini tartışmaktadır. Paine ile ilişkili ahlaki veya duygusal bireysellik, her bireyin başkalarının doğal haklarını tanımasını gerektiren ortak bir insanlığı paylaştığı inancını yansıtmaktadır. Paine “ticari toplumda başarısız olanların başarısızlıklarının delillerinden çıkarılabileceğinden daha çok olduğuna inanıyordu. Bu inanç, Tanrı tarafından atanan 'doğal haklar' kavramından değil, aynı zamanda insanın temel eşitliğine inançtan hiçbir şey borçlu olmayan bir inançtan kaynaklanmaktadır. İnsanları terk etmenin tatmin edici olmadığı sonucuna varılmıştı. Ancak Fevre (2016) ayrıca “duygusal bireyciliğin somut başarılarının, kişisel çıkarlarla eşit olabilecek bir bireyciliğin yeniden ortaya çıkması için gerekli koşulların yerine getirilmesine yardımcı olduğunu” savunmaktadır. Yani, ahlaki bireycilik altında kurulan politikalar ve kurumlar, “neoliberal toplumda yaşayan herkesin kaderini belirlemede özgür olduğu bilgisine dayanan” “neoliberal bireycilik” için politik yol açmıştır. Böylece “ekonomik başarı ya da başarısızlık sadece bireylerin sorumluluğudur” söylenmiştir. Neoliberal bireycilik, kollektif hedeflerin ve ödüllerin yerini her çalışanın bireysel katkısına kesinlikle vurgu yapan Amerikan ve İngiliz yönetim uygulamaları ve işyerlerinde özellikle belirgin olduğu söylenebilir (Fevre, 2003).

Neoliberal bireycilik altında, genişleyen eşitsizlik, bireylerin potansiyellerini yerine getirme özgürlüğüne izin vermenin bir maliyeti olarak görülür ve devlet müdahalesi ile kısıtlanır. Devletin tercih edilen rolü, meritokrasi ve girişimciliği teşvik etmek, ancak yoksullar adına müdahale etmemektir. Fevre'nin (2016) özetlediği gibi, “Neoliberal bireyciliğin eşitsizliği haklı çıkardığını anlamak basittir. Neoliberal toplumda yaşayan herkesin kaderlerini

belirleme konusunda özgür olduğu bilgisi üzerine kurulduğundan, ekonomik başarı veya başarısızlık sadece bireylerin sorumluluğundadır. ” demiştir.

2.6.4. Bireycilik ve Kolektivizm ile Sosyal Sermaye

Büyüyen bireyciliğin kaçınılmaz olarak sosyal sermayede ve sivil toplumda zayıflamaya yol açması korkusu, bireyciliğin genellikle çok koyu tonlarda, ahlaksız bir şey olarak görülmesi ve bireyciliğin daha olumlu özellikleriyle göz ardı edilmiştir. Woolcock'a (1998) göre 'aile ahlakı' ne ailevi ne de genelleştirilmiş bir güvenin olmadığı, dar kişisel çıkarların kelimenin tam anlamıyla tüm sosyal ve ekonomik faaliyetlere nüfuz ettiği ve üyelerin- koşul veya ayrımcılık yoluyla- uyumlu sosyal ağlar kurduğu bir yapıdır. Dolayısıyla hem entegrasyonun hem de bağlantının olmaması ile karakterize edilmektedir. Bu durumda bireysellik sosyal sermaye için zararlı görünmektedir. Ancak, bireyciliğin çok farklı yorumları da vardır. Rothstein (2002), bireysel olarak düşünen bir kişinin egoist olmak zorunda olmadığı fikrini savunmaktadır. Yazar, başkalarına destek olan, ancak bu diğer bireylerin farklı değerlere sahip olduklarını ve farklı nedenlerle meşgul olduklarını kabul eden bireylerin değer yönelimlerini tanımlamak için "dayanışmacı bireycilik" terimini benimsemiştir. Realo ve diğ. (2002), bireyciliğin temel bileşenlerinden birinin olgun öz sorumluluk olduğunu ve bu da bir bireyde hem bireysellik hem de özgecilik potansiyelinin mevcut olabileceğini öne sürmektedir.

Gerçekten de aksine yaygın olarak kabul edilen bir inanca rağmen, hem ülke hem de devlet analizi düzeyinde bireycilik ve sosyal sermaye arasında güçlü bir pozitif ilişki gözlenmiştir (Realo ve Allik 2009). Sosyal sermayenin daha yüksek seviyelere sahip olduğu ülkeler ve (insanların çoğunun güvenilebileceğine ve farklı resmi ve gayri resmi ağlarla daha fazla meşgul olduklarına inandıkları), bağımsızlığın, kendi hedeflerini seçmek için, kişisel başarıların ve özgürlüğün önemini vurgulayanlar daha bireyselci bulunmuşlardır (Allik ve Realo 2004; Realo ve ark. 2008).

Bireycilik ve kolektivizm ile sosyal sermaye arasındaki ilişki de bireysel düzeyde incelenmiştir, ancak şimdiye kadar bulgular incelenmiş ve pek önemli değerler elde edilememiştir. Kimmelmeier ve arkadaşları (2006), örneğin, resmi ve gayri resmi gönüllülüğün (sosyal sermayenin göstergeleri olarak görülebilir), bireycilikle kolektivizmden daha yakından ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Ancak Finkelstein (2010) bireycilik ve kolektivizm ile gönüllülük arasındaki ilişkiyi araştırmış ve kolektivizmin özgecil motivasyonlarla ve sosyal bağları güçlendirme arzusuyla bireysellikten daha güçlü ilişkili olduğunu bulmuştur. Gheorghiu ve arkadaşları (2009), 31 Avrupa ülkesinde bireyciliğin (Schwartz'ın değer boyutlarından ikisi yoluyla opereize edilmiş) kolektivizmden ziyade insanlar arasında

genelleştirilmiş sosyal güveni teşvik etme olasılığının daha yüksek olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte, Estonyalıların büyük bir temsili örneğini kullanan Beilmann ve Realo (2012), bireyciliğin sadece bir bileşeninin (olgun öz sorumluluk) bir sosyal sermaye endeksi ile pozitif korelasyon gösterdiğini göstermiştir. Aynı zamanda, bireyciliğin iki alt yüzü (yani, özerklik ve teklik), önemli negatif ilişkilendirmeler ve sosyal sermayeyle kolektivizmin iki bileşeni (yani, arkadaşlık ve vatanseverlik) pozitif ilişkilendirmeler sergilemiştir. Son olarak, Estonya, Almanya ve Rusya olmak üzere üç ülkenin karşılaştırmalı bir çalışmasında Beilmann ve ark. (2014), her üç ülkede de kolektivistik değerlerin ebeveyn sosyal sermayesini, bireyci değerlerin ise akran grubu sosyal sermayeyi öngördüğünü bulmuşlardır. Bu nedenle, bireycilik ve sosyal sermaye arasındaki pozitif ilişkinin bireysel bakımdan bazı açılardan varlığını sürdürmesine rağmen, sosyal sermaye ile bireysellik ve kolektivizmin farklı bileşenleri arasındaki ilişki, kısmen çeşitli çalışmalardan dolayı oldukça çok yönlü görünmektedir. Çalışmada sosyal sermaye ile bireysellik ve kolektivizmin farklı indekslerini kullanmışlardır.

2.9.5. Hofstede Bireycilik ve Kolektivizm

Hofstede (1980, 2001) uzun yıllar kültürel araştırmaların duayeni olarak kabul edilirken, kültür modelleri yakın zamanda GLOBE çalışmasıyla güncellendi ve genişletildi (House, Hanges, Javidan, Dorfman, & Vipin, 2004). GLOBE ve Hofstede benzer teknikler kullanırlar ve "İlk üç boyutu (GLOBE)'da ölçmek için kullanılan ölçekler; Belirsizlikten Kaçınma, Güç Mesafesi ve Bireycilik olarak etiketlenen Hofstede'nin (2001) boyutlarıyla aynı yapıları yansıtacak şekilde tasarlanmıştır". Beklendiği gibi, Globe puanları giderek Hofstede puanlarına yaklaşmıştır. Benzer şekiller uzun yıllar boyunca araştırmacılar tarafından kullanılmaktadır. Kültür boyutlarının yönetimdeki diğer değişkenler analizinin uygulanması doğal olarak ulusal kültürlerdeki farklılıkların etkilerini anlamak için önemli bir parçadır.

Ancak, keşfedilen bu ilişkilerin araştırmacılar ve uygulayıcılar için anlamlı ve yararlı olması açısından, bilim adamlarının belirli kültür boyutlarının ne anlama geldiğini ve farklı kültür modelleri arasında nasıl tanımlanıp ölçüldüklerini kesin olarak anlamaları önemlidir. Bu nedenle, akademisyenler son zamanlarda farklı modeller arasında aynı ulusal kültür boyutları arasında anormallikleri veya çelişkili ilişkilerin yanı sıra araştırmacıların ilgi boyutları ve diğer dış değişkenler arasındaki anormallikleri veya çelişkili ilişkileri vurgulamak ve netleştirmek amacıyla Hofstede ve GLOBE modellerini yakından inceliyorlar.

Hofstede'nin (1980, 2001) modeli, bireycilik ve kolektivizm kültürel boyutunun bir kutbu olarak tanımladığı bir bireycilik indeksini içerir. İki kutbu şöyle tanımlar: "Bireycilik, bireyler arasındaki bağların çok güçlü olmadığı bir toplumu temsil eder: Herkesin sadece yakın

ailesine bakması beklenir. Kolektivizm, doğumdan itibaren insanların güçlü, birbirine bağlı gruplara entegre edildiği, insanların yaşam boyu süren, onları sorgusuz sualsiz sadakatkarşılığında koruyabildiği bir toplumu temsil eder" (Hofstede, 2001: 225).

2.6.6. Globe'da Bireycilik-Kolektivizm

Globe çalışması iki ayrı kolektivizm boyutunu tanımlar: Kurumsal Kolektivizm ve Grup İçi Kolektivizm. Kurumsal kolektivizm, "örgütsel ve toplumsal kurumsal uygulamaların kaynakların ve kolektif eylemin kolektif dağılımını teşvik etme ve ödüllendirme derecesi" olarak tanımlanır (House & Javidan, 2004: 12). Grup Kolektivizmi, "bireylerin organizasyonlarında veya ailelerinde gurur, sadakat ve bütünlük ifade etme derecesi" olarak tanımlanır (House & Javidan, 2004: 12). Her Globe kolektivizmi boyutu iki soru biçimiyle ölçülmektedir. Uygulamalar ("olduğu gibi") ve değerler ("olmalıdır") her ülke için dört boyut puanı elde edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MATERYAL VE METOD

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma tarama modelinde tasarlanmıştır. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 2012).

3.2. Araştırmanın Amacı

Nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama yönteminin kullanıldığı araştırmanın amacı farklı fakültelerde öğrenim görmekte olup aktif spor yapan ve yapmayan öğrencilerin bireycilik ve kolektivizm ilişkilerinin incelenmesidir.. Çalışmanın evrenini, Antalya ilinde Akdeniz Üniversitesinde 2019-2020 eğitim öğretim yılında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

3.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, Akdeniz Üniversitesinde 2019-2020 eğitim öğretim yılında Spor Bilimleri Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Ziraat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenim gören öğrenciler ile kısıtlıdır.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler, araştırmada kullanılan ölçme aracına verilen yanıtlar ile sınırlıdır.

3.4. Araştırmanın Hipotezleri

Amaç doğrultusunda araştırmanın ana hipotezi ve alt hipotezler aşağıda yer aldığı gibidir.

- Ana Hipotez

Spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin bireycilik ve kolektivizm düzeyleri arasında fark var mıdır.

- Alt Hipotezler

Cinsiyet değişkenine göre spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin bireycilik ve kolektivizm düzeyleri arasında fark var mıdır

Fakülte değişkenine göre spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin bireycilik ve kolektivizm düzeyleri arasında fark var mıdır

Sınıf değişkenine göre spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin bireycilik ve kolektivizm düzeyleri arasında fark var mıdır

Baba eğitim değişkenine göre spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin bireycilik ve kolektivizm düzeyleri arasında fark var mıdır

Anne eğitim göre spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin bireycilik ve kolektivizm düzeyleri arasında fark var mıdır

Kardeş sayısı değişkenine göre spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin bireycilik ve kolektivizm düzeyleri arasında fark var mıdır

Aile gelir düzeyi değişkenine göre spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin bireycilik ve kolektivizm düzeyleri arasında fark var mıdır

Yerleşim yeri değişkenine göre spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin bireycilik ve kolektivizm düzeyleri arasında fark var mıdır

Yaş değişkenine göre spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin bireycilik ve kolektivizm düzeyleri arasında fark var mıdır

Spor yapma değişkenine göre spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin bireycilik ve kolektivizm düzeyleri arasında fark var mıdır

3.5. Araştırmanın Grubu

Araştırmaya 114 kadın ($Yaş_{ort} = 20.07 \pm 0,11$) ve 129 erkek ($Yaş_{ort} = 20.80 \pm 0,17$) toplam 243 birey ($Yaş_{ort} = 20,46 \pm 1,67$) katılmıştır. Araştırma amacı bağlamında araştırmaya hem spor yapan hem de spor yapmayan bireyler katılmıştır.

3.6. Veri Toplama Araçları

Araştırmada amacına uygun olarak Araştırma verilerinin toplanma sürecinde “Bireycilik ve Kolektivizm Ölçeği” ve araştırmacı tarafından hazırlanmış olan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

3.6. Bireycilik ve Kolektivizm Ölçeği

Kahveci (2016) tarafından geliştirilen Bireycilik ve Kolektivizm Ölçeği Kesinlikle katılmıyorum 1 (bir), Katılmıyorum 2 (iki), Kısmen katılıyorum 3 (üç), Katılıyorum 4 (dört) ve Kesinlikle katılıyorum 5 (beş) şeklinde 5’li Likert tipindedir. Yapılan faktör analizi sonrasında ölçek maddeleri sekiz (8) alt ölçekte toplanmıştır. Faktör analizi sonucunda otuz sekiz (38) madde farklı alt ölçeklerde birbirine çok yakın değerler aldıklarından veya bir faktörde tek

madde kaldığından ölçekten çıkartılmıştır. Elde edilen faktör yükleri .532 ile .857 arasında değişmektedir. Alt ölçeklerde toplanan maddeler incelendiğinde maddelerin bireycilik ve kolektivizmle ilişkili olarak farklı alt ölçeklerde toplandığı görülmüştür. Alt ölçekler ise Tüketimcilik, Bireysel Fayda ve Rekabet, Paylaşıcılık, Gruba Bağımlılık, Otorite ve Geleneğe Bağlılık, Özgürlükçülük ve eleştiriye açıklık olarak isimlendirilmiştir. Araştırmacı tarafından “Bireycilik ve Kolektivizm Ölçeği” tüm alt boyutlarda geçerlilik ve güvenilirliğine ilişkin yeterli kanıtların bulunduğu belirtilmiştir.

Ölçeğin alt ölçekler içinde madde-toplam korelasyonlarında elde edilen korelasyon katsayıları .35 ile .60 arasında olup tüm maddelerde istatistiksel olarak anlamlıdır. Ölçek maddelerinin ayırt edicilik güçleri belirlenmesi amacıyla ölçekten elde edilen ham puanlar büyükten küçüğe doğru sıralandığı zaman alt %27 ve üst %27’yi oluşturan üst ve alt grup ortalamaları arasında tüm test maddeleri için $p < .001$ düzeyinde anlamlı bir fark vardır. Böylelikle ölçekten elde edilen yüksek puan ile düşük puan arasında ölçeğin ölçme amacına uygunluğu konusunda ayırt edici olduğunu göstermektedir. Ölçeğin alt ölçekleri oluşturan madde toplam korelasyonlarının .30’un üzerinde puan aldığı görülmüştür. Elde edilen bu sonuçlarına göre, ölçeğin yeterli düzeyde madde-toplam ve madde ayırt edicilik özelliklerine sahip olduğu söylenebilir. Ölçek iç tutarlılık katsayısı Cronbach Alpha (α) değeri alt ölçeklerde .58 ile .78 arasında değişmektedir. Bu katsayı ölçeğin geneli için .77 olarak bulunmuştur.

3.7. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu yaş, cinsiyet, eğitim gördüğü fakülte, sınıf durumu, anne ve baba eğitim durumu, yerleşim yeri, kardeş sayısı, aile gelir düzeyi ve spor yapma durumuna ilişkin bilgileri toplamak amacı ile oluşturulmuştur

3.8. Verilerin Toplanması

Ölçekler gönüllülük esasına dayalı olarak öğrenciler ile yüz yüze görüşme yöntemi ve elektronik veri toplama yöntemi uygulanmıştır.

3.9. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistik yöntemleri, bağımsız örneklerde T-testi, ve One Way ANOVA testi kullanılmıştır. Bağımsız Örneklerde T- test ve One Way ANOVA test; sporcuların demografik değişkenlerine göre bireycilik ve kolektivizm düzeyleri arasındaki farkı test etmek için kullanılmıştır. Analizler SPSS paket programında yapılmış ve araştırmada anlamlılık düzeyi $P < 0.05$ olarak alınmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE YORUMLARI

4.1. Bulgular

4.1.1. Tanımlayıcı istatistik

Tablo 4.1. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre dağılımları

	N	%
Kadın	114	46,9
Erkek	129	53,1
Toplam	243	100,0

Tablo 4.1 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların % 46,9'u Kadın (N=114) ve %53,1'i Erkek (N=129) katılımcılardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4.2. Katılımcıların fakülte değişkenine göre dağılımları

	N	%
Sözel	133	54,7
Sayısal	110	45,3
Toplam	243	100,0

Tablo 4.2 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların % 54,7'u Sözel bölüm öğrencisi (N=133) ve %45,3'i Sayısal bölüm öğrencisi (N=110) katılımcılardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4.3. Katılımcıların sınıf değişkenine göre dağılımları

	N	%
1. Sınıf	54	22,2
2. Sınıf	107	44,0
3. Sınıf	60	24,7
4. Sınıf	22	9,1
Toplam	243	100,0

Tablo 4.3 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların % 22,2'i 1.sınıf (N=54), %44,0'i 2.sınıf (N=107), %24,7'si 3.sınıf (N=60), ve %9,1'i 4.sınıf (N=22) katılımcılardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4.4. Katılımcıların Baba eğitim durumu değişkenine göre dağılımları

	N	%
İlköğretim	45	18,5
Lise	106	43,6
Lisans	92	37,9
Toplam	243	100,0

Tablo 4.4 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların % 18,5'i İlköğretim (N=45), %43,6'sı Lise (N=106) ve % 37,9'u Lisans (N=92) katılımcılardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4.5. Katılımcıların anne eğitim durumu değişkenine göre dağılımları

	N	%
İlköğretim	81	33,3
Lise	94	38,7
Lisans	68	28,0
Toplam	243	100,0

Tablo 4.5 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların % 33,3'ü İlköğretim (N=81), %38,7'si Lise (N=94) ve % 28,0'ı Lisans (N=68) katılımcılardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4.6. Katılımcıların kardeş sayısı değişkenine göre dağılımları

	N	%
1,0	57	23,5
2,0	99	40,7
3,0	58	23,9
4,0	29	11,9
Toplam	243	100,0

Tablo 4.6 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların % 23,5'i 1 kardeş (N=57), %40,7'si 2 kardeş (N=99), % 23,9'u 3 kardeş (N=58) ve % 11,9'u 4 kardeş (N=29) katılımcılardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4.7. Katılımcıların aile gelir düzeyi değişkenine göre dağılımları

	N	%
2300-3999TL	29	11,9
4000-5999TL	65	26,7
6000-7999TL	84	34,6

8000TL ve Üzeri	65	26,7
Toplam	243	100,0

Tablo 4.7 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların % 11,9'u 2300-3999TL (N=29), %26,7'si 4000-5999TL (N=65), % 34,6'sı 6000-7999TL (N=84) ve %26,7'si 8000TL ve üzeri (N=65) katılımcılardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4.8. Katılımcıların yerleşim yeri değişkenine göre dağılımları

	N	%
Köy ve Kasaba	24	9,9
İlçe	104	42,8
İl	57	23,5
Büyükşehir	58	23,9
Toplam	243	100,0

Tablo 4.8 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların % 9,9'u Köy ve Kasaba (N=24), %42,8'i İlçe (N=104), % 23,5'i İl (N=57) ve % 23,9'u Büyükşehir (N=58) katılımcılardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4.9. Katılımcıların yaş değişkenine göre dağılımları

	N	%
18-21 Yaş Arası	190	78,2
22 ve Üzeri Yaş	53	21,8
Toplam	243	100,0

Tablo 4.9 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların % 78,2'si 18-21 Yaş Arası (N=190) ve %21,8'i 22 ve Üzeri Yaş (N=53) katılımcılardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4.10. Katılımcıların spor yapma durumu değişkenine göre dağılımları

	N	%
Spor Yapmayan	119	49,0
Spor Yapan	124	51,0
Toplam	243	100,0

Tablo 4.10 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların % 49,0'ı Spor Yapmayan (N=119) ve %51,0'ı Spor Yapan (N=124) katılımcılardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 4.11. Araştırma verilerinin dağılımlarına ilişkin çarpıklık ve basıklık değerleri

	N	Ort.	S.s	Çarpıklık		Basıklık	
	İstatistik	İstatistik	İstatistik	İstatistik	S.h	İstatistik	S.h
Eleştiriyeaçıklık	243	3,6132	,78897	-,818	,156	,037	,311
özgürcülük	243	4,1646	,51992	-,548	,156	-,081	,311
eşsizlik	243	4,2785	,63253	-1,521	,156	1,440	,311
bireyselfaydave rekabet	243	3,7284	,54785	-,727	,156	,640	,311
Tüketimcilik	243	3,8189	,76826	-1,042	,156	1,841	,311
Otorite	243	2,9609	,73153	-,146	,156	-,215	,311
Grubabağımlılık	243	3,5021	,91029	-,964	,156	-,083	,311
Paylaşımıcılık	243	3,9877	,56302	-,914	,156	,937	,311
Valid N (listwise)	243						

Tablo 4.11 incelendiğinde Araştırma verilerinin dağılımlarına ilişkin olarak çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde tüm değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin -3 ile +3 arasında yer aldığı görülmektedir. Araştırma verilerinin normal dağılım varsayımlarından birisi olan çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 3 arasında olmasına bağlı olarak verilerin normal dağıldığı söylenebilir (Shao, 2002).

Tablo 4.12. Cinsiyet değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin t testi tablosu

		N	Ort.	S.s	t	P
Eleştiriye açıklık	Kadın	114	3,4649	,87926	-2,792	0,006
	Erkek	129	3,7442	,67638		
özgürcülük	Kadın	114	4,2076	,50248	1,218	0,226
	Erkek	129	4,1266	,53391		
eşsizlik	Kadın	114	4,3246	,57898	1,078	0,286
	Erkek	129	4,2377	,67597		
Bireysel fayda ve rekabet	Kadın	114	3,6684	,53799	-1,609	0,108
	Erkek	129	3,7814	,55308		
Tüketimcilik	Kadın	114	4,0140	,67298	3,868	0,000
	Erkek	129	3,6465	,80759		
Otorite	Kadın	114	2,8070	,76572	-3,114	0,002
	Erkek	129	3,0969	,67410		
Gruba bağımlılık	Kadın	114	3,2895	,97613	-3,501	0,001
	Erkek	129	3,6899	,80600		
Paylaşımıcılık	Kadın	114	3,9079	,63999	-2,090	0,038
	Erkek	129	4,0581	,47651		

Tablo 4.12 incelendiğinde Cinsiyet değişkenine göre kadın katılımcıların (ort:3,465) eleştiriye açıklık düzeyleri puan ortalamalarının erkek katılımcılara (ort:3,744) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde erkek katılımcıların kadın katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. $p<0.05$

Cinsiyet değişkenine göre kadın katılımcıların (ort:4,208) özgürcülük düzeyleri puan ortalamalarının erkek katılımcılara (ort:4,127) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre kadın katılımcıların (ort:4,325) eşsizlik düzeyleri puan ortalamalarının erkek katılımcılara (ort:4,237) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre kadın katılımcıların (ort:3,668) bireysel fayda ve rekabet düzeyleri puan ortalamalarının erkek katılımcılara (ort:3,781) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre kadın katılımcıların (ort:4,014) tüketimcilik düzeyleri puan ortalamalarının erkek katılımcılara (ort:3,646) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde kadın katılımcıların erkek katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. $p<0.05$

Cinsiyet değişkenine göre kadın katılımcıların (ort:2,807) otorite düzeyleri puan ortalamalarının erkek katılımcılara (ort:3,097) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde erkek katılımcıların kadın katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. $p<0.05$

Cinsiyet değişkenine göre kadın katılımcıların (ort:3,289) gruba bağımlılık düzeyleri puan ortalamalarının erkek katılımcılara (ort:3,690) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde erkek katılımcıların kadın katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. $p<0.05$

Cinsiyet değişkenine göre kadın katılımcıların (ort:3,908) paylaşımcılık düzeyleri puan ortalamalarının erkek katılımcılara göre (ort:4,058) istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde erkek katılımcıların kadın katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. $p<0.05$

Tablo 4.13. Eğitim/Fakülte değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin t testi tablosu

		N	Ort.	S.s	t	P
Eleştiriyeaçıklık	Sözel	133	3,6015	,74305	-0,250	0,803
	Sayısal	110	3,6273	,84440		
Özgürcülük	Sözel	133	4,1704	,51838	0,191	0,848
	Sayısal	110	4,1576	,52406		
Eşsizlik	Sözel	133	4,2030	,66898	-2,058	0,041
	Sayısal	110	4,3697	,57531		
Bireysel fayda rekabet	Sözel	133	3,6722	,60969	-1,767	0,079
	Sayısal	110	3,7964	,45573		
Tüketimcilik	Sözel	133	3,7805	,76470	-0,857	0,392
	Sayısal	110	3,8655	,77346		
Otorite	Sözel	133	2,9173	,69340	-1,011	0,313
	Sayısal	110	3,0136	,77507		
Grupbağımlılık	Sözel	133	3,5338	,84680	0,598	0,551
	Sayısal	110	3,4636	,98417		
Paylaşıcılık	Sözel	133	4,0545	,43556	2,049	0,042
	Sayısal	110	3,9068	,67970		

Tablo 4.13 incelendiğinde Eğitim değişkenine göre bölümü sözel olan katılımcıların (ort:3,601) eleştireye açıklık düzeyleri puan ortalamalarının bölümü sayısal olan katılımcılara (ort:3,627) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Eğitim değişkenine göre bölümü sözel olan katılımcıların (ort:4,170) özgürcülük düzeyleri puan ortalamalarının bölümü sayısal olan katılımcılara (ort:4,158) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Eğitim değişkenine göre bölümü sözel olan katılımcıların (ort:4,203) eşsizlik düzeyleri puan ortalamalarının bölümü sayısal olan katılımcılara (ort:4,370) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde bölümü sayısal olan katılımcıların bölümü sözel olan katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. $p < 0.05$

Eğitim değişkenine göre bölümü sözel olan katılımcıların (ort:3,672) bireysel fayda ve rekabet düzeyleri puan ortalamalarının bölümü sayısal olan katılımcılara (ort:3,796) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Eğitim değişkenine göre bölümü sözel olan katılımcıların (ort:3,780) tüketimcilik düzeyleri puan ortalamalarının bölümü sayısal olan katılımcılara (ort:3,865) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Eğitim değişkenine göre bölümü sözel olan katılımcıların (ort:2,917) otorite düzeyleri puan ortalamalarının bölümü sayısal olan katılımcılara (ort:3,013) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Eğitim değişkenine göre bölümü sözel olan katılımcıların (ort:3,534) gruba bağımlılık düzeyleri puan ortalamalarının bölümü sayısal olan katılımcılara (ort:3,464) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Eğitim değişkenine göre bölümü sözel olan katılımcıların (ort:4,054) paylaşımcılık düzeyleri puan ortalamalarının bölümü sayısal olan katılımcılara (ort:3,907) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde bölümü sözel olan katılımcıların bölümü sayısal olan katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. $p<0.05$

Tablo 4.14. Sınıf değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin Anova testi tablosu

		K.T	Sd	K.O	F	p
Eleştiriye Açıklık	Gruplar arası	7,801	3	2,600	4,351	,005
	Grup İçi	142,837	239	,598		
	Toplam	150,638	242			
Eşsizlik	Gruplar arası	2,811	3	,937	2,382	,070
	Grup İçi	94,013	239	,393		
	Toplam	96,824	242			
Tüketimcilik	Gruplar arası	6,479	3	2,160	3,786	,011
	Grup İçi	136,354	239	,571		
	Toplam	142,833	242			
Bireysel fayda ve rekabet	Gruplar arası	5,515	3	1,838	6,546	,000
	Grup İçi	67,119	239	,281		
	Toplam	72,634	242			
Otorite	Gruplar arası	1,647	3	,549	1,026	,382
	Grup İçi	127,857	239	,535		
	Toplam	129,504	242			
Özgürcülük	Gruplar arası	,869	3	,290	1,072	,362
	Grup İçi	64,547	239	,270		
	Toplam	65,416	242			
Gruba bağımlılık	Gruplar arası	3,305	3	1,102	1,335	,264
	Grup İçi	197,222	239	,825		
	Toplam	200,527	242			
Paylaşımcılık	Gruplar arası	5,455	3	1,818	6,099	,001
	Grup İçi	71,258	239	,298		
	Toplam	76,713	242			

Tablo 4.14 incelendiğinde bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eleştiriye açıklık alt boyutunda sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise 2. Sınıf öğrencilerinin (ort: 3,411) eleştiriye açıklık alt boyutu puan ortalamalarının 1. Sınıf (ort:3,778) 3. Sınıf (ort: 3,767) ve 4. Sınıf (ort: 3,773) öğrencilerinden anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından Eşsizlik alt boyutunda sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından tüketimcilik alt boyutunda sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise 1. Sınıf öğrencilerinin (ort: 3,548) tüketimcilik alt boyutu puan ortalamalarının 2. Sınıf (ort: 3,968) 3. Sınıf (ort: 3,780) ve 4. Sınıf (ort: 3,864) öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından bireysel fayda ve rekabet alt boyutunda sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise 1. Sınıf öğrencilerinin (ort: 3,448) bireysel fayda ve rekabet alt boyutu puan ortalamalarının 2. Sınıf (ort: 3,817) 3. Sınıf (ort: 3,783) ve 4. Sınıf (ort: 3,836) öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından otorite alt boyutunda sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından özgürcülük alt boyutunda sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından gruba bağlılık alt boyutunda sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından paylaşımcılık alt boyutunda sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise 2. Sınıf öğrencilerinin (ort: 3,834) paylaşımcılık alt boyutu puan ortalamalarının 1. Sınıf (ort: 4,208) 3. Sınıf (ort: 4,058) ve 4. Sınıf (ort: 4,000) öğrencilerinden anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.15. Baba eğitim düzeyi değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin Anova testi tablosu

		K.T	sd	K.O	F	p
Eleştiriye açıklık	Gruplar arası	4,429	2	2,215	3,635	,028
	Grup İçi	146,208	240	,609		
	Toplam	150,638	242			
Eşsizlik	Gruplar arası	2,779	2	1,389	3,546	,030
	Grup İçi	94,045	240	,392		
	Toplam	96,824	242			
Tüketimcilik	Gruplar arası	14,118	2	7,059	13,162	,000
	Grup İçi	128,715	240	,536		
	Toplam	142,833	242			
Bireysel fayda rekabet	Gruplar arası	,314	2	,157	,521	,594
	Grup İçi	72,320	240	,301		
	Toplam	72,634	242			
Otorite	Gruplar arası	13,639	2	6,819	14,125	,000
	Grup İçi	115,865	240	,483		
	Toplam	129,504	242			
Özgürcülük	Gruplar arası	,580	2	,290	1,074	,343
	Grup İçi	64,835	240	,270		
	Toplam	65,416	242			
Grup baba bağımlılık	Gruplar arası	14,815	2	7,407	9,573	,000
	Grup İçi	185,712	240	,774		
	Toplam	200,527	242			
Paylaşıcılık	Gruplar arası	2,780	2	1,390	4,513	,012
	Grup İçi	73,933	240	,308		
	Toplam	76,713	242			

Tablo 4.15 incelendiğinde bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eleştiriye açıklık alt boyutunda baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise baba eğitim düzeyi lisans olan bireylerin (ort: 3,440) eleştiriye açıklık alt boyutu puan ortalamalarının baba eğitim düzeyi lise olan (ort:3,717) ve baba eğitim düzeyi ilkokul olan (ort: 3,722) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eşsizlik alt boyutunda baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise baba eğitim düzeyi ilköğretim olan bireylerin (ort: 4,081) eşsizlik alt boyutu

puan ortalamalarının baba eğitim düzeyi lise olan (ort:4,270) ve baba eğitim düzeyi lisans olan (ort: 4,384) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından tüketimcilik alt boyutunda baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise baba eğitim düzeyi ilköğretim olan bireylerin (ort: 3,453) tüketimcilik alt boyutu puan ortalamalarının baba eğitim düzeyi lise olan (ort:3,730) ve baba eğitim düzeyi lisans olan (ort: 3,767) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından bireysel fayda ve rekabet alt boyutunda baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından otorite alt boyutunda baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise baba eğitim düzeyi lisans olan bireylerin (ort: 2,688) otorite alt boyutu puan ortalamalarının baba eğitim düzeyi lise olan (ort:3,043) ve baba eğitim düzeyi ilköğretim olan (ort: 3,328) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından bireysel özgürcülük alt boyutunda baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından gruba bağlılık alt boyutunda baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise baba eğitim düzeyi lisans olan bireylerin (ort: 3,188) gruba bağlılık alt boyutu puan ortalamalarının baba eğitim düzeyi lise olan (ort:3,666) ve baba eğitim düzeyi ilköğretim olan (ort: 4,755) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından paylaşımcılık alt boyutunda baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise baba eğitim düzeyi lisans olan bireylerin (ort: 3,891) paylaşımcılık alt boyutu puan ortalamalarının baba eğitim düzeyi lise olan (ort:3,984) ve baba eğitim düzeyi ilköğretim olan (ort: 4,195) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.16. Anne eğitim düzeyi değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin Anova testi tablosu

		K.T	df	K.O	F	p
Eleştiriyeaçıklık	Gruplar arası	,729	2	,364	,583	,559
	Grup İçi	149,909	240	,625		
	Toplam	150,638	242			
Eşsizlik	Gruplar arası	4,101	2	2,051	5,308	,006
	Grup İçi	92,723	240	,386		
	Toplam	96,824	242			
Tüketimcilik	Gruplar arası	11,276	2	5,638	10,286	,000
	Grup İçi	131,557	240	,548		
	Toplam	142,833	242			
Bireysel fayda rekabet	Gruplar arası	,685	2	,342	1,142	,321
	Grup İçi	71,949	240	,300		
	Toplam	72,634	242			
Otorite	Gruplar arası	10,525	2	5,262	10,615	,000
	Grup İçi	118,979	240	,496		
	Toplam	129,504	242			
Özgürcülük	Gruplar arası	,101	2	,051	,186	,831
	Grup İçi	65,315	240	,272		
	Toplam	65,416	242			
Grup babağımlılık	Gruplar arası	6,379	2	3,190	3,943	,021
	Grup İçi	194,148	240	,809		
	Toplam	200,527	242			
Paylaşımıcılık	Gruplar arası	2,598	2	1,299	4,206	,016
	Grup İçi	74,115	240	,309		
	Toplam	76,713	242			

Tablo 4.16 incelendiğinde bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eleştiriye açıklık alt boyutunda anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eşsizlik alt boyutunda anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise anne eğitim düzeyi ilköğretim olan katılımcıların (ort: 4,107) eşsizlik alt boyutu puan ortalamalarının anne eğitim düzeyi lise olan (ort:4,316) ve anne eğitim düzeyi lisans olan (ort: 4,431) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından tüketimcilik alt boyutunda anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise anne eğitim düzeyi ilköğretim olan katılımcıların (ort: 3,551) eşsizlik

alt boyutu puan ortalamalarının anne eğitim düzeyi lise olan (ort:3,847) ve anne eğitim düzeyi lisans olan (ort: 4,100) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından bireysel fayda ve rekabet alt boyutunda anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından otorite alt boyutunda anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise anne eğitim düzeyi lisans olan katılımcıların (ort:2,680) eşsizlik alt boyutu puan ortalamalarının anne eğitim düzeyi lise olan (ort:2,947) ve anne eğitim düzeyi ilköğretim olan (ort: 3,213) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından özgürcülük alt boyutunda anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından gruba bağımlılık alt boyutunda anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise anne eğitim düzeyi lisans olan katılımcıların (ort: 3,250) eşsizlik alt boyutu puan ortalamalarının anne eğitim düzeyi lise olan (ort:3,557) ve anne eğitim düzeyi ilköğretim olan (ort:3,650) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından paylaşımcılık alt boyutunda anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise anne eğitim düzeyi lise olan katılımcıların (ort: 3,901) eşsizlik alt boyutu puan ortalamalarının anne eğitim düzeyi lisans olan (ort:3,934) ve anne eğitim düzeyi ilköğretim olan (ort:4,133) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.17. Kardeş sayısı değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin Anova testi tablosu

		K.T	df	K.O	F	p
Eleştiriye açıklık	Gruplar arası	41,605	3	13,868	30,399	,000
	Grup İçi	109,033	239	,456		
	Toplam	150,638	242			
Eşsizlik	Gruplar arası	3,476	3	1,159	2,967	,033
	Grup İçi	93,348	239	,391		
	Toplam	96,824	242			
Tüketimcilik	Gruplar arası	19,056	3	6,352	12,265	,000
	Grup İçi	123,777	239	,518		
	Toplam	142,833	242			
Bireysel fayda rekabeti	Gruplar arası	,892	3	,297	,990	,398
	Grup İçi	71,742	239	,300		
	Toplam	72,634	242			
Otorite	Gruplar arası	28,397	3	9,466	22,376	,000
	Grup İçi	101,106	239	,423		
	Toplam	129,504	242			
Özgürcülük	Gruplar arası	3,863	3	1,288	5,000	,002
	Grup İçi	61,553	239	,258		
	Toplam	65,416	242			
Grup bağımlılık	Gruplar arası	62,334	3	20,778	35,935	,000
	Grup İçi	138,192	239	,578		
	Toplam	200,527	242			
Paylaşıcılık	Gruplar arası	26,026	3	8,675	40,906	,000
	Grup İçi	50,687	239	,212		
	Toplam	76,713	242			

Tablo 4.17 incelendiğinde bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eleştiriye açıklık alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise kardeş sayısı bir olan katılımcıların (ort: 2,868) eleştiriye açıklık alt boyutu puan ortalamalarının kardeş sayısı üç olan (ort:3,793), kardeş sayısı dört olan (ort:3,810) ve kardeş sayısı iki olan (ort:3,879) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eşsizlik alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise kardeş sayısı dört olan katılımcıların (ort:3,954) eşsizlik alt boyutu puan

ortalamalarının kardeş sayısı üç olan (ort:4,316), kardeş sayısı iki olan (ort:4,320) ve kardeş sayısı biri olan (ort:4,333) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından tüketimcilik alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise kardeş sayısı dört olan katılımcıların (ort:3,228) tüketimcilik alt boyutu puan ortalamalarının kardeş sayısı üç olan (ort:3,779), kardeş sayısı iki olan (ort:3,790) ve kardeş sayısı biri olan (ort:4,210) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından bireysel fayda ve rekabet alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından otorite alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise kardeş sayısı bir olan katılımcıların (ort:2,364) otorite alt boyutu puan ortalamalarının kardeş sayısı üç olan (ort:3,034), kardeş sayısı iki olan (ort:3,149) ve kardeş sayısı dört olan (ort:3,345) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından özgürcülük alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise kardeş sayısı bir olan katılımcıların (ort:3,941) özgürcülük alt boyutu puan ortalamalarının kardeş sayısı dört olan (ort:4,207), kardeş sayısı iki olan (ort:4,215) ve kardeş sayısı üç olan (ort:4,276) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından gruba bağımlılık alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise kardeş sayısı bir olan katılımcıların (ort:2,596) gruba bağımlılık alt boyutu puan ortalamalarının kardeş sayısı iki olan (ort:3,710), kardeş sayısı dört olan (ort:3,782) ve kardeş sayısı üç olan (ort:3,897) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından paylaşımcılık alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise kardeş sayısı bir olan katılımcıların (ort:3,399) paylaşımcılık alt boyutu puan ortalamalarının kardeş sayısı üç olan (ort:4,125), kardeş sayısı iki olan (ort:4,174) ve kardeş sayısı dört olan (ort:4,233) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.18. Gelir düzeyi değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin Anova testi tablosu

		K.T	df	K.O	F	p
Eleştiriyeaçıklık	Gruplar arası	3,196	3	1,065	1,727	,162
	Grup İçi	147,442	239	,617		
	Toplam	150,638	242			
eşsizlik	Gruplar arası	10,628	3	3,543	9,823	,000
	Grup İçi	86,196	239	,361		
	Toplam	96,824	242			
Tüketimcilik	Gruplar arası	23,519	3	7,840	15,703	,000
	Grup İçi	119,314	239	,499		
	Toplam	142,833	242			
bireyselfaydaverekabet	Gruplar arası	9,749	3	3,250	12,350	,000
	Grup İçi	62,885	239	,263		
	Toplam	72,634	242			
Otorite	Gruplar arası	4,542	3	1,514	2,896	,036
	Grup İçi	124,961	239	,523		
	Toplam	129,504	242			
özgürcülük	Gruplar arası	1,527	3	,509	1,904	,130
	Grup İçi	63,889	239	,267		
	Toplam	65,416	242			
Grubabağımlılık	Gruplar arası	6,272	3	2,091	2,572	,055
	Grup İçi	194,255	239	,813		
	Toplam	200,527	242			
Paylaşımıcılık	Gruplar arası	2,092	3	,697	2,234	,085
	Grup İçi	74,620	239	,312		
	Toplam	76,713	242			

Tablo 4.18 incelendiğinde bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eleştiriye açıklık alt boyutunda gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eşsizlik alt boyutunda gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise gelir düzeyi 2300-3999TL arası olan katılımcıların (ort: 3,747) eşsizlik alt boyutu puan ortalamalarının gelir düzeyi 4000-5999TL arası olan (ort:4,236), gelir düzeyi 6000-7999TL arası olan (ort: 4,377) ve gelir düzeyi 8000TL ve üzeri arası olan (ort: 4,431) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından tüketimcilik alt boyutunda gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni

incelendiğinde ise gelir düzeyi 2300-3999TL arası olan katılımcıların (ort: 3,069) tüketimcilik alt boyutu puan ortalamalarının gelir düzeyi 4000-5999TL arası olan (ort:3,735), gelir düzeyi 6000-7999TL arası olan (ort: 3,904) ve gelir düzeyi 8000TL ve üzeri arası olan (ort: 4,126) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından bireysel fayda ve rekabet alt boyutunda gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise gelir düzeyi 2300-3999TL arası olan katılımcıların (ort: 2,991) bireysel fayda ve rekabet alt boyutu puan ortalamalarının gelir düzeyi 4000-5999TL arası olan (ort:2,969), gelir düzeyi 6000-7999TL arası olan (ort: 2,991) ve gelir düzeyi 8000TL ve üzeri arası olan (ort: 3,104) katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından otorite alt boyutunda gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise gelir düzeyi 2300-3999TL arası olan katılımcıların (ort: 2,991) otorite alt boyutu puan ortalamalarının gelir düzeyi 4000-5999TL arası olan (ort:2,969), gelir düzeyi 6000-7999TL arası olan (ort: 2,991) ve gelir düzeyi 8000TL ve üzeri arası olan (ort: 3,104) katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından özgürcülük alt boyutunda gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından gruba bağımlılık alt boyutunda gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından paylaşımcılık alt boyutunda gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 4.19. Yerleşim yeri değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin Anova testi tablosu

		K.T	df	K.O	F	p
Eleştiriyeaçıklık	Gruplar arası	4,408	3	1,469	2,402	,068
	Grup İçi	146,230	239	,612		
	Toplam	150,638	242			
eşsizlik	Gruplar arası	6,376	3	2,125	5,616	,001
	Grup İçi	90,448	239	,378		
	Toplam	96,824	242			
Tüketimcilik	Gruplar arası	14,189	3	4,730	8,787	,000
	Grup İçi	128,644	239	,538		
	Toplam	142,833	242			
bireyselfaydaverekabet	Gruplar arası	1,645	3	,548	1,846	,139
	Grup İçi	70,989	239	,297		
	Toplam	72,634	242			
Otorite	Gruplar arası	12,873	3	4,291	8,793	,000
	Grup İçi	116,631	239	,488		
	Toplam	129,504	242			
özgürcülük	Gruplar arası	,519	3	,173	,637	,592
	Grup İçi	64,897	239	,272		
	Toplam	65,416	242			
Grubabağımlılık	Gruplar arası	10,854	3	3,618	4,559	,004
	Grup İçi	189,673	239	,794		
	Toplam	200,527	242			
Paylaşımıcılık	Gruplar arası	3,200	3	1,067	3,468	,017
	Grup İçi	73,513	239	,308		
	Toplam	76,713	242			

Tablo 4.19 incelendiğinde bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eleştiriye açıklık alt boyutunda yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eşsizlik alt boyutunda yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise yerleşim yeri köy ve kasaba olan katılımcıların (ort: 3,806) eşsizlik alt boyutu puan ortalamalarının yerleşim yeri ilçe olan (ort:4,298), yerleşim yeri il olan (ort: 4,316) ve yerleşim yeri büyükşehir olan (ort: 4,402) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından tüketimcilik alt boyutunda yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise yerleşim yeri köy ve kasaba olan katılımcıların (ort: 3,117) tüketimcilik alt boyutu puan ortalamalarının yerleşim yeri ilçe olan (ort:3,825), yerleşim yeri il olan (ort: 3,937) ve yerleşim yeri büyükşehir olan (ort: 3,983) katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından bireysel fayda ve rekabet alt boyutunda yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından otorite alt boyutunda yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise yerleşim yeri köy ve kasaba olan katılımcıların (ort: 3,333) otorite alt boyutu puan ortalamalarının yerleşim yeri ilçe olan (ort:3,135), yerleşim yeri il olan (ort: 2,750) ve yerleşim yeri büyükşehir olan (ort: 2,703) katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından özgürcülük alt boyutunda yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından guruba bağımlılık alt boyutunda yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise yerleşim yeri köy ve kasaba olan katılımcıların (ort: 3,458) gruba bağımlılık alt boyutu puan ortalamalarının yerleşim yeri ilçe olan (ort:3,740), yerleşim yeri il olan (ort: 2,293) ve yerleşim yeri büyükşehir olan (ort: 2,299) katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından paylaşımcılık alt boyutunda yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise yerleşim yeri köy ve kasaba olan katılımcıların (ort: 4,240) paylaşımcılık alt boyutu puan ortalamalarının yerleşim yeri ilçe olan (ort:4,012), yerleşim yeri il olan (ort: 3,820) ve yerleşim yeri büyükşehir olan (ort: 4,004) katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 4.20. Yaş değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin t testi tablosu

		N	Ort.	S.s	t	P
Eleştiriye açıklık	18-21 Yaş Arası	190	3,5289	,83600	-3,211	0,002
	22 ve Üzeri Yaş	53	3,9151	,48769		
Özgürcülük	18-21 Yaş Arası	190	4,1754	,51284	0,591	0,556
	22 ve Üzeri Yaş	53	4,1258	,54783		
Eşsizlik	18-21 Yaş Arası	190	4,2877	,66950	0,517	0,606
	22 ve Üzeri Yaş	53	4,2453	,48106		
Bireysel fayda ve rekabet	18-21 Yaş Arası	190	3,7095	,56775	-1,136	0,259
	22 ve Üzeri Yaş	53	3,7962	,46821		
Tüketimcilik	18-21 Yaş Arası	190	3,8358	,79441	0,712	0,478
	22 ve Üzeri Yaş	53	3,7585	,66951		
Otorite	18-21 Yaş Arası	190	2,9171	,75069	-1,941	0,055
	22 ve Üzeri Yaş	53	3,1179	,64039		
Grup bağımlılık	18-21 Yaş Arası	190	3,4158	,94573	-2,838	0,005
	22 ve Üzeri Yaş	53	3,8113	,69340		
Paylaşıcılık	18-21 Yaş Arası	190	3,9816	,58897	-0,318	0,751
	22 ve Üzeri Yaş	53	4,0094	,46244		

Tablo 4.20 incelendiğinde Yaş değişkenine göre yaşı 18-21 arası olan katılımcıların (ort:3,529) eleştiriye açıklık düzeyleri puan ortalamalarının yaşı 22 ve üzeri olan katılımcılara (ort:3,915) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde yaşı 22 ve üzeri olan katılımcıların yaşı 18-21 arası olan katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. $p < 0.05$

Yaş değişkenine göre yaşı 18-21 arası olan katılımcıların (ort:4,175) özgürcülük düzeyleri puan ortalamalarının yaşı 22 ve üzeri olan katılımcılara (ort:4,126) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Yaş değişkenine göre yaşı 18-21 arası olan katılımcıların (ort:4,288) eşsizlik düzeyleri puan ortalamalarının yaşı 22 ve üzeri olan katılımcılara (ort:4,245) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Yaş değişkenine göre yaşı 18-21 arası olan katılımcıların (ort:3,709) bireysel fayda ve rekabet düzeyleri puan ortalamalarının yaşı 22 ve üzeri olan katılımcılara (ort:3,796) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Yaş değişkenine göre yaşı 18-21 arası olan katılımcıların (ort:3,836) tüketimcilik düzeyleri puan ortalamalarının yaşı 22 ve üzeri olan katılımcılara (ort:3,758) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Yaş değişkenine göre yaşı 18-21 arası olan katılımcıların (ort:2,917) otorite düzeyleri puan ortalamalarının yaşı 22 ve üzeri olan katılımcılara (ort:3,118) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Yaş değişkenine göre yaşı 18-21 arası olan katılımcıların (ort:3,416) gruba bağımlılık düzeyleri puan ortalamalarının yaşı 22 ve üzeri olan katılımcılara (ort:3,811) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde yaşı 22 ve üzeri olan katılımcıların yaşı 18-21 arası olan katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. $p<0.05$

Yaş değişkenine göre yaşı 18-21 arası olan katılımcıların (ort:3,982) paylaşımcılık düzeyleri puan ortalamalarının yaşı 22 ve üzeri olan katılımcılara (ort:4,009) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Tablo 4.21. Spor yapma durumu değişkenine göre katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine ilişkin t testi tablosu

		N	Ort.	S.s	t	P
Eleştiriyeaçıklık	Spor Yapmayan	119	3,4370	,80136	-3,483	0,001
	Spor Yapan	124	3,7823	,74146		
özgürcülük	Spor Yapmayan	119	4,1120	,53021	-1,587	0,123
	Spor Yapan	124	4,2151	,50685		
eşsizlik	Spor Yapmayan	119	4,1877	,67179	-2,203	0,028
	Spor Yapan	124	4,3656	,58190		
bireyselfaydaverakabet	Spor Yapmayan	119	3,6538	,54412	-2,094	0,037
	Spor Yapan	124	3,8000	,54400		
Tüketimcilik	Spor Yapmayan	119	3,6891	,82696	-2,602	0,010
	Spor Yapan	124	3,9435	,68790		
Otorite	Spor Yapmayan	119	3,0021	,71714	0,860	0,391
	Spor Yapan	124	2,9214	,74583		
Grubabağımlılık	Spor Yapmayan	119	3,4146	,92666	-1,470	0,143
	Spor Yapan	124	3,5860	,88994		
Paylaşımcılık	Spor Yapmayan	119	3,8761	,61915	-3,080	0,002
	Spor Yapan	124	4,0948	,48199		

Tablo 4.21 incelendiğinde Spor yapma değişkenine göre spor yapmayan katılımcıların (ort:3,437) eleştiriye açıklık düzeyleri puan ortalamalarının spor yapan katılımcılara (ort:3,782) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde spor yapan katılımcıların spor yapmayan katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. $p<0.05$

Spor yapma değişkenine göre yaşı spor yapmayan katılımcıların (ort:4,112) zgrclk düzeyleri puan ortalamalarının spor yapan katılımcılara (ort:4,215) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Spor yapma değişkenine göre spor yapmayan katılımcıların (ort:4,188) eşsizlik düzeyleri puan ortalamalarının spor yapan katılımcılara (ort:4,366) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde spor yapan katılımcıların spor yapmayan katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. $p<0.05$

Spor yapma değişkenine göre spor yapmayan katılımcıların (ort:3,654) bireysel fayda ve rekabet düzeyleri puan ortalamalarının spor yapan katılımcılara (ort:3,800) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde spor yapan katılımcıların spor yapmayan katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. $p<0.05$

Spor yapma değişkenine göre spor yapmayan katılımcıların (ort:3,689) tüketicilik düzeyleri puan ortalamalarının spor yapan katılımcılara (ort:3,943) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde spor yapan katılımcıların spor yapmayan katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. $p<0.05$

Spor yapma değişkenine göre yaşı spor yapmayan katılımcıların (ort:3,002) otorite düzeyleri puan ortalamalarının spor yapan katılımcılara (ort:2,921) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Spor yapma değişkenine göre yaşı spor yapmayan katılımcıların (ort:3,415) gruba bağımlılık düzeyleri puan ortalamalarının spor yapan katılımcılara (ort:3,586) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir.

Spor yapma değişkenine göre spor yapmayan katılımcıların (ort:3,876) paylaşıcılık düzeyleri puan ortalamalarının spor yapan katılımcılara (ort:4,095) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde spor yapan katılımcıların spor yapmayan katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. $p<0.05$

SONUÇ

Bu araştırmanın amacı spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin bireycilik ve kolektivizm ilişkisinin incelenmesi olarak belirlenmiştir. Araştırma amacı doğrultusunda araştırmaya katılan katılımcıların 114'ü Kadın ve 129'unun Erkek katılımcılardan oluştuğu görülmüştür. Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların 133'ü Sözel bölüm öğrencisi iken 110'unun Sayısal bölüm öğrencisi olduğu saptanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan katılımcıların 54'ü 1.sınıf, 117'si 2.sınıf, 60'ı 3.sınıf ve 22'sinin ise 4.sınıf sınıf öğrencisi olduğu görülmüştür. Araştırma grubunu oluşturan katılımcıların eğitim durumu dağılımlarına bakıldığında ise 81 katılımcının İlköğretim, 94 katılımcının Lise ve 68 katılımcının ise Lisans düzeyinde eğitime sahip olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan katılımcıların 57'si 1 kardeş, 99'u 2 kardeş, 58'i 3 kardeş ve 29'u 4 kardeşe sahiptir. Araştırmaya katılan katılımcıların 29'u 2300-3999TL, 65'i 4000-5999TL, 84'ü 6000-7999TL ve 65'i 8000TL ve üzeri gelir düzeyine sahip katılımcılardan oluşmaktadır. Araştırmaya katılan katılımcıların 24'ü köy ve kasaba, 104'ü ilçe, 57'si il ve 58'i Büyükşehirde yaşayan katılımcılardan oluştuğu görülmektedir. Araştırmaya dahilindeki katılımcıların 190'ı 18-21 yaş arası ve 53'ü 22 ve üzeri yaşa sahip katılımcılardan oluştuğu görülmüştür. Araştırma kapsamı dahilinde araştırmaya katılan katılımcıların 119'u spor yapmayan ve 124'ü spor yapan katılımcılardan oluştuğu görülmüştür.

Araştırma verilerinin dağılımlarına ilişkin olarak çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde tüm değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerlerinin -3 ile +3 arasında yer aldığı görülmektedir. Araştırma verilerinin normal dağılım varsayımlarından birisi olan çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 3 arasında olmasına bağlı olarak verilerin normal dağıldığı söylenebilir (Shao, 2002). Günümüzde yapılan birçok araştırmada çarpıklık ve basıklık değerinin -3 ile +3 arasında yer alması normallik varsayımları için geçerli ve güvenilir bir aralık olarak kullanılmaktadır (Göksel ve ark. 2018; Yalçın ve ark., 2017).

Cinsiyet Değişkenine Göre Katılımcıların Bireycilik ve Kolektivizm Düzeyleri

Cinsiyet değişkenine göre kadın katılımcıların tüketimcilik düzeyleri puan ortalamalarının erkek katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde kadın katılımcıların erkek katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. Özetle tüketimcilik alt boyutunda kadın katılımcıların lehine yüksek iken cinsiyet değişkenine göre eleştiriye açıklık, otorite, gruba bağımlılık ve paylaşımcılık alt boyutlarında ise erkek katılımcıların lehine daha yüksek puan ortalamaları gözlemlenmiştir. Cinsiyet değişkenine göre bireycilik ve kolektivizm alt

boyutlarından bireysel fayda ve rekabet, eşsizlik ve özgürcülük alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. İlgili alan yazın incelendiğinde Zeyada (2018) tarafından yapılan araştırma bulgularına göre cinsiyet değişkenine göre erkek katılımcıların lehine kolektivizm alt boyutun da anlamlı farklılık rapor edilmiştir. Bireycilik alt boyutunda ise cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel anlamda bir farklılık olmadığı rapor edilmiştir. Bu bilgilere paralel olarak araştırma bulgularımızla Zeyada (2018) tarafından yapılan araştırma bulgularının kısmen paralellik gösterdiği söylenebilir. İlgili alan yazında bu konuda son derece sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Özellikle spor ortamlarında nedeysen hiç araştırmacılar tarafından konu edilmemiş bir araştırmadır. Bu doğrultuda elde edilen bulgular doğrultusunda yapılan yorumların araştırma örneklemini ile sınırlı olduğu söylenebilir.

Eğitim/Fakülte Değişkenine Göre Katılımcıların Bireycilik ve Kolektivizm Düzeyleri

Eğitim değişkenine göre bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eleştireye açıklık, özgürcülük, bireysel fayda ve rekabet, tüketimcilik, otorite ve gruba bağımlılık alt boyutlarında istatistiksel bağlamda anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Eğitim değişkenine göre paylaşımcılık alt boyutunda ise bölümü sözel olan katılımcılar lehine yüksek puan ortalamaları gözlemlenirken eşsizlik alt boyutunda bölümü sayısal olan katılımcıların lehine yüksek puan ortalamaları gözlemlenmiştir. İlgili alan yazın incelendiğinde Kahveci (2017) tarafından öğrenciler örnekleminde yapılan araştırma bulguları araştırmamızı genel anlamda desteklediği üzere eğitim ve fakülte değişkeni bağlamında da desteklemektedir. Sadece sözel ve sayısal bağlamda bakıldığında paylaşımcılık açısından sözel ağırlıklı eğitim alan katılımcıların sayısal ağırlıklı eğitim alan katılımcılara oranla daha yüksek düzeyde paylaşımcı bir bakış açısına sahip olduğu söylenebilir.

Sınıf Değişkenine Göre Katılımcıların Bireycilik ve Kolektivizm Düzeyleri

Sınıf değişkenine göre bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eleştireye açıklık alt boyutunda sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise 2. Sınıf öğrencilerinin eleştireye açıklık alt boyutu puan ortalamalarının 1. Sınıf 3. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından tüketimcilik alt boyutunda sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise 1. Sınıf öğrencilerinin tüketimcilik alt boyutu puan ortalamalarının 2. Sınıf, 3. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından bireysel fayda ve rekabet alt boyutunda sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise 1.

Sınıf öğrencilerinin bireysel fayda ve rekabet alt boyutu puan ortalamalarının 2. Sınıf, 3. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından paylaşımcılık alt boyutunda sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise 2. Sınıf öğrencilerinin paylaşımcılık alt boyutu puan ortalamalarının 1. Sınıf 3. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eşitlik, otorite, özgürcülük, gruba bağlılık alt boyutlarında sınıf değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. İlgili alan yazın incelendiğinde Kahveci (2017) tarafından öğrenciler örnekleminde yapılan araştırma bulguları araştırmamızı genel anlamda desteklediği üzere sınıf değişkeni bağlamında da desteklediği söylenebilir.

Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Katılımcıların Bireycilik ve Kolektivizm Düzeyleri

Baba eğitim düzeyi değişkenine göre bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eleştiriye açıklık alt boyutunda baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise baba eğitim düzeyi lisans olan bireylerin eleştiriye açıklık alt boyutu puan ortalamalarının baba eğitim düzeyi lise olan ve baba eğitim düzeyi ilkokul olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eşsizlik alt boyutunda baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise baba eğitim düzeyi ilköğretim olan bireylerin eşsizlik alt boyutu puan ortalamalarının baba eğitim düzeyi lise olan ve baba eğitim düzeyi lisans olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından tüketimcilik alt boyutunda baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise baba eğitim düzeyi ilköğretim olan bireylerin tüketimcilik alt boyutu puan ortalamalarının baba eğitim düzeyi lise olan ve baba eğitim düzeyi lisans olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından otorite alt boyutunda baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise baba eğitim düzeyi lisans olan bireylerin (ort: 2,688) otorite alt boyutu puan ortalamalarının baba eğitim düzeyi lise olan ve baba eğitim düzeyi ilköğretim olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından gruba bağlılık alt boyutunda baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise baba eğitim düzeyi lisans olan bireylerin gruba bağlılık alt boyutu puan ortalamalarının baba eğitim düzeyi

lise olan ve baba eğitim düzeyi ilköğretim olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından paylaşımcılık alt boyutunda baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise baba eğitim düzeyi lisans olan bireylerin paylaşımcılık alt boyutu puan ortalamalarının baba eğitim düzeyi lise olan ve baba eğitim düzeyi ilköğretim olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından bireysel özgürcülük ve bireysel fayda ve rekabet alt boyutunda baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Anne eğitim düzeyi değişkenine göre bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eşsizlik alt boyutunda anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise anne eğitim düzeyi ilköğretim olan katılımcıların eşsizlik alt boyutu puan ortalamalarının anne eğitim düzeyi lise olan ve anne eğitim düzeyi lisans olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından tüketimcilik alt boyutunda anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise anne eğitim düzeyi ilköğretim olan katılımcıların eşsizlik alt boyutu puan ortalamalarının anne eğitim düzeyi lise olan ve anne eğitim düzeyi lisans olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından otorite alt boyutunda anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise anne eğitim düzeyi lisans olan katılımcıların eşsizlik alt boyutu puan ortalamalarının anne eğitim düzeyi lise olan ve anne eğitim düzeyi ilköğretim olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından gruba bağımlılık alt boyutunda anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise anne eğitim düzeyi lisans olan katılımcıların eşsizlik alt boyutu puan ortalamalarının anne eğitim düzeyi lise olan ve anne eğitim düzeyi ilköğretim olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından paylaşımcılık alt boyutunda anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise anne eğitim düzeyi lise olan katılımcıların eşsizlik alt boyutu puan ortalamalarının anne eğitim düzeyi lisans olan ve anne eğitim düzeyi ilköğretim olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Anne eğitim düzeyi değişkenine göre bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eleştiriye açıklık, bireysel fayda ve rekabet, özgürcülük alt boyutunda anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Katılımcıların Bireycilik ve Kolektivizm Düzeyleri

Kardeş sayısı değişkenine göre bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eleştiriye açıklık alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise kardeş sayısı bir olan katılımcıların eleştiriye açıklık alt boyutu puan ortalamalarının kardeş sayısı üç olan, kardeş sayısı dört olan ve kardeş sayısı iki olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eşsizlik alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise kardeş sayısı dört olan katılımcıların eşsizlik alt boyutu puan ortalamalarının kardeş sayısı üç olan, kardeş sayısı iki olan ve kardeş sayısı biri olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından tüketimcilik alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise kardeş sayısı dört olan katılımcıların tüketimcilik alt boyutu puan ortalamalarının kardeş sayısı üç olan, kardeş sayısı iki olan ve kardeş sayısı biri olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından otorite alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise kardeş sayısı bir olan katılımcıların otorite alt boyutu puan ortalamalarının kardeş sayısı üç olan, kardeş sayısı iki olan ve kardeş sayısı dört olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından özgürcülük alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise kardeş sayısı bir olan katılımcıların özgürcülük alt boyutu puan ortalamalarının kardeş sayısı dört olan, kardeş sayısı iki olan ve kardeş sayısı üç olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından gruba bağımlılık alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise kardeş sayısı bir olan katılımcıların gruba bağımlılık alt boyutu puan ortalamalarının kardeş sayısı iki olan, kardeş sayısı dört olan ve kardeş sayısı üç olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından paylaşımcılık alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise kardeş sayısı bir olan katılımcıların paylaşımcılık alt boyutu puan ortalamalarının kardeş sayısı üç olan, kardeş sayısı iki olan ve kardeş sayısı dört olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Kardeş sayısı değişkenine göre

bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından bireysel fayda ve rekabet alt boyutunda kardeş sayısı değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Katılımcıların Bireycilik ve Kolektivizm Düzeyleri

Gelir düzeyi değişkenine göre bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eşsizlik alt boyutunda gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise gelir düzeyi 2300-3999TL arası olan katılımcıların eşsizlik alt boyutu puan ortalamalarının gelir düzeyi 4000-5999TL arası olan, gelir düzeyi 6000-7999TL arası olan ve gelir düzeyi 8000TL ve üzeri arası olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından tüketimcilik alt boyutunda gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise gelir düzeyi 2300-3999TL arası olan katılımcıların tüketimcilik alt boyutu puan ortalamalarının gelir düzeyi 4000-5999TL arası olan, gelir düzeyi 6000-7999TL arası olan ve gelir düzeyi 8000TL ve üzeri arası olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından bireysel fayda ve rekabet alt boyutunda gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise gelir düzeyi 2300-3999TL arası olan katılımcıların (ort: 2,991) bireysel fayda ve rekabet alt boyutu puan ortalamalarının gelir düzeyi 4000-5999TL arası olan, gelir düzeyi 6000-7999TL arası olan ve gelir düzeyi 8000TL ve üzeri arası olan katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından otorite alt boyutunda gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise gelir düzeyi 2300-3999TL arası olan katılımcıların otorite alt boyutu puan ortalamalarının gelir düzeyi 4000-5999TL arası olan, gelir düzeyi 6000-7999TL arası olan ve gelir düzeyi 8000TL ve üzeri arası olan katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eleştiriye açıklık, özgürcülük, gruba bağımlılık ve paylaşımcılık alt boyutunda gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Gelir düzeyi artışına bağlı olarak elde edilen bireycilik ve kolektivizm düzeyindeki yüksek puanların bireycilik temelli olduğu düşünülmektedir. Bireyciliğin artması aynı zamanda bireyin gelir düzeyi ile de ilişkilidir yani bireyin geliri arttıkça bireyciliğin de arttığını söylemek mümkündür (Hofstede, 2006). Bu bilgilerden yola çıkarak yüksek gelir düzeyine sahip katılımcıların düşük gelir düzeyine sahip olan katılımcılara oranla daha bireyci odaklı olduğu söylenebilir.

Yerleşim Yeri Değişkenine Göre Katılımcıların Bireycilik ve Kolektivizm Düzeyleri

Yerleşim yeri değişkenine göre bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eşsizlik alt boyutunda yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise yerleşim yeri köy ve kasaba olan katılımcıların eşsizlik alt boyutu puan ortalamalarının yerleşim yeri ilçe olan, yerleşim yeri il olan ve yerleşim yeri büyükşehir olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından tüketimcilik alt boyutunda yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise yerleşim yeri köy ve kasaba olan katılımcıların tüketimcilik alt boyutu puan ortalamalarının yerleşim yeri ilçe olan, yerleşim yeri il olan ve yerleşim yeri büyükşehir olan katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından otorite alt boyutunda yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise yerleşim yeri köy ve kasaba olan katılımcıların otorite alt boyutu puan ortalamalarının yerleşim yeri ilçe olan, yerleşim yeri il olan ve yerleşim yeri büyükşehir olan katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından guruba bağımlılık alt boyutunda yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise yerleşim yeri köy ve kasaba olan katılımcıların gruba bağımlılık alt boyutu puan ortalamalarının yerleşim yeri ilçe olan, yerleşim yeri il olan ve yerleşim yeri büyükşehir olan katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından paylaşımcılık alt boyutunda yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Elde edilen bu farklılığın nedeni incelendiğinde ise yerleşim yeri köy ve kasaba olan katılımcıların paylaşımcılık alt boyutu puan ortalamalarının yerleşim yeri ilçe olan, yerleşim yeri il olan ve yerleşim yeri büyükşehir olan katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Yerleşim yeri değişkenine göre bireycilik ve kolektivizm alt boyutlarından eleştiriye açıklık, fayda ve rekabet, özgürcülük alt boyutlarında yerleşim yeri değişkeni açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Yaş Değişkenine Göre Katılımcıların Bireycilik ve Kolektivizm Düzeyleri

Yaş değişkenine göre yaşı 18-21 arası olan katılımcıların eleştiriye açıklık ve gruba bağımlılık düzeyleri puan ortalamalarının yaşı 22 ve üzeri olan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde yaşı 22 ve üzeri olan katılımcıların yaşı 18-21 arası olan katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. Yaş değişkenine göre yaşı 18-21 arası olan katılımcıların

özgürcülük, eşsizlik, bireysel fayda ve rekabet, tüketimcilik, otorite ve paylaşımcılık düzeyleri puan ortalamalarının yaşı 22 ve üzeri olan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. İlgili alan yazın incelendiğinde Kahveci (2017) tarafından öğrenciler örnekleminde yapılan araştırma bulguları araştırmamızı genel anlamda desteklediği üzere yaş değişkeni bağlamında da desteklemektedir. Kahveci (2017) tarafından yapılan araştırmada yaş artışı ile birlikte bireycilik ve kolektivizm bağlamında bazı açılardan artış gözlemlenebileceği vurgulanırken bazı açılardan ise gelişme olmama durumunun söz konusu olabileceği belirtilmektedir.

Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Katılımcıların Bireycilik ve Kolektivizm Düzeyleri

Spor yapma değişkenine göre spor yapmayan katılımcıların eleştiriye açıklık düzeyleri puan ortalamalarının spor yapan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde spor yapan katılımcıların spor yapmayan katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. Spor yapma değişkenine göre spor yapmayan katılımcıların eşsizlik düzeyleri puan ortalamalarının spor yapan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde spor yapan katılımcıların spor yapmayan katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. Spor yapma değişkenine göre spor yapmayan katılımcıların bireysel fayda ve rekabet düzeyleri puan ortalamalarının spor yapan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde spor yapan katılımcıların spor yapmayan katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. Spor yapma değişkenine göre spor yapmayan katılımcıların tüketimcilik düzeyleri puan ortalamalarının spor yapan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde spor yapan katılımcıların spor yapmayan katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. Spor yapma değişkenine göre spor yapmayan katılımcıların paylaşımcılık düzeyleri puan ortalamalarının spor yapan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde spor yapan katılımcıların spor yapmayan katılımcılardan daha fazla puan ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir. Spor yapma değişkenine göre spor yapmayan katılımcıların özgürcülük, otorite ve gruba bağlılık düzeyleri puan ortalamalarının spor yapan katılımcılara göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Elde edilen bu bilgiler doğrultusunda spor yapmanın bireycilik ve kolektivizm bağlamında birçok

faktör açısından etkili olduğu düşünülmektedir. İlgili alan yazın incelendiğinde Hofstede'e göre (1984) bireycilik kolektivizm gibi kültürün bir parçasıdır. Bireycilikte birey "ben" odaklı olduğundan dolayı ben merkezli bir benlik kavramı geliştirmesi olağandır. Kolektivizm bunun aksine sosyal merkezli bir benlik kavramı gelişmesi ile ilgili olmaktadır (Williams, 2003; Triandis, 2001). Ben merkezci kişi kendine güveni, rekabeti, belirsizliği, hedonizmi ve grup içerisinde duygusal mesafeyi ön plana çıkartmaktadır (Triandis, 2001; Triandis ve Suh, 2002). Spor bağlamında performans için gerekli olan bazı özellikler bireycilik içerisinde yer aldığı söylenebilir. Bir sporcunun benlik saygısı düzeyinin yüksek olması, özgüvenli olması, rekabet içerisinde olması, bir grup içerisinde yer alması ve yer aldığı grupta belirli bir mesafe çizmesi gerekmekte olduğu söylenebilmektedir. Bu bağlamda, sporun içerisinde bireycilik ile karşılaşmanın mümkün olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak araştırmanın ana amacını oluşturun spor yapma durumu değişkeni bağlamında araştırma sonuçları spor yapan katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerinin eleştiriye açıklık, eşsizlik, bireysel fayda ve rekabet, tüketimcilik ve paylaşımcılık düzeyleri spor yapmayan katılımcılara oranla daha fazla olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda özgürcülük, otorite ve gruba bağlılık düzeyleri açısından ise spor yapan ve yapmayan katılımcıların bireycilik ve kolektivizm düzeylerinin istatistiksel olarak farklı olmadığı söylenebilir.

Yaş ve gelir düzeyi gibi değişkenler bireycilik temelli olarak açıklanırken spor yapma değişkeni hem bireycilik hem de kolektivizm bağlamında açıklanabilir. Bu durumun ise gelecek araştırmalarda takım ve bireysel spor yapan sporcular bağlamında açıklanmasının fayda getireceği düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında yer alan spor yapma değişkeni haricindeki birçok değişken bağlamında ülkemizde ve yurtdışında sınırlı sayıda araştırmanın olması araştırmanın en önemli sınırlılıklarındandır.

ÖNERİLER

Bireycilik ve kolektivizm belirli bir teoriye dayandırılarak kavramsallaştırılabilir ve bu çerçevede uygulama çalışmasına da yer verilebilir.

Aktif olarak bireysel spor yapan sporcularda branşa özgü bireycilik ve kolektivizm özellikleri ortaya koyulabilir. Bu bağlamda branşlar arası bireycilik ve kolektivizm ilişkilerinin karşılaştırılması yapılabilir.

Aktif olarak takım sporu yapan sporcularda branşlara özgü bireycilik ve kolektivizm özellikleri ortaya koyulabilir. Bu bağlamda takım ve bireysel spor yapan bireylerde cinsiyet (kadın-erkek) değişkeni bağlamında bireycilik ve kolektivizm düzeyleri incelenebilir.

Bireycilik ve kolektivizm özelliği taşıyan sporculara yapılan çalışmalarda liderlik ölçeği kullanılarak liderlik ilişkisi incelenebilir.

Bizim yapmış olduğumuz çalışmadaki daha yüzeysel sonuçlar elde edilmiştir. Fakat çalışma elit sporcular üzerinde yapılırsa daha derinlemesine sonuçlar elde edilebilir.

Eğitim düzeylerine göre spor yapan ve yapmayan kişilerin bireycilik ve kolektivizm düzeyleri incelenebilir.

Sporcuların medya, internet, sosyal ağ ve dijital ortamda geçirmiş oldukları zamanlara göre bireycilik ve kolektivizm düzeyleri karşılaştırılabilir.

Sporcuların din, ekonomi ve sosyal birikim düzeylerine göre bireycilik ve kolektivizm ilişki düzeyleri incelenebilir.

Takım sporu yapan sporcuların bireycilik ve kolektivizm düzeylerine göre gruba bağlılık düzeyleri incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Adelman, K. ve Morris, C. T. (1967). *Society, Political and Economic Development: A Quantitative Approach*. Johns Hopkins University Press, Baltimore
- Agger, R. E. (1969). *The Active Society. A Theory of Societal and Political Processes*. Amitai Etzioni. Free Press, Collier-Macmillan, London.
- Akbal, A. (2008). *Üniversite Gençliği ve Çatışma, Sosyal Hayat ve Çatışma, Farklı Alan Panoramları*. Phoenix Yayınevi, Ankara.
- Allik, J. ve Realo, A. (2004). "Individualism–Collectivism And Social Capital". *Journal Of Cross-Cultural Psychology*, 35: 29–49.
- Alpman C, (1972). *Eğitim Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyunca Gelişimi*. Yayınevi, Ankara.
- Arıcı H., (1998). *Okullarda Beden Eğitimi*. Nobel Yayın, Yardımcı Ofset Yayıncılık, Ankara.
- Arrow, K. (1971). *Frontiers of Quantitative Economics, Chap. Political and Economic Evaluation of Social Effects and Externalities*. North-Holland, Amsterdam.
- Bakan, D. (1966). *The Duality Of Human Existence*. Rand McNally, Chicago.
- Bardwick, J. (1980). "The Seasons Of Woman's Life". D. McGuigan (Ed.), *Women's Lives: New Theory, Research, And Policy*. University of Michigan Press, Ann Arbor, MI, 35-55.
- Beilmann, M. ve Realo, A. (2012). "Individualism–Collectivism And Social Capital At The Individual Level". *Trames: Journal Of The Humanities And Social Sciences*, 16: 205–217.
- Beilmann, M., Mayer, B., Kasearu, K. ve Realo, A. (2014). "The Relationship Between Adolescents' Social Capital and Individualism–Collectivism In Estonia, Germany, and Russia". *Child Indicators Research*, 7: 589–611.
- Bhugra, D. (2005). "Cultural Identities And Cultural Congruency: A New Model For Evaluating Mental Distress In Immigrants". *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 111(2): 84–93.
- Bond, M. H. (1988). *The Cross-Cultural Challenge To Social Psychology*. Sage, Newbury Park, CA.
- Bontempo, R. ve Rivero, J. (1992, August). "Cultural Variation In Cognition: The Role Of Self-Concept in The Attitude-Behavior Link". *Paper Presented at The Meeting of the American Academy of Management*. Las Vegas, NV.

- Branden, N. (2011). *How To Raise Your Self-Esteem: The Proven Action-Oriented Approach To Greater Self-Respect And Self-Confidence*. Random House LLC, Bantam.
- Brandt R., Liz C.M., Crocetta T.B., Arab C., Bevilacqua G.G., Dominski F.H., Vilarino G. T. ve Andrade A. (2014). "Mental Health and Associated Factors in Athletes During the Open Games of Santa Catarina". *Brazilian Journal of Sports Medicine*, 20(4): 276-280. (In Portuguese: English abstract;).
- Bredemeier, B. ve Shields, D. (1994). "Applied Ethics and Moral Reasoning in Sports". J. Rest D. Narvaez, (Eds.), *Moral Development In The Professions*. Lawrence Erlbaum Associates, Hillsdale.
- Brewer, M. B. ve Chen, Y. R. (2007). "Where (Who) Are Collectives In Collectivism? Toward Conceptual Clarification Of Individualism And Collectivism". *Psychological Review*, 114(1): 133–151.
- Brewer, P. and Venaik, S. (2011). "Individualism–Collectivism In Hofstede and GLOBE". *Journal of International Business Studies*, 42: 436–445.
- Carron, A. V. ve Chelladurai, P. (1981). "Cohesiveness As A Factor In Sport Performance". *International Review For The Sociology of Sport*, 16(2), 21–43.
- Chiao, J. Y. ve Blizinsky, K. D. (2010). "Culture–Gene Coevolu- Tion Of Individualism–Collectivism And The Serotonin Trans- Porter Gene". *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*, 277: 529–537.
- Chiou, J.-S. (2001). "Horizontal And Vertical Individualism And Collec- Tivism Among College Students In The United States, Taiwan, And Argentina". *Journal of Social Psychology*, 141: 667–678.
- Chirkov, V., Ryan, R. M., Kim, Y. and Kaplan, U. (2003). "Differentiating Autonomy From Individualism and Independence: A Self-Determination Theory Perspective on Internalization of Cultural Orientations and Well-Being". *Journal Of Personality And Social Psychology*, 84(1): 97.
- Chodorow, N. (1978). *The Reproduction Of Mothering: Psychoanalysis And The Sociology Of Gender*. University of California Press, Berkeley.
- Cılga, İ. (1989). Aile ve Çevre Sorunlarının Gencin Kişiliğine Etkisi. TC Milli Eğitim ve Spor Bakanlığı Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara.
- Cox, T. H., Lobel, S. A. ve McLeod, P. L. (1991). "Effects Of Ethnic Group Cultural Differences On Cooperative And Competitive Behaviour On A Group Task". *Academy Of Management Journal*, 34(4): 827–847.

- Cukur, C. S., De Gusman, M. R. T. and Carlo, G. (2004). "Religiosity, Values, And Horizontal and Vertical Individualism: A Study of Turkey, The United States, and The Philippines". *The Journal Of Social Psychology*, 144, 613–634.
- Daab, W. Z. (1991, July). "Changing Perspectives On Individualism". *Paper Presented At The International Society For Political Psychology*. University of Helsinki.
- Dakhli, M. (2009). "Investigating The Effects Of Individualism–Collectivism On Trust And Cooperation". *Psychology Journal*, 6, 90–99.
- Darwish, A. F. E. ve Huber, G. L. (2003). "Individualism Vs Collectivism In Different Cultures: A Cross-Cultural Study". *Intercultural Education*, 14: 47–56.
- De Mooij, M. (2004). *Consumer Behavior and Culture: Consequences for Global Marketing and Advertising*. Sage Publications, Thousand Oaks, CA.
- Dewey, D., Brawley, L.R. ve Allard, F. (1989). "Do The TAIS Attentional-Style Scales Predict How Visual Information Is Processed?" *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 11: 171-186.
- Dierdorff, E. C., Bell, S. T. ve Belohlav, J. A. (2011). "The Power Of "We": Effects Of Psychological Collectivism On Team Performance Over Time". *Journal of Applied Psychology*, 96: 247–262.
- Dion, K. L. ve Dion, K. K. (1993). "Individualistic And Collectivistic Perspectives On Gender And The Cultural Context Of Love And Intimacy". *Journal of Social Issues*, 49: 53-70.
- Dollinger, S. J., Clancy Dollinger, S. M. ve Centeno, L. (2005). "Identity And Creativity". *Identity*, 5: 315–339.
- Drach-Zahavy, A. (2004). "Exploring Team Support: The Role Of Team's Designs, Values, And Leader's Support". *Group Dynamics: Theory, Research, And Practice*, 8(4): 235–252.
- Eckersley, R. (2006). "Is Modern Western Culture A Health Hazard?" *International Journal of Epidemiology*, 35(2): 252–258.
- Ekman, P. E. ve Davidson, R. J. (1994). *The Nature of Emotion: Fundamental Questions*. Oxford University Press,
- Erez, M. ve Nouri, R. (2010). "Creativity: The Influence Of Cultural, Social, And Work Contexts". *Management and Organization Review*, 6: 351–370.
- Etzioni, A. (1968). *The Active Society: A Theory of Societal and Political Processes*. Free Press, New York.

- Evans, M. B., Eys, M. A. ve Bruner, M. W. (2012). "Seeing The "We" In "Me" Sports: The Need To Consider Individual Sport Team Environments". *Canadian Psychology/Psychologie Canadienne*, 53(4): 301–308.
- Evans, M. B., Eys, M. A. ve Wolf, S. A. (2013). "Exploring The Nature Of Interpersonal Influence In Elite Individual Sport Teams". *Journal Of Applied Sport Psychology*, 25(4): 448–462.
- Fernández, I., Paez, D. ve González, J. L. (2005). "Independent and Interdependent Self- Construals and Socio-Cultural Factors In 29 Nations". *Revue Internationale De Psychologie Sociale*, 18: 35–63.
- Fevre, R. (2003). *The New Sociology of Economic Behaviour*. Sage, London.
- Fevre, R. (2016). *Individualism and Inequality: The Future Of Work and Politics*. Edward Elgar Publishing, Cheltenham.
- Fincher, C. L., Thornhill, R., Murray, D. R. ve Shaller, M. (2008). "Pathogen Predicts Human Cross- Cultural Variability In Individualism/Collectivism". *Proceedings of the Royal Society, Series B: Biological Sciences*, 275: 1279-1285.
- Finkelstein, M. A. (2010). "Individualism/Collectivism: Implications For The Volunteer Process". *Social Behavior And Personality*, 38: 445–452.
- Fischer, R., Ferreira, M. C., Assmar, E., Redford, P., Harb, C., Glazer, S. ve Cheng, B. S. (2009). "Individualism- Collectivism As Descriptive Norms: Development Of A Subjective Norm Approach To Culture Measurement". *Journal of Cross-cultural Psychology*, 40(2): 187–213.
- Fiske, A. (1990). *Structures Of Social Life: The Four Elementary Forms Of Human Relations*. Free Press, New York.
- Fullagar H.H., Skorski S., Duffield R., Hammes D., Coutts A.J. ve Meyer T. (2015). "Sleep and Athletic Performance: The Effects of Sleep Loss on Exercise Performance, and Physiological and Cognitive Responses to Exercise". *Sports Medicine*, 45(2): 161-186.
- Gelfand, M. J. ve McCusker, C. (2002). "Metaphor And The Cultural Construc- Tion Of Negotiation: A Paradigm For Theory And Research". In M. Gannon, & K. L. Newman (Eds.), *Handbook Of Cross-Cultural Management*. New York: Blackwell, 292–314.
- Georgas, J. (1989). "Changing Family Values In Greece: From Collectivist To Individualist". *Journal Of Cross- Cultural Psychology*, 20: 80-91.
- Gheorghiu, M. A., Vignoles, V. L. ve Smith, P. B. (2009). "Beyond The United States And Japan: Testing Yamagishi's Emancipation Theory Of Trust Across 31 Nations". *Social Psychology Quarterly*, 72: 365–383.

- Gökmen H. (1985). *Yükseköğrenim Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri ve Kendilerini Gerçekleştirme Düzeyleri*. Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- Goncalo, J. A. ve Staw, B. M. (2006). "Individualism–Collectivism And Group Creativity". *Organizational Behavior And Human Decision Processes*, 100: 96–109.
- Gorodnichenko, Y. ve Roland, G. (2011). "Which Dimensions Of Culture Matter For Long-Run Growth?" *American Economic Review: Papers and Proceedings*, 101: 492–498.
- Gouveia, V. V., Clemente, M. ve Espinosa, P. (2003). "The Horizontal And Vertical Attributes Of Individualism And Collectivism İn A Spanish Population". *The Journal Of Social Psychology*, 143: 43–63.
- Göksel, A. G., Çağdaş, C. A. Z., Yazıcı, Ö. F. ve Zorba, E. (2018). "Spor Hizmeti Alan Bireylerin Sosyal Görünüş Kaygısı Ve Öznel Mutluluklarının İncelenmesi". *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 88-101.
- Green, E. G., Deschamps, J. C. ve Paez, D. (2005). "Variation Of Individualism And Collectivism Within And Between 20 Countries: A Typological Analysis". *J. Cross Cult. Psychol.* 36: 321–339.
- Gudykunst, W., Ting-Toomey, S. ve Chua, E. (1988). *Culture And Interpersonal Communication*. Sage, Newbury Park, CA.
- Gundlach, M., Zivnuska, S. ve Stoner, J. (2006). "Understanding The Relationship Between Individualism–Collectivism And Team Performance Through An İntegration Of Social Identity Theory And The Social Relations Model". *Human Relations*, 59, 1603–1632.
- Hatzigeorgiadis, A., Zourbanos, N., Galanis, E. ve Theodorakis, Y. (2011). "Self-Talk And Sports Performance: A Meta-Analysis". *Perspectives on Psychological Science*, 6(4): 348-356.
- Heine, S. J. (2007). *Cultural Psychology*. W. W. Norton & Company, New York.
- Heine, S.J. ve Lehman, D.R. (1997). The Cultural Construction Of Self- Enhancement: An Examination Of Group-Serving Biases. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(6), 1286-1283.
- Ho, D. ve Chiu, C. (1994). "Component Ideas Of Individualism, Collectivism And Social Organization: An Application İn The Study Of Chinese Culture". U. Sim, H. Triandis, C. Kagitcibasi, C. Choi, & G. Yoon (Eds.), *Individualism And Collectivism: Theory, Method And Applications*. Sage, Newbury Park, CA, 137-156.
- Hofstede, G. (1980). *Cultures Consequences: International Differences İn Work-Related Values*. Sage, Beverly Hills.

- Hofstede, G. (1980b). Motivation, Leadership, and Organization: Do American Theories. Apply Abroad? *Organizational Dynamics*, 9(1): 42-63.
- Hofstede, G. (1984). *Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values*, Edition: 2. Abridged, Illustrated, SAGE, USA.
- Hofstede, G. (1984a). *Culture's Consequences*. Sage Publications, London.
- Hofstede, G. (2001). *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, And Organizations Across Nations* (2nd ed.). Sage, Thousand Oaks, CA.
- Hofstede, G. (2006). "What Did GLOBE Really Measure? Researchers' Minds Versus Respondents' Minds". *Journal Of International Business Studies*, 37: 882-896.
- Hofstede, G. (2019). Country Comparison Tool. Retrieved from [https:// www.hofstede-insights.com](https://www.hofstede-insights.com).
- Hofstede, G. and McCrae, R. (2004). "Personality And Culture Revisited: Linking Traits and Dimensions of Culture". *Cross-Cultural Research*, 38: 52–88.
- Hofstede, G. ve Bond, M. H. (1984). "Hofstede's Cultural Dimensions: An Independent Validation Using Rokeach's Value Survey". *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 15: 417-433.
- House, R. J., & Javidan, M. 2004. Overview of GLOBE. In R.J. House, P.J. Hanges, M. Javidan, P.W. Dorfman, & V. Gupta (Eds), *Culture, leadership and organizations: The GLOBE study of 62 societies*: 9–28. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Hsieh, L., Wang, C. and Yoder, T.W. (2011). "Factors Associated With Professional Baseball Consumption: A Cross-Cultural Comparison Study". *International Journal of Business and Information*, 6(2), 135-159.
- Hui, C. H. (1988). "Measurement Of Individualism-Collectivism". *Journal of Research in Personality*, 22, 17-36.
- Hui, H. C. ve Triandis, H. C. (1986). "Individualism-Collectivism: A Study Of Cross-Cultural Researches". *Journal Of Cross Cultural Psychology*, 17: 225–248.
- Inglehart, R., Foa, R., Peterson, C. ve Welzel, C. (2008). "Devel- Opment, Freedom, And Rising Happiness: A Global Perspec- Tive (1981–2007)". *Perspectives on Psychological Science*, 3: 264 – 285.
- Janssen, O. ve Huang, X. (2008). "Us And Me: Team Identification And Individual Differentiation As Complementary Drivers Of Team Members' Citizenship And Creative Behaviors". *Journal of Management*, 34: 69–88.

- Kagitcibasi, C. (1987). "Individual And Group Loyalties: Are They Compatible?" C. Kagitcibasi (Ed.), *Growth And Progress In Cross-Cultural Psychology* (pp. 94-103). Lisse. Swets & Zeitlinger, The Netherlands.
- Kagitcibasi, C. ve Berry, J. W. (1989). "Cross-Cultural Psychology: Current research and trends". *Annual Review of Psychology*, 40: 493-531.
- Kagitcibasi, C. (1990). "Family And Socialization In Cross-Cultural Perspective: A Model Of Change. J. Berman (Ed.). *Nebraska Symposium on Motivation 1989*. University of Nebraska Press, Lincoln, 135-200.
- Kahveci, H. ve Sever, M. (2016) "Genç Bireylerde Bireycilik ve Kolektivizm Ölçeği; Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması" Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2(3), 73-90.
- Kahveci, H. (2017). *Neoliberal Bireyciliğin Öğrencilere Yansıması* Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kashima, Y. (1987). "Conceptions Of Person: Implications In Individualism/Collectivism". C. Kagitcibasi (Ed.), *Growth And Progress In Cross-Cultural Psychology*. Swets & Zeitlinger. Lisse, The Netherlands, 104-112.
- Kimmelmeier, M., Jambor, E. E. ve Letner, J. (2006). "Individualism And Good Works: Cultural Variations In Giving And Volunteering Across The United States". *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 37: 327-344.
- Kessler, R. C. ve Ustun, T. B. (2008). *The WHO World Mental Health Surveys: Global Perspectives On The Epidemiology Of Mental Disorders*. Cambridge University Press. Cambridge, U.K.
- Keten, M. (1993). *Türkiye'de Spor*. Polat Ofset, Ankara.
- Kim, M., Hunter, J. E. ve Yoon, H. (1996). "Individual Vs. Cultural-Level Dimensions Of Individualism And Collectivism: Effects On Preferred Conversational Styles". *Communication Monographs*, 63: 29-49.
- Kirkman, B. L., Lowe, K. B. ve Gibson, C. B. (2006). "A Quarter Century of Culture's Consequences: A Review of Empirical Research Incorporating Hofstede's Cultural Values Framework". *Journal Of International Business Studies*, 37: 285-320.
- Kirmayer, L.J., Gomez-Carillo, A., Veissie`re, S. (2017). "Culture And Depression In Global Mental Health: An Ecosocial Approach To The Phenomenology Of Psychiatric Disorders". *Soc Sci Med*, 183: 163-168

- Kitayama, S., Park, H., Sevincer, A. T., Karasawa, M. ve Uskul, A. K. (2009). "A Cultural Task Analysis Of İmplicit İndependence: Comparing North America, Western Europe, and East Asia". *J. Pers. Soc. Psychol.* 97: 236–255.
- Kluckhohn, F. ve Strodtbeck, F. (1961). *Variations in Value Orientations*. Row, Peterson, Evanston, IL.
- Küçük, V. ve Koç, H. (2004). "Psiko-sosyal Gelişim Süreci İçersinde İnsan Ve Spor İlişkisi". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (9).
- Landers, D. ve Lueschen, G. (1974). "Team Performance Outcome And The Cohesiveness Of Competitive Coact- İng Groups". *International Review For The Sociology of Sport*, 9: 57–71.
- Lane, A. M. ve Terry, P. C. (2000). "The Nature of Mood: Development of a Conceptual Model With a Focus on Depression". *Journal of Applied Sport Psychology*, 12: 16-33.
- Lastella M., Lovell G.P. ve Sargent C. (2014). "Athletes' Precompetitive Sleep Behaviour And Its Relationship With Subsequent Precompetitive Mood And Performance". *European Journal of Sport Science*, 14(Sup1.): 123-130.
- Lastella M., Roach G.D., Halson S.L. and Sargent C. (2015). "Sleep/Wake Behaviours of Elite Athletes from İndividual and Team Sports". *European Journal of Sport Science*, 15(2): 94-100.
- Le, H. T. T. (2015). *The Effect Of Psychological Collectivism On Creative Work İnvovement: The Role Of Prosocial Motivation And Leadership Style*. Master's thesis, Aalto University Department of Management Studies, Helsinki.
- Lemyre, P.N. and Roberts, G.C. (2002). "Ommundsen Y. Achievement Goal Orientations, Perceived Ability, And Sportspersonship İn Youth Soccer". *Journal of Applied Sport Psychology*, 14(2): 120-136.
- LePine, J. A., Hanson, M. A., Borman, W. C. ve Motowidlo, S. J. (2000). "Contextual Performance And Team- Work: Implications For Staffing". *Research İn Personnel And Human Resource Management*, 19: 53–90.
- Leung, A. K. Y. ve Cohen, D. (2011). "Within-And Between-Culture Variation: İndividual Differences And The Cultural Logics Of Honor, Face, And Dignity Cultures". *J. Pers. Soc. Psychol.* 100: 507–526.
- Leung, K. ve Bond, M. H. (1984). "The İmpact Of Cultural Collectivism on Reward Allocation". *Journal of Personality and Social Psychology*, 47, 793-804.
- Lukes, S. (1995). *Bireycilik*. (İ. Serin, Çev.) Ark Yayınevi, Ankara.

- Lüküslü, D. (2009). *Türkiye 'de Gençlik Miti, 1980 Sonrası Türkiye Gençliği*. İletişim Yayınları, İstanbul.
- Lykes, M. B. (1985). "Gender And Individualistic Vs. Collectivist Bases For Notions About The Self". *Journal of Personality*, 53, 356-383.
- Markus, H. ve Kitayama, S. (1991). "Culture And Self: Implications For Cog- Nition, Emotion, And Motivation". *Psychological Review*, 98: 224–253.
- Markus, H. ve Kitayama, S. (2010). "Cultures And Selves: A Cycle Of Mutual Constitution". *Perspectives In Psychological Science*, 5: 420–430.
- Moran, A. (2004). *Sport and Exercise Psychology: A Critical Introduction*. Routledge, London and New York.
- Mourey, J. A., Oyserman, D. and Yoon, C. (2013). "One Without The Other: Seeing Relationships In Everyday Objects". *Psychological Science*, 24: 1615–1622.
- Neuliep, J. W. (2012). *Intercultural Communication: A Contextual Ap- Proach* (5th Ed.). Los Angeles, [Calif.], SAGE, London.
- Ng, A. K. (2003). "A Cultural Model Of Creative And Conforming Behavior". *Creativity Research Journal*, 15: 223–233.
- Ng, S. I., Lee, J. A. ve Soutar, G. N. (2007). "Tourists' İntention To Visit A Country: The İmpact Of Cultural Distance". *Tourism Management*, 28(6): 1497–1506.
- Nideffer, R. M. ve Segal, M. (2001). "Concentration And Attention Control Training". J. M. Williams (Ed.), *Applied Sport Psychology: Personal Growth To Peak Performance* (4th ed.). Mayfield, Mountain View, CA, 312-332.
- Nideffer, R. ve Sagal, M. (2006). "Concentration And Attention Control Training". J. M. Williams (Ed.), *Applied Sport Psychology: Personal Growth to Peak Performance*. McGraw-Hill, New York, NY, 382 – 403.
- Oyserman, D. (2011). "Culture As Situated Cognition: Cultural Mindsets, Cultural Fluency, And Meaning Making". *European Review of Social Psychology*, 22, 164 –214.
- Oyserman, D. (2016). "What Does A Priming Perspective Reveal About Culture: Culture-As-Situated Cognition". *Current Opinion in Psychology*, 12: 94–99.
- Oyserman, D. (2017). "Culture Three Ways: Culture And Subcultures Within Countries". *Annual Review Of Psychology*, 68, 435–463.
- Oyserman, D. ve Lee, S. W. S. (2008). "Does Culture İnfluence What And How We Think? Effects Of Priming İndividualism and Collectivism". *Psychological Bulletin*, 134: 311–342.

- Oyserman, D. ve Sorensen, N. (2009). "Understanding Cultural Syndrome Effects on What And How We Think: A Situated Cognition Model". R. Wyer, Y.-Y. Hong ve C.-Y. Chiu (Eds.), *Understanding Culture: Theory, Research and Application*. Psychology Press, New York, NY, 25–52.
- Oyserman, D., Coon, H. M. ve Kemmelmeier, M. (2002). "Rethinking Individualism and Collectivism: Evaluation of Theoretical Assumptions and Meta-Analyses". *Psychological Bulletin*, 128: 3–72.
- Paquet, S. L. ve Kline, T. J. B. (2009). "Uncovering The Psychometric Properties Of Scales Measuring Individualist And Collectivist Orientations". *International Journal of Testing*, 9: 260–270.
- Park, H., Blenkinsopp, J., Oktem, M. K. ve Omurgonulsen, U. (2008). "Cultural Orientation And Attitudes Toward Different Forms Of Whistleblowing: A Comparison of South Korea, Turkey, and the UK". *Journal of Business Ethics*, 82: 929–939.
- Parker, G., Gladstone, G. ve Chee, K. (2001). "Depression in the planet's largest ethnic group: The Chinese". *American Journal of Psychiatry*, 158: 857–864.
- Performance Services Division. (2008). *Sport Psychology Mental Training Manual*. United States Olympic Committee, Colorado Springs, CO.
- Realo, A. ve Allik, J. (2009). "On The Relationship Between Social Capital And Individualism–Collectivism". *Social And Personality Psychology Compass*, 3: 1–16.
- Realo, A., Allik, J. ve Greenfield, B. (2008). "Radius Of Trust: Social Capital In Relation To Familism And Institutional Collectivism". *Journal Of Cross-Cultural Psychology*, 39: 447–462.
- Realo, A., Allik, J. ve Vadi, M. (1997). "The Hierarchical Structure of Collectivism". *Journal of Research in Personality*, 31(1): 93–116.
- Realo, A., Koido, K., Ceulemans, E. ve Allik, J. (2002). "Three Components of Individualism". *European Journal of Personality*, 16: 163–184.
- Renzhi, H., Shuqiao, Y., Abela, J. R., Leibovitch, F. and Mingfan, L. (2013). "Key Dimensions and Validity of The Chinese Version of The Individualism-Collectivism Scale". *Chinese Studies*, 2: 1–7.
- Rothstein, B. (2002). Sweden: Social Capital in The Social Democratic State. R. Putnam (Ed.), *Democracies in Flux: The Evolution of Social Capital in Contemporary Society*. Oxford University Press, New York, 289–331.
- Salili, F. (1996). "Learning And Motivation: An Asian Perspective". *Psychology and Developing Societies*, 8: 55–81.

- Sargent C., Lastella M., Halson S.L. ve Roach G.D. (2014). "The Impact Of Training Schedules on The Sleep And Fatigue of Elite Athletes". *Chronobiology International*, 31(10): 1160-1168.
- Schwartz, S. H. (1990). "Individualism-Collectivism: Critique and Proposed Refinements". *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 21(2): 139-157.
- Schwartz, S. H. (1994). "Beyond Individualism And Collectivism: New Cultural Dimensions Of Values". U. Kim, H. C. Triandis, C. Kagitcibasi, S. C. Chi, & G. Yoon (Eds.), *Individualism And Collectivism: Theory Method And Applications*. Sage, Newbury Park, CA, 85-122
- Schwartz, S. H. (1999). "A Theory Of Cultural Value And Some Implications For Work". *Applied Psychology*, 48: 23-47.
- Schwartz, S. H. ve Bilsky, W. (1987). "Toward A Universal Psychological Structure Of Human Values". *Journal of Personality and Social Psychology*, 53: 550-562.
- Shao, A.T. (2002). *Marketing Research: An Aid to Decision Making*. South-Western/Thomson Learning, Cincinnati, Ohio.
- Shavitt, S., Lalwani, A. K., Zhang, J. ve Torelli, C. J. (2006). "The Horizontal/Vertical Distinction In Cross-Cultural Consumer Research". *J. Consum. Psychol*, 16: 325-342.
- Shavitt, S., Torelli, C. J. ve Riemer, H. (2011b). "Horizontal And Vertical Individualism And Collectivism: Implications For Understanding Psychological Processes," M. Gelfand, C.-Y. Chiu, and Y.-Y. (eds.), *Hong In Advances In Culture And Psychology*, Oxford University Press: Oxford, 309-350.
- Shields, D.L.L. ve Bredemeier, B.J.L. (1995). *Character Development and Physical Activity*. Human Kinetics, Champaign, IL.
- Shweder, R. A. (1982). "Beyond Self-Constructed Knowledge: The Study Of Culture And Morality". *Merrill-Palmer Quarterly*, 28: 41-69.
- Silva, J. M. ve Stevens, D. E. (2002). *Psychological Foundations of Sport*. Allyn & Bacon, Boston, MA.
- Singelis, T. M., Triandis, H. C., Bhawuk, D. P. S. ve Gelfand, M. J. (1995). "Horizontal And Vertical Dimensions of Individualism and Collectivism: A Theoretical and Measurement Refinement". *Cross-Cultural Research*, 29(3): 240-275.
- Sinha, D., ve Tripathi, R. C. (1994). "Individualism In A Collectivist Culture: A Case Of Coexistence Of Opposites". U. Kim, H. C. Triandis, C. Kagitcibasi, S. Choi, & G. Yoon (Eds.), *Individualism And Collectivism: Theory Method And Applications*. Sage, Newbury Park, CA, 123-136.

- Sivadas, E., Bruvold, N. T., and Nelson, M. R. (2008). "A Reduced Version Of The Horizontal And Vertical Individualism And Collectivism Scale: A Four-Country Assessment". *Journal of Business Research*. 61: 201–210.
- Smith, P. B. ve Bond, M. H. (1993). *Social Psychology Across Cultures: Analysis And Perspectives*. Needham, Allyn & Bacon, MA.
- Spicker, P. (2013). *Reclaiming Individualism: Perspectives on Public Policy*. Policy Press, Bristol.
- Sun, T., Horn, M. ve Merritt, D. (2004). "Values and Lifestyles of Individualists and Collectivists: A Study on Chinese, Japanese, British and US consumers". *Journal of Consumer Marketing*, 21(5): 318-331.
- Şahan, H. (2007). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Şentuna, M. (2009). *Türkiye'deki Gençlik ve Spor İle İlgili Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Gençlik Politikalarının Değerlendirilmesi ve Bir Model Örneği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, T.C. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Takahashi, K., Ohara, N., Antonucci, T. C. and Akiyama, H. (2002). "Commonalities and Differences in Close Relationships Among The Americans and Japanese: A Comparison By The Individualism/Collectivism Concept". *International Journal Of Behavioral Development*, 26(5): 453-465.
- Tang, C., Shang, J., Naumann, S. E. ve Zedtwitz, M. (2014). "How Team İden- Tification And Expertise Identification Affect R&D Employees' Creativity". *Creativity and Innovation Management*, 23: 276–289.
- Tanır H. (2007). *2006-2007 Turkcell Süper Liginde Seçilmiş Futbol Kulüplerinin Yönetici Yeterliliklerinin Mukayeseli Olarak Karşılaştırılması (Konya Spor, Sivas Spor ve Trabzon Spor Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tanzi, V. (1994). *Corruption, Governmental Activities, and Markets*. IMF Working Paper.
- Taras, V., Rowney, J. ve Steel, P. (2009). "Half a Century of Measuring Culture: Review of Approaches, Challenges, And Limitations Based On The Analysis Of 121 instruments For Quantifying Culture". *Journal of International Management*, 15(4): 357–373.
- Taras, V., Sarala, R., Muchinsky, P., Kimmelmeier, M., Singelis, T. M., Avsec, A., . . . Sinclair, H. C. (2014). "Opposite Ends of The Same Stick? Multi-Method Test of The

- Dimensionality of Individualism and Collectivism". *Journal Of Cross-Cultural Psychology*, 45: 213–245.
- Taras, V., Steel, P. ve Kirkman, B. L. (2010). "Examining The Impact Of Culture's Consequences: A Three-Decade, Multi-Level, Meta-Analytic Review Ofhofstede'scultural Value Dimensions". *Journal of Applied Psychology*, 95(3): 405–439.
- Taras, V., Steel, P. ve Kirkman, B. L. (2016). "Does Country Equate With Culture? Beyond Geography In The Search For Cultural Boundaries". *Manag. Int. Rev.* 56: 455–487.
- Terry P.C. ve Lane A.M. (2000). "Normative Values For The Profile Of Mood States Foruse With Athletic Samples". *Journal of Applied Sport Psychology*, 12: 93-109.
- Triandis, H. C . (1995) . *Individualism and Collectivism*. Westview Press, Oxford.
- Triandis, H. (1996). "The Psychological Measurement of Cultural Syn- Dromes". *American Psychologist*, 51: 407–415.
- Triandis, H. C. (1987). "Individualism And Social Psychological Theory". C. Kagitcibasi (Ed.). *Growth And Progress In Cross-Cultural Psychology Swets & Zeitlinger*. Lisse, The Netherlands, 78-83.
- Triandis, H. C. (1989). "The Self And Social Behaviour In Differing Cultural Contexts". *Psychological Review*, 96: 506–520.
- Triandis, H. C. (1993). "Collectivism And Individualism As Cultural Syndromes". *Cross-Cultural Research*, 27: 155-180.
- Triandis, H. C. (1995). *Individualism & Collectivism*. Westview Press, Boulder, CO.
- Triandis, H. C. (2000). "Culture And Conflict". *International Journal Of Psychology*, 35(2): 145-152.
- Triandis, H. C. (2001). "Individualism-Collectivism and Personality". *Journal of Personality*, 69(6): 907- 924.
- Triandis, H. C. (2004). "The Many Dimensions Of Culture". *Acad. Manag. Execut*, 18: 88–93.
- Triandis, H. C. (2018). *Individualism and Collectivism*. New York: Routledge.
- Triandis, H. C. ve Suh, E M. (2002). "Cultural Influences on Personality, Annual Review of Psychology". *Academic Research Library*, 53: 133- 160.
- Triandis, H. C., Bontempo, R., Betancourt, H., Bond, M., Leung, K., Brenes, A., Georgas, J., Hui, H.C., Marin, G., Setiadi, B., Sinha, J. P., Verma, J., Spangenberg, J., Touzard, H., ve De Montmollin, G. (1986). "The Measurement Of The Etic Aspects Of Invidividualism And Collectivism". *Australian Journal of Psychology*, 54: 323-338.

- Triandis, H. C., Leung, K., Villareal, M. J. ve Clack, F. I. (1985). "Allocentric Versus Idiocentric Tendencies: Convergent And Discriminant Validation". *Journal of Research in Personality*, 19(4): 395–415.
- Triandis, H. C., McCusker, C., Betancourt, H., Iwao, S., Leung, K., Salazar, J. M., . . . Zaleski, Z. (1993). "An Etic-Emic Analysis Of The Individualism-Collectivism". *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 24, 366-383.
- Triandis, H. ve Gelfand, M. (1998). "Converging Measurement of Horizontal and Vertical Individualism and Collectivism". *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(1): 118–128.
- Trommsdorff, G., Mayer, B. ve Albert, I. (2004). "Dimensions Of Culture In Intra-Cultural Comparisons. Individualism/Collectivism And Family-Related Values in Three Generations". H. Vinken, J. Soeters, P. Ester (Eds.), *Comparing Cultures. Dimensions of Culture in a Comparative Perspective*. Leiden: Brill, 157–179.
- Van Dyne, L., Vandewalle, D., Kostova, T., Latham, M. E. and Cummings, L. (2000). "Collectivism, Propensity to Trust And Self-Esteem as Predictors of Organizational Citizenship in A Non-Work Setting". *Journal of Organizational Behavior*, 3-23.
- Van Hooft, E. A. J., De Jong, M. (2009). "Predicting Job Seeking For Temporary Employment Using The Theory Of Planned Behavior: The Moderating Role Of Individualism And Collectivism". *Journal Of Occupational and Organizational Psychology*, 82(2): 295–316.
- Van Hoorn, A. (2015). "Individualist–Collectivist Culture And Trust Radius: A Multilevel Approach". *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 46, 269–276.
- Vogt, L. T. (2007). *The Relationship Between The Five-Factor Model And Individualism/Collectivism Among South African Students*. PhD dissertation, University of the Witwatersrand, South Africa.
- Vogt, L. ve Laher, S. (2009). "The Five Factor Model Of Personality And Individualism/Collectivism In South Africa: An Exploratory Study". *Psychology In Society*, 37: 39–54.
- Weber, M. (1930). *The Protestant Ethic and The Spirit of Capitalism*. Allen and Unwin, London: G.
- Weinberg, R. ve McDermott, M. (2002). "A Comparative Analysis Of Sport And Business Organizations: Factors Perceived Critical For Organizational Success". *Journal of Applied Sport Psychology*, 14: 282–298.

- Williams, B. (2003). "The Worldview Dimensions of Individualism and Collectivism: Implications –for Counseling". *Journal of Counseling & Development*, 81(3): 370 – 374.
- Williams, J. M. ve Widmeyer, W. N. (1991). "The Cohesion-Performance Outcome Relationship İn A Coating Sport". *Journal Of Sport & Exercise Psychology*, 13: 364– 371.
- Woodman, T., Akehurst, S., Hardy, L. and Beattie, S. (2010). "Self-Confidence And Performance: A Little Self-Doubt Helps". *Psychology of Sport and Exercise*, 11(6): 467-470.
- Woolcock, M. (1998). "Social Capital and Economic Development. Toward a Theoretical Synthesis and Policy Framework". *Theory and Society*, 27: 151–208.
- Yalçın, C., Demirel, M., Demirel, D. H. ve Çolakoğlu, T. (2017). "Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Boş Zamanın Anlamı İle Akıllı Telefon Bağımlılıklarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi". *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1- 11.
- Yalçınkaya M. and Saracaloğlu A. (1993). "Varol. Üniversite Öğrencilerinin Spora İlişkin Görüşleri ve Beklentileri". *Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2): 13.
- Yamagishi, T. (2017). *Trust İn Social Dilemmas, Chap. Individualism–Collectivism, The Rule Of Law, And General Trust*. Oxford University Press.
- Yang, Z., Zhou, X. ve Zhang, P. (2015). "Discipline Versus Passion: Collectiv- İsm, Centralization, And Ambidextrous İnnovation". *Asia Pacific Journal of Management*, 32: 745–769.
- Yao, X., Wang, S., Dang, J. ve Wang, L. (2012). "The Role Of İndividualism- Collectivism İn The İndividual Creative Process". *Creativity Research Journal*, 24: 296–303.
- Yetim A. (2000). "Türkiye’de Spor Yöneticisi Yetiştirme Faaliyetlerinin Görünümü", *M.E.B. Milli Eğitim Dergisi*, 150.
- Yetim A., (2011). *Sosyoloji ve Spor*. Topkar Matbaacılık, Ankara.
- Yetim, A. (2000). "Sporun Sosyal Görünümü". *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1): 63-72.
- Yıldırım, C. (1999). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Yoğurtcu, K. (2012). "Üniversite Gençliği Üzerinde Sanal Dünyanın Psiko-Sosyal İşlevleri Kırgızistan Üniversite Gençliği." *Yeni İletişim Teknolojileri ve Toplumsal Dönüşüm”* II. Uluslararası İletişim Sempozyumu Bildirileri Kitabı içinde, ss. 1332-1345, 2-4 Mayıs 2012, Manas, Kırgızistan.

(https://www.researchgate.net/publication/281844978_Universite_Gencligi_Uzerinde_Sanal_Dunyanin_Psiko-Sosyal_Islevleri_Kirgizistan_Universite_Gencligi/download).

Yörükoğlu, A. (1998). *Gençlik Çağı*. Özgür Yayınları, İstanbul.

Yuki, M. (2003). “Intergroup Comparison Versus Intragroup Relationships: A Cross-Cultural Examination Of Social Identity Theory In North American And East Asian Cultural Contexts”. *Social Psychology Quarterly*, 66, 166–183.

Zandi L, R. L. S. (2013). “A Comparison of The Mood State Profiles of Winning and Losing Female Athletes”. *European Journal of Experimental Biology*, 3(1): 424-428.

Zarzycka, B., Tychmanowicz, A. ve Goździewicz-Rostankowska, A. (2016). “The İnterplay Between Religiosity and Horizontal and Vertical İndividualism-Collectivism Among Polish Catholic Students”. *Polish Psychological Bulletin*, 47(3): 383–393.

Zeyada, M.A.T. (2018). *Bireycilik/ Kolektivizm ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Arasındaki İlişkinin Ölçülmesi: Libya Adalet Bakanlığı Örneği*. Doktora Tezi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.

Ek 1- Kişisel Bilgi Formu

Sayın katılımcı ; aşağıda bilimsel bir çalışmada kullanılmak üzere 29 adet soru bulunmaktadır. Bu sorulara samimiyetle ve eksiksiz vereceğiniz cevaplar bizim için önem taşımaktadır. Lütfen kişisel bilgilerinizi (isim ya da kimlik vb.) belirtecek bir şey yazmayınız. Katkılarınız için teşekkür ederim.

Kaç Yaşındasınız ? (.....)

Cinsiyetiniz Nedir ? () Kadın () Erkek

Eğitim Gördüğünüz Fakülte ?

() Spor Bilimleri Fakültesi () Eğitim Fakültesi () Ziraat Fakültesi () Mühendislik Fakültesi () Sağlık Bilimler Fakültesi () İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

Kaçıncı sınıfsınız ? (.....)

Babanızın Eğitim Durumu ? () İlköğretim () Lise () Lisans

Annenizin Eğitim Durumu ? () İlköğretim () Lise () Lisans

Ailenizin Yerleşim Yeri ? () Köy ve Kasaba () İlçe () İl () Büyükşehir

Kaç Kardeşsiniz ? (.....)

Ailenizin Aylık Gelir Düzeyi ?

() 2.300-3.999 TL () 4.000-5.999 TL () 6.000-7.999 TL () 8.000 ve Üzeri

Spor Yapıyor Musunuz ? () Yapıyorum () Yapmıyorum

Spor Yapıyorsanız Eğer Branşınız Nedir ? (.....)

Ek 2- Bireycilik ve Kolektivizm Ölçeği

Aşağıdaki ifadelere hangi düzeyde katıldığınızı lütfen belirtiniz.

	1- Hiç katılmıyorum	2- Katılmıyorum	3- Kısmen katılıyorum	4- Katılıyorum	5- Tamamen katılıyorum	
1	Düşüncelerimin eleştirilmesinden rahatsız <u>olmam</u> .	1	2	3	4	5
2	Bana somut fayda sağlamayacak bilgiyi gereksiz bulurum.	1	2	3	4	5
3	Sorunları yakın çevremden birileriyle paylaşıyorum.	1	2	3	4	5
4	Mesleklerin önemini kazandıracığı para belirler.	1	2	3	4	5
5	Başkasının sorunlarını çözmek için kendi işlerimi <u>aksatmam</u> .	1	2	3	4	5
6	Bir ürünün markasının tanınmış olması, özelliklerinden daha fazla ilgimi çeker.	1	2	3	4	5
7	Çeşitli özelliklerimden dolayı kıskanılmak hoşuma gider.	1	2	3	4	5
8	Büyük mağazaların reyonlarındaki birçok ürünü satın alabilmiş olmayı isterim.	1	2	3	4	5
9	Kendimi bir gruba ait hissetmediğim zaman kötü hissederim.	1	2	3	4	5
10	Her işte başarının sırrı rakibe karşı galip gelebilmektir.	1	2	3	4	5
11	Kendimi özel hissedeceğim özelliklerim vardır.	1	2	3	4	5
12	Çevremde beğenilen kişi olmaktan mutlu olurum.	1	2	3	4	5
13	Yanlarında sıkılsam bile, ailemin evine gelen misafirler ile birlikte vakit geçiririm.	1	2	3	4	5
14	Eşyalarımı uzun süre kullanmaktan çabuk sıkılırım.	1	2	3	4	5
15	Büyüklerimin benimle ilgili kararlarına itiraz etmeden uyarım.	1	2	3	4	5
16	Kıyafetin çekici ve şık görünmesini, rahat olmasına tercih ederim.	1	2	3	4	5
17	Bana göre insanların dini inançlarıyla ilgili yaşam tarzı dokunulmazdır.	1	2	3	4	5
18	Düşüncelerini benimsediğim grupları her koşulda desteklerim.	1	2	3	4	5
19	Kız veya erkek arkadaşımı seçerken dini inanç durumuna dikkat ederim.	1	2	3	4	5
20	Bana göre başkasına zarar vermedikçe her insan özgürce yaşayabilmelidir.					
21	İçinde yer aldığım grubun kararlarını benimsemesem bile, bu kararlara uyarım.	1	2	3	4	5
22	Mesleklerin önemini bana sağlayacağı statü/makam belirler.	1	2	3	4	5
23	Telefon, kıyafet ve aksesuar gibi eşyaların beni özel ve farklı göstermesini isterim.	1	2	3	4	5
24	Gelenek ve göreneklere bağlı kalarak yaşamının gerekli olduğunu düşünürüm.	1	2	3	4	5
25	Benden farklı düşüncedeki insanların baskı görmesine karşı çıkarım.	1	2	3	4	5
26	Kararsız kaldığım durumlarda yakın çevremden tavsiyelerini dikkate alırım.	1	2	3	4	5
27	Karşılığı gelmeseydi bile diğer insanlara yardım etmekten mutlu olurum.	1	2	3	4	5
28	Diğer insanlarla ilişkilerimde, davranışlarımın eleştirilmesinden rahatsız <u>olmam</u> .	1	2	3	4	5
29	Beni mutlu eden olayları yakın çevremden birileriyle paylaşıyorum.	1	2	3	4	5

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI	Okan KARAKOYUNLU
Doğum Yeri - Tarihi	Kumluca - 02.01.1996
EĞİTİM DURUMU	
Mezun Olduğu Lise	Gül Çetin Kaur Lisesi
Lisans Diploması	Akdeniz Üniversitesi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
Tez Konusu	Spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin bireycilik ve kolektivizm ilişkisinin incelenmesi
Yabancı Dil / Diller	İngilizce
İŞ DENEYİMİ	
Çalıştığı Kurumlar	Akdeniz Üniversitesi-Akademisyen/Araştırma Görevlisi
E-Posta	okankarakoyunlu1@gmail.com